

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXXXIX., št. 6
junij – rožnik

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
v. d. glavnega urednika
Edvard Krašna
Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Lektorica in korektorica
Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-mailu (ali na
disketi + izpis), uradne dopise,
potrjene z žigom in podpisom
odgovorne osebe ZLD/LD, in
fotografije pa v originalu ali na
CD. Pripišite tudi svojo telefonsko
številko.

Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
http://www.lovstvo.net

Cene malih oglasov:
do 15 besed 1000 SIT,
od 15 do 25 besed 1300 SIT,
od 25 do 30 besed 1500 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo 50 SIT.
Male oglase je treba poslati pisno in
plačati vnaprej na transakcijski
račun Lvske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Z VSEBINE:

I. Simšič:	Še z drugega zornega kota	280
IZ DNEVNEGA TISKA		281
MNENJA IN PREDLOGI		228
S. Lipovec:	Razlikujmo lovskostrelska tekmovanja od strelskih!	283
D. Vehar:	Streljati da, krmite ne?	283
A. Žnidaršič:	Telemetrično spremljanje jelenjadi na območju Kočevske Reke	284
B. Kavčič:	Naboj kal. 7 x 57 mm Mauser 2	288
R. E. Širnik:	Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem ...	290
PO LOVSKEM SVETU		291
B. Leskovic:	Ptičja gripa pušča še odprte odgovore ...	291
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	293
B. Krže:	Evropski in kanadski bober	294
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		295
J. Marolt:	Lovska žil'ca	295
LOVSKA ORGANIZACIJA		297
M. Toš:	Prizadevanja za tvorno sožitje človeka z naravo	297
O. Bakal, B. Leskovic:	Kako zmanjšati škodo na divjadi in zaradi nje?	299
B. Krže:	Pregled odstrela parkljaste divjadi na Tržaškem	300
S. F. Kropce:	Pregled odstrela in izgub na območju ZLD Ptuj - Ormož oziroma Ptujsko-Ormoškega LUO	300
B. Krže:	Pregled odstrela jelenjadi v Notranjskem LUO	302
A. Frišek:	Šmarnogorski lovci na lovu za odpadki	302
D. Vešner:	Čistilna akcija LD Rače	303
F. Rotar:	4. srečanje koroških lovskih pevcev in rogistov	303
M. Mali:	Obiskali smo biološko učilnico	304
B. Wakounig:	Koroški lovci utrjujejo vezi v prostoru med Jadranom in Alpami	305
F. Rotar:	Veliko zanimanje za lovsko smučarska tekmovanja na Koroškem	306
T. Karnet:	60 let delovanja LD Pernica	307
F. Rotar:	Lovska razstava v Vuzenici	308
S. Kržanec:	Počastili spomin na 65. obletnico ustanovitve OF	309
L. Pohar:	Lovci, spoštujemo izročila NOB	309
MLADI PIŠEJO		310
JUBILANTI		311
LOVSKI OPRTNIK		312
F. Novak:	Poiskan prašič – in dvojne hlače	312
Uredništvo:	Fotografiji divjega petelina in vodomca v ožji konkurenci	313
J. Bizjak:	Pravi trenutek	313
L. Bradač:	Streljanje medvedov s šibrami – kje je lovška etika?	314
Š. Kutoš:	Jubilej puškarja stare šole	315
J. Šošterič:	Žal sem prišel prepozno ...	315
A. Mogu:	V zavetju sv. Miklavža	316
O. Bakal:	Zmaga za Kočevske medvede in Kulinarično hišo Škerjanc	317
M. Erzar:	Kulinarični kotichek	317
V SPOMIN		318
LOVSKA KINOLOGIJA		319
L. Fabiani:	Čemu služijo discipline preizkušanja v delu po krvnem sledu?	319
M. Stergar:	O srčnosti in vztrajnosti pri zasledovanju obstreljenega srnjaka	321
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	322

SLIKA NA NASLOVNICI:
Srnci – *Capreolus capreolus*
Foto: Foto Spring MB

Foto: O. Dolenc – Diana

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.-31. 10.
srna, mladiči obeh spolov:
1. 9.-31. 12.

mladica:
1. 5.-31. 12.

Navadni jelen

jelen:
16. 8.-31. 12.
košuta, teleta obeh spolov:
1. 9.-31. 12.
junica, lanščak:
1. 7.-31. 12.

Damjak

damjak:
16. 8.-31. 12.
košuta in teleta obeh spolov:
1. 9.-31. 12.
junica, lanščak:
1. 7.-31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in
jagnjeta obeh spolov:
1. 8.-28. 2.
ovca:
1. 8.-31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,
enoletni obeh spolov:
1. 8.-31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,
enoletni obeh spolov:
1. 8.-31. 12.

Divji prašič

merjasec:
1. 4.-31. 1.
svinja:
1. 7.-31. 1.
ozimci in lanščaki obeh spolov:
1. 1.-31. 12.

Poljski zajec

1. 10.-15. 12.
Kuna belica, kuna zlatica:
1. 11.-28. 2.

Jazbec

1. 8.-31. 12.
Lisica:
1. 7.-15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.-31. 3.
Navadni polh:
1. 10.-30. 11.

Alpski svizec

1. 9.-30. 10.
Pižmovka:
1. 8.-31. 3.

Nutrija

1. 1.-31. 12.
Fazan:
1. 9.-15. 1.

Poljska jerebica (gojena):
1. 9.-15. 11.
Raca mlakarica:
1. 9.-15. 1.

Šoja

20. 8.-28. 2.
Sraka:
1. 8.-28. 2.

Siva vrana

10. 8.-28. 2.

Še z drugega zornega kota

Dve leti je že minilo od uveljavitve novega lovskega zakona (ZDLov-1). To je čas, ko so že mogoče prve ocene, kako so se lovske družine in Lovska zveza Slovenije pripravile na njegovo izvajanje. Priznati je treba, da koncesijske pogodbe o dodelitvi lovišč, ki jih je opredelil novi zakon, res še vedno niso podeljene, pa vendar je velika večina podzakonskih aktov, ki so pomembni za delovanje lovskih družin, že sprejetih. Marsikdo tudi poreče, da je čas dveh let kratka doba, da bi lahko govorili, kako se je kakšen zakon »prijel«. A osebno menim, da temu ni tako.

Vprašamo se lahko, ali je lovska organizacija (LZS in njene LD) izkoristila vse možnosti, ki jih ponuja novi lovski zakon?

Že pred leti sem v pismu, naslovljenem na takratno vodstvo LZS, opozoril na nekatere pomanjkljivosti, ki so se dogajale v lovskih družinah. Žal je takrat pismo končalo kot orodje v medsebojnem obračunavanju lovskih funkcionarjev.

V zadnjih letih so se razmere v lovskih družinah že precej uredile, če govorim z gledišča lovske inšpekcije, še vedno pa je ostalo kar nekaj področij dela, kjer pa se ni veliko spremenilo!

Lovskočuvajska služba je organizirana v vseh lovskih družinah, a žal v večini le za to, da bi zadostili zakonskim določilom. Razumljivo je, da je težko opravljati delo lovskega čuvaja v okolju, kjer živiš in se tudi sam lovsko udeležuješ. Še težje pa je to delo opravljati, če nimaš močne podpore vodstva lovske družine. Dogaja se, da lovske družine prekinejo sodelovanje z lovskim čuvajem samo zato, ker je podatke o kršitvah znotraj LD posredoval lovskemu inšpektorju, pa čeprav ga za to obvezuje zakon! Zato to področje še ni tako urejeno, kot predvideva zakon, ki lovskim družinam dopušča še veliko možnosti na tem področju, ki pa jih žal še niso ali nočejo izkoristiti. Vedeti je treba, da bolj ko bo lovska organizacija sama poskrbela za zakonito delovanje v svojih vrstah, manjša bo potreba, da bi za zakonitost delovanja poskrbele »zunanje« institucije!

Lažna solidarnost ali prikrivanje nezakonitega ravnanja je drugi problem. Odgovorni v LD v primerih, da je prekršek storil »bolj zeleni« lovec ali celo funkcionar LD, skušajo to neredko prikriti. Če pa prekršek stori »manj zeleni« lovec, menijo, da je treba prekršek kar najstrožje kaznovati. Takšen pristop zanesljivo vodi v razprtje znotraj LD in v povečevanje števila storjenih prekrškov tiste skupine članov, ki so prepričani, da jim nihče nič ne more.

Prevzemanje odgovornosti: vodstva LD bodo morala za svoje delovanje prevzemati večjo odgovornost in se v določenih zadevah tudi javno izpostaviti. Še vse prevečkrat lovske družine pri nepravilnostih zavestno nočejo ukrepati in pričakujejo, da bo določene ukrepe, za katere bi morali poskrbeti sami, storil še nekdo drug. To je najbolj izrazito, npr., pri postavitvi lovskotehničnih objektov pri članih, ki so lastniki zemljišč, ki na svojih zemljiščih postavljajo preže, krmijo divjad in na takih lokacijah nato tudi sami lovijo mimo določil lovskih načrtov. Zakaj to posebej izpostavljam? V primeru kršitve določil lovskih načrtov na področju krmljenja je namreč odgovorna LD in ne posameznik!

Posebno poglavje so še razne »šolnine« in »nadomestila za minulo delo«. Namesto pristopnin in dajatev, ki z novim

zakonom niso več dovoljene, so se v posameznih LD pojavile t. i. »šolnine«, nekje pa pavšalna nadomestila za uporabo lovskega koč in minulo delo. Glede na dejstvo, da se povprečna starost lovcev LZS približuje 60-im letom, je skrb posameznih LD, da bi se povprečna starost lovcev zmanjšala, opravičena, saj na tak način uspešno preprečujejo vstop mladim članom. Tudi lovci niso več, kar so bili včasih; manj razmišljajo o »jagi« in več o kopičenju družinskega zaslužka! Izraz o »šolnini« pa je kar pravišnji; saj veste, vsaka šola tudi nekaj stane ...

Urejanje lovnih dob. Redke so lovske družine, ki s svojimi internimi sklepi niso skrajšale lovnih dob, ki jih predvideva nova zakonodaja. Ni mi sicer znano, koliko boljše rezultate dosegajo s tem, ko skrajšujejo lovno dobo na posamezno vrsto divjadi. Še največji rezultat je v tem, da so to odločitev sprejeli sami in jim je ni nihče določil. Poleg skrajševanja lovnih dob je pogosta tudi odločitev, da je odstrel posamezne kategorije divjadi (ponavadi je to pri divjem prašiču svinja) dovoljen samo v primeru plačila!? A pogosto se to dogaja prav v LD, ki imajo največjo škodo od divjih prašičev!

Kako ocenjujemo sodelovanje s strokovnimi institucijami? Prepričan sem bil, da o sodelovanju med LD in drugimi službami, ki tudi delujemo na področju lovstva, ne bo treba izgubljeni odvečnih besed, saj je to urejeno in so nesoglasja, ki so nekaj res bila, pozabljena in stvar preteklosti. Pa je žal zadnja zima pokazala drugače. Bistvo problema gre nekako tako: »Ni pomembno, kaj piše v lovskih načrtih, kaj je dovoljeno in kaj ni (krmljenje srnjadi), pomembno je, da je tisto, za kar smo se odločili sami, edino pravilno in to bomo počeli ...« V zagovor svoje odločitve so LD pripravljene vložiti ogromno truda, da bi očrnili nasprotno misleče; v tem primeru strokovne institucije, med njimi ni izjema niti lovska inšpekcija. Ob sprejemanju lastnih odločitev za izvajanje ukrepov pa je bilo nemogoče najti pravo telefonsko številko ali dovolj časa za poglobljen strokovni posvet s temi institucijami ... Mogoče je zato že napočil že čas, da lovci spoznajo, da niso edini poklicani za urejanje področja lovstva!?

LISJAK. Nisem poklican, da bi ocenjeval delovanje lovskega informacijskega programa, ki ga uvaža LZS. Opažam pa, da je izbrano ime veliko vplivalo na sam program, saj se le redko prikaže neposvečenim osebam zunaj lovske organizacije. Škoda! Tudi na tak način, če bi bil program širše dosegljiv, bi lovska organizacija lahko izkoristila učinkovitejšo predstavitev svojega poslanstva.

O organiziranosti LZS. Ali so še potrebne območne ZLD ali zadostujejo OZUL, bo več povedala lovska organizacija sama. A ob tem upam, da bo našla čas tudi za urejanje drugih področij dela in ne samo za reševanje problemov lastne organiziranosti, saj lovske družine v času sprememb veliko bolj potrebujejo smernice za tovrstne strokovne rešitve kot zgolj pričkanje o lastni organiziranosti. Ne samo v okviru teh vprašanj, ki sem jih naštel; tu so še področje izobraževanja, urejanja internih aktov in še marsikaj bi se našlo. To so ključna področja dela, kjer LD izrazito potrebujejo pomoč vodilnih organov LZS.

Igor Simšič,
direktor lovske in ribiške inšpekcije

JELENI VSE HUJŠI PROBLEM

Gorenjski glas, 24. 3. 2006 (Cveto Zaplotnik). – V Zavodu za gozdove predlagajo letos izločitev 730 glav jelenjadi iz Gorenjskega lovskoupravljalškega območja (LUO). Lastniki gozdov pa zaradi vse večjih škod zahtevajo povečanje na 1000 glav, je zapisano v podnaslovu daljšega sestavka. Lovske organizacije so lani na podlagi prijav lastnikov zemljišč izplačale 606.800 tolarjev odškodnine za škodo, ki jo je povzročila jelenjad. Vodja blejske območne enote zavoda za gozdove **Andrej Avsenek** je problem slikovito ponazoril z besedami: »Zavod je pri tem med kladivom in nakovalom, med zahtevami lastnikov gozdov, možnostjo lovskih organizacij, da izpolnijo načrt, in širšo javnostjo, ki ni najbolj naklonjena povečevanju odstrela.«

NOVE POTI ZA RAZVOJ BARJA

Dobro jutro, Delo, 5. in 8. 4. (Vid Legradič, Borut Tavčar). – Najprej smo prebrali Tavčarjev članek, da se Barje pogreza v smeti. Namesto da bi ljudje smeti brezplačno oddali v zbirnem centru Snaga, jih odlagajo na največjem mokrišču v osrednji Sloveniji.

Čez nekaj dni nas je nekoliko potolažil **Vid Legradič**, ko je v časniku *Dobro jutro* poročal o ustanovitvi Informacijske pisarne za Ljubljansko barje. **Josip Pintar**, ki vodi pisarno, je povedal, da so nad zamislijo o Barju kot krajinskem parku najmanj

navdušeni predvsem njegovi prebivalci. Razlogi za takšen odnos so različni, najpogostejše pa park razumejo kot skupek omejitev in ne kot možnost za razvoj.

Na nedovoljeno odlaganje smeti so v Večeru opozorili tudi lovci LD Jožeta Lacka. Pravijo, da je takšno neodgovorno ravnanje kot v posmeh vsem, ki si prizadevajo za vzorno ravnanje z odpadki.

VEČNA DILEMA: Odstrel MEDVEDOV

Delo, Dnevnik, Slovenske novice, Nedelje, 16.–20. 4. – **Dr. Boris Kryštufek** iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije je v pogovoru za *Delo* (**Viktor Luskovec**) dejal, da še vedno ne vemo, koliko medvedov živi pri nas. Višina sedanjega odstrela medvedov je nadaljevanje vladne politike iz leta 2002, ko se je redukcijski odstrel povečal nad številko 100. Strokovna komisija je tedaj predlagala številko 70, vendar je vlada odločila drugače. Po mnenju dr. Kryštufka je odstrel rjavega medveda navit do skrajnosti.

Skoraj vsi slovenski časniki so veliko pisali o odlovu štirih medvedk in enega medveda za francoske Pireneje. Objavljali so celo strokovna pojasnila, kako uspravijo medvede in koliko časa se bodo vozili v Francijo. Tam sta delovala dva lobija: hrupnejši proti uvozu medvedov in manj hrupen, ki zagovarja naseljevanje slovenskih medvedov v pirenejskem pogorju. Slovenske novice so to v naslovu in podnaslo-

vu čez celotno stran komentirale nekako takole: »Pirenejski ovčerejci so dvignili vstajo proti slovenskim medvedom, medtem ko je večina Francozov za njihovo priselitev.« *Delo* je pisalo, da je vasica Arbas, ki šteje komaj 247 duš, najbolj naklonjena slovenskim kosmatincem. Župan je namreč na proteste odgovarjal takole: »Ne drži, da medvedi pogosto koljejo ovce, saj so odgovorni za komaj odstotek od skupno 15.000 do 20.000 ovac, ki jih lastniki vsako leto izgubijo.«

Zanimiva je bila pripomba predsednika države **dr. Janeza Drnovška**: »Upam, da tisti, ki so mi pisali, naj preprečim odstrelitev medvedov, vsaj telečjih zrezkov ne jedo!«

Nedeljc je duhovito zapisal, da kosmata zverina ni plišasta igrača in opozoril: »Pozor, medvedi prihajajo!« April in maj sta namreč čas, ko se medvedke z mladički podajo iz brlogov na plan in se tako približajo človeku. Nekateri ljudje so jih že srečali. Po poročanju *Dela* so jih na velikonočni ponedeljek srečali planinci, ko so se vzpenjali na Nanos: dva medvedja mladička sta od strahu splezala na borovec in tam občepela kar pet ur.

VENEC ZA SLAVNEGA ROJAKA

Gorenjski glas, 18. 4. (Maja Bertoncelj). – V spomin na 110. obletnico rojstva **dr. Jožeta Ranta** (1896–1972) so pred spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši na Godešiču položili venec in se tako spomnili na vizionarja

na področju zobozdravstva, ustanovnega člana Muzejskega društva Škofja Loka, velikega ljubitelja živali, navdušenega lovca in varuha narave. Znaná so njegova prizadevanja za ohranitev in varstvo Sorškega polja in reke Sore. Več kot 40 let je minilo od takrat, ko je Rant v *Lovcu* pisal, da ne zadošča vrednotenje rogovja zgolj po zunanjih znakih. Zavzemal se je za staro lovsko načelo, da ne streljamo »mladih plemenjakov« in da uplenitelj take divjadi dobi rdečo piko in še kazen povrhu.

VELIKO ZANIMIVEGA ZA LOVCE

Delo, Večer, Gorenjski glas, 14. do 21. 4. – Na četrtem mednarodnem sejmu lovstva, ribištva, turizma in aktivnosti v naravi v Gornji Radgoni, katerega organizatorji sta že od vsega začetka Lovska zveza Slovenije in Ribiška zveza Slovenije, je bilo po ugotovitvah organizatorja precej več razstavljavcev kot lani. Letos se je na 6.200 kvadratnih metrih predstavilo 120 razstavljavcev iz 18 držav, sodelovale pa so tudi lovske zveze iz tujine. Bilo je več predstavitev in posvetov (planinstvo, taborništvó, lovstvo in ribištvo...), med njimi tudi posvet o preprečevanju škod od divjadi, ki ga je pripravila Lovska zveza Slovenije. Organizacijam, ki so se na sejmu predstavljale doslej, se je tokrat pridružila tudi Zveza tabornikov Slovenije. Letos sta lovce predstavljali območni lovski zvezi Prekmurja in Prlekije.

Foto: M. Masterl – Diana

Foto: H. Oršanič – Diana

ZAKAJ RINEMO NAPREJ IN V ISTO SMER?

Nedeljc, 23. 4. (Zlatko iz Slovenj Gradca). – »Kmetje se pritožujejo, da jim medvedje delajo škodo, a kdo je kriv, da je tako?« se v pismih bralcev sprašuje Zlatko iz Slovenj Gradca. In odgovarja samemu sebi: »Nedvomno človek sam! Spomnimo se, kako krčimo gozdove, odstranjujemo in čistimo mrhovišča, ki so tudi vir za preživetje medveda, kako se vtikamo v naravo, pogosto povsem nelogično in škodljivo. Medvedi kmetom ne delajo škode zaradi zabave, temveč zato, da prežive. To je boj za preživetje, boj za življenjski prostor, za obstoj. Tudi divjad sodi k naravi in tudi njo je treba spoštovati ...«

Potem pa Zlatko na koncu zapiše nekaj, kar je blizu opozorilom James Lovelocka, avtorja knjige o kataklizmi. Napisal jo je stari modrec ekologije, ki znova napoveduje apokalipso. Njegova najnovejša knjiga *The Revenge of Gaia* (Gajino maščevanje) je klic po prebujanju. Opozarja na posledice tople grede, ki jih nekoliko odlagamo, ne moremo pa jih preprečiti.

K njegovim opozorilom naj dodamo, da je tudi krčenje goz-

dov v nasprotju z naravnim ravnanjem in medvedi na smetiščih blizu naselij pri tem niso največje zlo. **Tomaž Branc** v Delu ugotavlja, da ni nič manj črnih gradenj na območju Triglavskega narodnega parka, čeprav že leta opozarjamo nanje. Kaotično stanje pri nedovoljenih posegih v prostor je hkrati tudi poseg v naravno ravnovesje! »Še sreča, da so medvedje, ki smo jih poslali v Pireneje, v odlični kondiciji za beg pred pastirji ovac, ki jih bodo preganjali!« piše Dnevnik v rubriki *Pa še to*. Nekoliko nas potolaži vest, kakršno je v Gorenjskem glasu objavil **Simon Šubic**. Piše namreč o Trbojskem jezeru, ki je Meka za ljubitelje ptic. Ohrabrujoč je tudi prispevek o lovcih LD Dobrča, ki zaradi ohranjanja neokrnjene narave in edinega naravnega koridorja za prehod divjadi z Jelovice na območje Karavank nasprotujejo vsem posegom v prostor, ki bi kakor koli škodljivo vplivali na naravno ravnovesje.

Gorenjski glas poroča o strastnem gorenjskem lovcu, ki je v gozdovih pod Snežnikom uplenil en cent težkega medveda. Na regionalni cesti med naseljem Grahovo in Bločice je

medved skočil pred avto, potem pa – najbrž ne brez poškodb – zbežal v gozd. V okolici Velikih Blok je medved poškodoval osem panjev v čebelnjaku.

Tako kot vesti o medvedih tudi zgodbe o krivolovcih nimajo svojega konca. Tako je Večer poročal, da so trije Korošci osumljeni nezakonitega lova. Policisti so opravili več hišnih preiskav pri štirih ljudeh, za katere obstaja sum nezakonitega lova.

Isti časnik je poročal o vidri ob Trnavi. Lovci so regulirani del potoka zasadili z drevesi in grmovnicami, da bi ga tako zaščitili pred okoliškimi vplivi. Pri tem opozarjajo, da je odveč bojazen, da bo zaradi tega potok poplavljal.

Člani LD Remšnik so proslavili 60 let uspešnega delovanja svoje družine. Prvi starešina je bil Švarenka (**Maks Volmajer**). Ob tej priložnosti so lovci izrazili bojazen, da bo gospodarjenje z lovišči spet postalo privilegij izbrancev.

Na koncu še nekaj o sporu med županom **Borisom Sovičem** in Društvom za varstvo in proti mučenju živali Maribor, katerega vsebino smo povsem na kratko povzeli tudi v naši rubriki. Iz kabineta mariborskega župana so namreč sporočili, da župan društvu ni ničesar prepove-

dal. Dejstvo pa je, da mesto ne more financirati dejavnosti zavetišča za živali, ne da bi upoštevalo javna naročila in izpolnjevanje zakonskih pogojev.

Ponovno opozarjamo vse bralce, da v tej rubriki le na kratko povzemamo pisanje nekaterih naših časnikov, zato smo dolžni objaviti popravke le v primeru, če smo povzeli kaj napačno. – Op. ur.

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 30. april 2006 je bilo z območja 31 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 38 živali.

Virološki laboratorij Enot za diagnostiko kužnih in drugih boleznih živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 16 lisic, 4 pse, 6 mačk, 5 kun, 2 govede, 4 jazbece in 1 srno.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

Jedrta Maurer Wernig,
dr. vet. med.
VURS

Razlikujmo lovskostrelska tekmovanja od strelskih!

Strelske ekipe LD ne moremo enačiti z ekipami SD!

Ali lovsko strelstvo zami-
ra? Da in ne, bi bil moj
odgovor! Zato naj izra-
zim mnenje naše lovske ekipe in
ekip, ki se nam pridružujejo, pa o
tem ni še nihče nič napisal.

Že nekaj let se v severovzhod-
ni Sloveniji na meddružinskih
strelskih tekmah v streljanju na
glinaste golobe v ekipni konku-
renci pojavljajo tudi »strelska
društva (SD)«, ki jih predstavlja-
jo predvsem člani različnih LD
(ali pa so izključno le člani SD,
torej sploh niso lovci). Tri ekipe
prihajajo iz ZLD Maribor, ena iz
Koroške LZ ter ena iz naše, ptuj-
ske. Slednja se ne pojavlja več,
odkar so dobili svoje lovišče in
zastopajo svojo LD. Strelska
društva se množično udeležujejo
kot ekipe na lovskih meddružin-
skih tekmah v streljanju na glina-
ste golobe. Nekatere LD to sicer
dopuščajo, saj je zanje pomemb-
na predvsem finančna stran tek-
movanja, vendar se sprašujem,
kje je pri teh lovska zavest (celo
etika) in kako je z zakonskimi
določbami?

Vse LD imajo pri lovskostrel-
ski dejavnosti dokaj omejena
finančna sredstva, saj je treba v
lovišču postoriti še vse drugo za
divjad in lovstvo. Zato je ponav-
adi strelstvo na zadnjem mestu
v finančnem načrtu. SD se finan-
cirajo iz sredstev SZS in celo s
pomočjo posebnih komercialnih
tekem na izposojenem strelišču
ene LD na območju ZLD Ma-
ribor. Vse izkupiček je pri njih
spet namenjen za naboje in štart-
nine na lovskih tekmah.

Člani ekip LD nikakor ne mo-
rejo biti enakopravno konku-
renčni ekipam SD, saj je že razli-
ka v letni nabavi 2.500 nabojev
(vsaj v naši LD) proti nekaj 10
tisoč nabojev v SD prevelika.
Združeni najboljši strelci so zato
brez dvoma lahko zmagovalci na
vsaki lovski strelski tekmi, saj so
več kot izurjeni z ogromno vad-
be v streljanju, najpogosteje pa
tudi oboroženi z vrhunskim orož-
jem. Lovci pa tekmujejo s kla-
sičnimi lovskimi šibrenicami, z
veliko ali nič vaje. Ali kdo meni,
da je to enakovredno!?

Če kdo gleda na to zgolj fi-
nančno (in zato zagovarja), ker

te ekipe na tekmah res pustijo
tudi veliko denarja, naj mu še
povem, da v naši LD na tekmo-
vanju nismo dovolili tekrovati
ekipam SD. Zato je lovsko strel-
sko tekmovanje potekalo kot
pravo lovsko tovariško srečanje
v enakopravnem tekmovalnem
duhu – športno, veselo in pošte-
no. Zato naj še enkrat ponovim,
da strelci, ki nastopajo pod ime-
nom SD v ekipni konkurenci,
nimajo česa iskati na lovskih
strelskih tekmah lovskih družin,
posamično pa samo, če so lovci
(lovska izkaznica!). Vsaj v naši
LD Rače tega ne bomo dopu-
ščali in po že veljavnem sklepu
UO LD tudi ne bomo več tek-
movali na meddružinskih strel-
skih tekmah, na katerih bodo

dopuščali v tej konkurenci tek-
movati SD. Na sestanku strel-
skih referentov ZLD Maribor je
bilo že slišati ostre besede glede
tega, zato upam, da bo ta pro-
blematika prišla na dnevni red
tudi pri nas in še kje drugje.

Rad bi poudaril, da so bile
včasih lovske strelske tekme iz-
jemno prijetna srečanja, danda-
nes pa se povečini zavlečejo poz-
no v noč. Potem pa še slišiš, da je
ekipa neke LD zasedla 4. mesto,
pred njo pa so uvrščene tri ekipe
strelskih društev (SD), in to na
lovski tekmi! Zato je veliko ne-
godovanj in odpovedi sodelova-
nja na takih prireditvah.

Če je to v skladu z raznimi
lovskimi pravilniki in zakoni, ne
bom razglabljal – dajem pa vam,
lovci strelci, te zadeve v razmis-
lek – in pričakujem tudi vaš od-
govor ali mnenje ...

Veliko se gibljem po svetu,
zato se vse raje podpišem kot
»lovski tovariš« ali lovski strelci.

Samo Lipovec,
strelski referent LD Rače

Streljati da, krmiti ne?

Glede krmljenja divjadi v
izrednih zimskih razme-
rah, kot je bila letošnja
zima, prispevam naslednje svoje
mnenje.

Zakon o divjadi in lovstvu
prav nikjer ne določa, da krmlje-
nje divjadi ni dovoljeno. Celu
več, zakon določa, da je treba
določiti temeljne usmeritve za
ohranitev in razvoj populacij po-
sameznih vrst divjadi.

Zavedati se moramo, da če
želimo lov ohraniti takšen, kot
je, moramo za divjad storiti še
kaj več kot zgolj ocenjevati
škodo, jo plačevati ter »odvze-
mati« osebkem iz lovišča.

Vsekakor bi morala o proble-
matiki, če je krmljenje divjadi
sploh »problematika«, kaj reči
stroka, ki lov najboljše pozna.
Prav gotovo pa to ni gozdarska
stroka, saj vemo, kaj je temeljni
namen gozdarjenja. Pričakoval
bi, da bi o tem kakšno besedo
vendarle rekli tudi izkušeni lovci
(lovski čuvaji, lovski mojstri oz.
tehnik) in ne le ena izmed strok,
ki je poklicana za načrtovanje v
lovstvu. Morda bi kazalo, da bi o
tem kaj rekli tudi kmetijci in
veterinarji, slednji še zlasti, ker

se v članku (odgovoru) ugotav-
lja, da kuruza in suha krma pov-
zročata prebavne motnje. Od kje
taka ugotovitev, ve zaenkrat le
avtor prispevka, objavljenega v
št. 5/2006 revije Lovec.

V članku piše, da je treba za-
di sonaravno usmerjenega lov-
stva v največji meri upoštevati
naravo ... Če bi bilo res tako, kar
tako prenehajmo z lovom in
pustimo naravi, da sama poskrbi
za rojstva in pogine divjadi; nav-
sezadnje naj narava počne z ži-
valmi, kar hoče. Pri tem pa ne
smemo pozabiti, da je tudi člo-
vek del narave, ki sodi v skupno
populacijo živih bitij. Dano mu
je, da ga je (ne)razum dvignil
nad živali in ga torej poklical, da
skuša gospodariti (upravljati) z
njo. Če pa mu je to dano, naj gos-
podari vendar tako, da bo od lova
imel tudi koristi. Ne zatiskajmo
si oči, da je tudi v Sloveniji lov
postal komercialne narave, tako
kot je to v svetu, kar predvsem
novi osnutek zakona, ki je na ob-
zorju, še temeljiteje poudarja.

Če zasledujemo ta cilj, mo-
ramo poskrbeti, **da bo divjadi
toliko, kot je narava prenese v
sobivanju s človekom.** Za to

moramo poskrbeti predvsem z
ustreznimi dolgoročnimi in krat-
koročnimi načrti. Torej smo lov-
ci tisti, ki ocenjujemo, katere
osebke naj jemljemo iz narave;
ki bodo po zahtevani strukturi in
z vidika gospodarjenja za to naj-
primernejši. Nesmiselno pa je
prepuščati selekcijo zimi, cesti,
železnici ali drugim vremenskim
nevšečnostim. Veseli smo lahko,
da je divjadi preveč, pa čeprav
»gumbarjev« in slabotnih oseb-
kov (z majhno težo). Ti vendarle
niso v pretežni meri pokazatelji,
ki bi »klicali naravo (zimo) na
pomoč«, da nam bo okrepila po-
pulacijo. To ni naloga zime,
temveč lovcev in **upravljavcev**.
Nesmiselno je trditi, da je le
zima samoohranitveni mehani-
zem! To prav gotovo ni. Kaj pa v
predelih naše države, kjer snega
sploh ne poznajo? Kaj je tam s
populacijo? Nihče ne trdi, da je
je preveč ali da je degenerirana.

Ne vidim razloga, zakaj ne bi
smeli krmiti, streljati pa sme-
mo!? Samo pomislite, da bi tak-
šen trend zasledovali tudi pri lju-
deh. Pol Afrike bi bilo prazne!
Podobno se lahko zgodi tudi z
divjadjo, če bomo sledili tren-
dom o nekrmljenju v izrednih
zimskih razmerah. V tem res ne
vidim nič slabega. Res pa je, da
se o tem pri nas javno ni izrekel
noben, ki je poklican za to in ki
ima za to tudi ustrezno strokov-
nost. Prav zanimiva bi bila strp-
na javna razprava o tem vpraša-
nju.

Odkar sem lovec (30 let), se je
divjad v izrednih razmerah do-
datno krmila in je bila populacija
vedno solidna in ustrezna okolju,
kar nam priznava celo EU. Zakaj
bi zdaj to čez noč napravili in
začeli z nekakšno naravno selek-
cijo. Te vendar že davno ni več!
Končala se je s selektivnim var-
stvom nekaterih vrst živali.

Mimogrede, poznam kmeta, ki
ima sredi travnika kozolec, ki je
vso zimo poln krme. Tistim, ki
ste izrazito proti krmljenju, pri-
poročam, da si spomladi ogleda-
te to krmišče – kozolec in živali
okrog njega. Kozolec je prazen,
živali pa so zdrave in v polni
kondiciji. Torej je trditev, da jim
bo seno škodovalo, iz trte zvita.

Če bi živali govorile naš jezik,
bi odmevalo: »Vzeli ste nam na-
ravno bivalno okolje, zgradili
ceste brez nadhodov in podhodov,
spustili potepuške pse, nas
streljate ... Za nas pa v hudih
zimskih stiskah ne poskrbite.«

Daniel Vehar
Gorenja vas

Telemetrično spremljanje jelenjadi na območju Kočevske Reke

Območje Kočevske Reke je bilo skoraj pol stoletja zaprto za zunanje prebivalce. Pravico do upravljanja z loviščem in divjadjo je imelo podjetje Snežnik - Kočevska Reka, ki je delovalo pod okriljem države in se je ukvarjalo tudi z drugimi dejavnostmi (kmetijstvo, gozdarstvo, lesna industrija ...).

Zaradi ugodnih naravnih danosti in redke poseljenosti so se na tem območju ohranile vse avtohtone vrste divjadi in, kot največja znamenitost, tudi vse tri velike zveri (medved, volk, ris pa je prisoten od ponovne naselitve). Naravna ohranjenost in odprtost tega območja je še posebno vabljiva za nekoga, ki pri gospodarjenju z loviščem in divjadjo vidi veliko več kot samo lov. Poznavanje odnosov med živalskim svetom in rastlinstvom v gozdu je eden od pogojev uspešnega upravljanja gozdnih ekosistemov. Želja po temeljitejšem poznavanju jelenjadi v njenem naravnem okolju nas je navedla, da smo se odločili za **telemetrični projekt spremljanja jelenjadi** (*Cervus elaphus L.*), ki smo ga v sodelovanju z Biotehniško fakulteto (Oddelkom za gozdarstvo) in Veterinarsko fakulteto tudi uspešno opravili.

Po pridobitvi soglasij in dobavi opreme smo v zimskih mesecih leta 2003 na različnih lokacijah z radijskimi oddajniki znamke Syrtrack opremili tri odrasle košute. Naslednje leto, februarja, smo v revirju Jelendol z GPS-oddajnikom opremili še osem let staro košuto. Živali smo odlovili na različnih lokacijah, ker smo želeli proučiti populacijo na celotnem območju. Z izsledki želimo razširiti temeljna poznavanja ekologije jelenjadi in jih koristno uporabiti pri gospodarjenju in upravljanju z jelenjadjo in njenim okoljem.

Živali, opremljene z oddajniki, je bilo treba spremljati

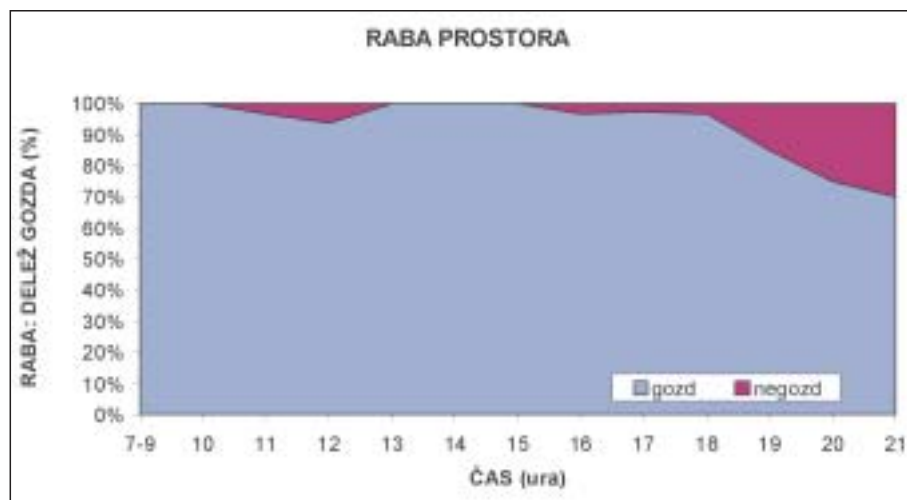
Košute, ki so bile opremljene s klasičnimi VHF-oddajniki, znamke Syrtrack, je bilo treba vsaj enkrat na teden spremljati na terenu. Uporabljeni oddajniki prek signala oddajajo tudi podatek o aktivnosti spremljanih živali. S premično usmerjeno **anteno Yagi** prek sprejemnika lahko določimo, iz katere smeri prihaja signal. Za določitev posamezne lokacije živali je treba opraviti vsaj dve meritvi z različnih stojišč z znano geografsko lokacijo. S to metodo smo košute spremljali dve leti. Pomanjkljivost tega sistema je slabša natančnost, kot jo dobimo pri sodobnejšem (**GPS-telemetrijskem**) sistemu. Zaradi logističnih razlogov ga uporabljamo praviloma podnevi, zato so zbrani podatki nekoliko enostranski.

Prvič v Sloveniji smo za spremljanje jelenjadi uporabili GPS-telemetrijski si-

Foto: L. Skvarča – Diana

Graf 1

Graf 2

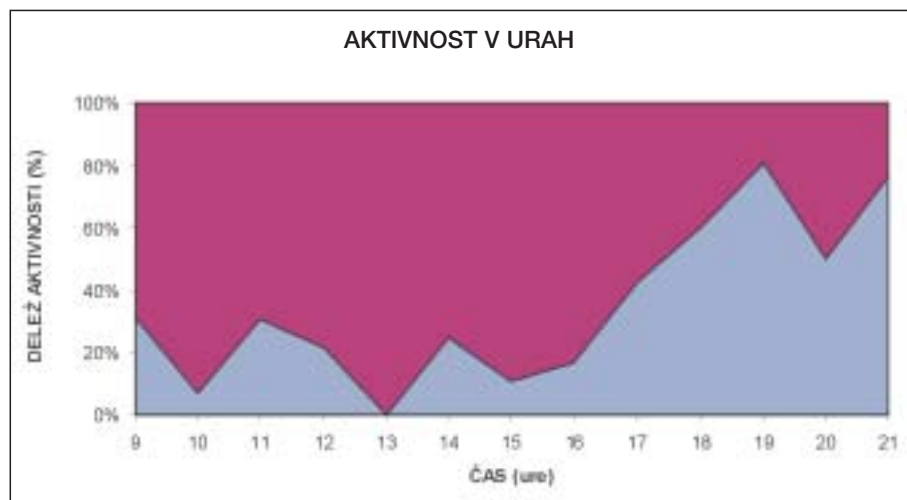

Foto: K. Jerina

Omamljena košuta, opremljena z GPS-oddajnikom.

stem. V naši študiji je imela ovratnica, v katero je bil vgrajen oddajnik, tudi sistem *drop off*, ki poskrbi, da po določenem času ovratnica odpade samodejno. GPS-sprejemnik v ovratnici je bil programiran tako, da je vsako polno uro posnel lokacijo. Interval snemanja je dolg 3 minute. Če v tem času ni signala, se ugasne in poizkuša naslednjič. Vsi posneti podatki se sproti tekoče hranijo v pomnilniku, ki je vgrajen v ovratnici. Na terenu lahko zbrane podatke presname-mo s »čitalcem« in jih prenesemo na računalnik ali pa odpadlo ovratnico neposredno priključimo na računalnik. Natančnost celotnega sistema je določena z natančnostjo GPS-sprejemnika (osem do deset metrov – srednja napaka) in je bistveno boljša kot pri klasični VHF-metodi. Glavna pomanjkljivost sistema je čas delovanja, ki je krajši, in cenovno je ta sistem dražji.

Rezultati naših raziskav

V raziskavi smo spremljali aktivnost štirih košut na različnih območjih. Veli-

Graf 3

kosti njihovih individualnih območij aktivnosti (stanišča) se zelo razlikujejo med seboj. Največje je obsegalo 631 ha, najmanjše pa le 248 ha, kar je le 39 % največjega. Povprečna velikost območja aktivnosti spremljanih košut je bila 360 ha. Domnevamo, da na velikost individualnega območja aktivnosti v veliki meri vplivajo pestrost in količina hrane v okolju ter vznemirjenost. Take ugotovitve smo izsledili, ker imajo najmanjša območja aktivnosti košute, ki so bile spremljane v mirnih predelih s pestro in bogato prehransko ponudbo.

Ugotovitve iz naše raziskave o rabi prostora so pokazale, da je bila raba gozdnih površin v absolutni prevladi skozi celotni časovni interval spremljanja živali. Delež rabe gozdnih površin je 92 %, negozdnih pa le skromnih 8 %. Analiza rezultatov je tudi pokazala, da je raba negozdnih površin tesno povezana z aktivnostjo živali. Kadar je bila žival aktivna, se je povečala verjetnost rabe negozdnih površin. Poudariti pa moramo, da so zbrani podatki nekoliko enostranski, saj smo s klasično metodo spremljali jelenjad le podnevi in v večernih urah, manjka pa vzorec rabe v nočnem času. Če bi imeli tudi te podatke, bi bila raba negozdnih površin zagotovo zastopana še z večjim deležem. Iz **grafa 1** je tudi razvidno, da se delež rabe negozdnih površin najbolj veča od 18. ure naprej in največjo vrednost doseže ob 21. uri.

S spremljanjem aktivnosti smo ugotovili naslednje rezultate. Aktivnost se začne večati že v zgodnjih popoldanskih urah (od 15. ure naprej) in doseže vrhunec v večernem mraku (80 %). Čez dan je aktivnost spremenljiva in se poveča le ob posameznih urah; njena najvišja vrednost je okrog 30 %. Iz ugotovitev o povečani dnevni aktivnosti lahko sklepamo, da se je jelenjad takrat prehranjevala, večkrat pa smo v omenjenem območju ugotovili tudi prisotnost volkov. Sicer pa smo pri aktivnosti v celot-

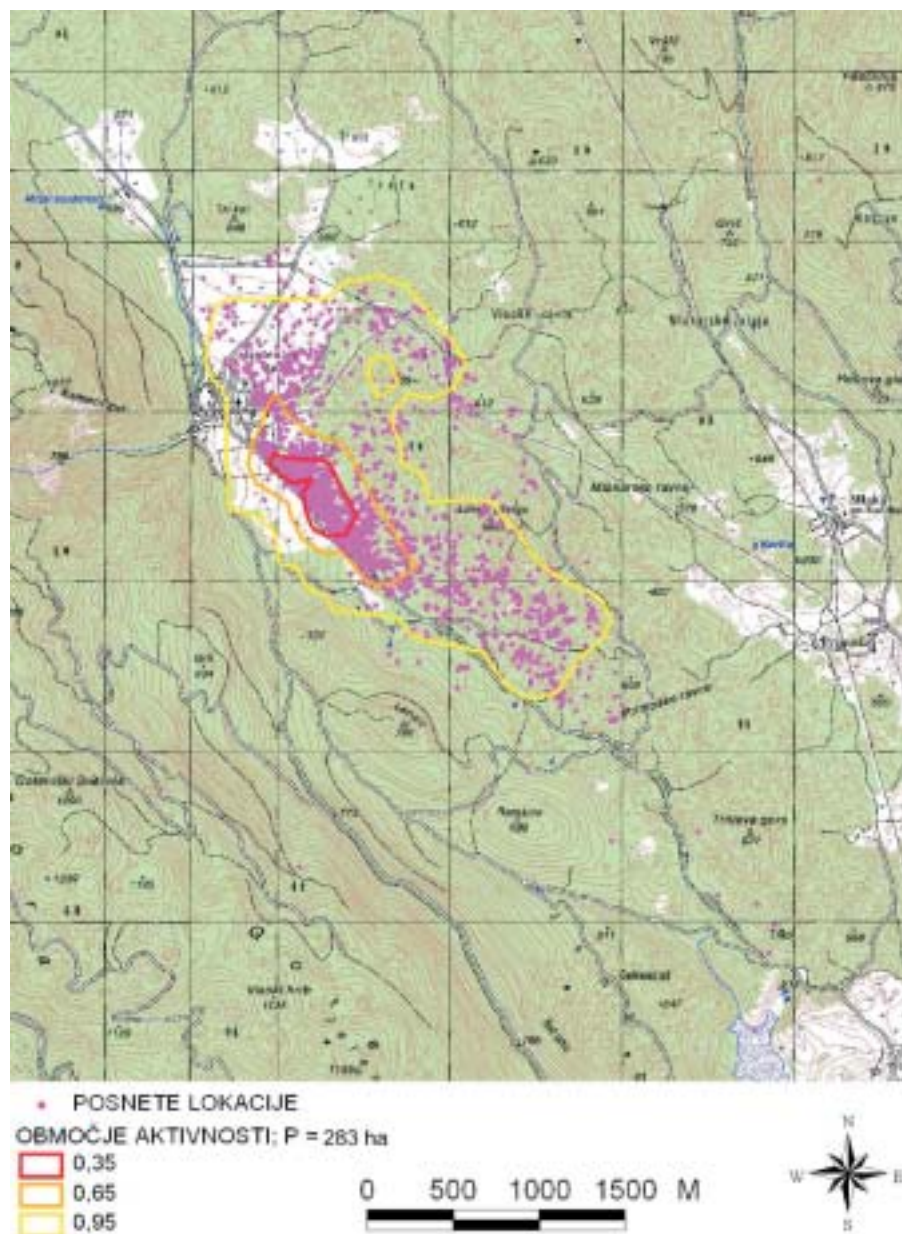
nem časovnem intervalu spremljanja ugotovili precejšnja nihanja.

Iz **grafa 2** je vidno, da se jelenjad v

dopoldanskih urah od gozdnega roba, ki je njen ključni prehranski habitat, postopoma pomika globlje v gozd. Oddaljenost jelenjadi od gozdnega roba je povezana z aktivnostjo živali. Ob povečani aktivnosti je bila najbližje gozdnemu robu zjutraj in zvečer (**graf 3**). Sredi dneva, ko je jelenjad najmanj aktivna, je bila najbolj oddaljena od gozdnega roba. Manjši premiki jelenjadi so opazni tudi podnevi, saj se spreminja njena povprečna oddaljenost od gozdnega roba.

Pri primerjavi metod (**graf 4**) smo se osredotočili na rabo gozdnih in negozdnih površin, kjer so največja odstopanja. Za ta dejavnik smo se odločili, ker smo pričakovali največje razlike med dnevom in nočjo. Rabo prostora smo primerjali pri košuti, ki je bila opremljena z GPS-oddajnikom in je oddajal tudi klasični VHF-signal. To košuto smo spremljali z GPS-telemetrijskim sistemom in tudi s klasičnim VHF-sistemom.

KARTA LOKACIJ, PRIDOBLENA PO GPS-TELEMETRIJSKI METODI

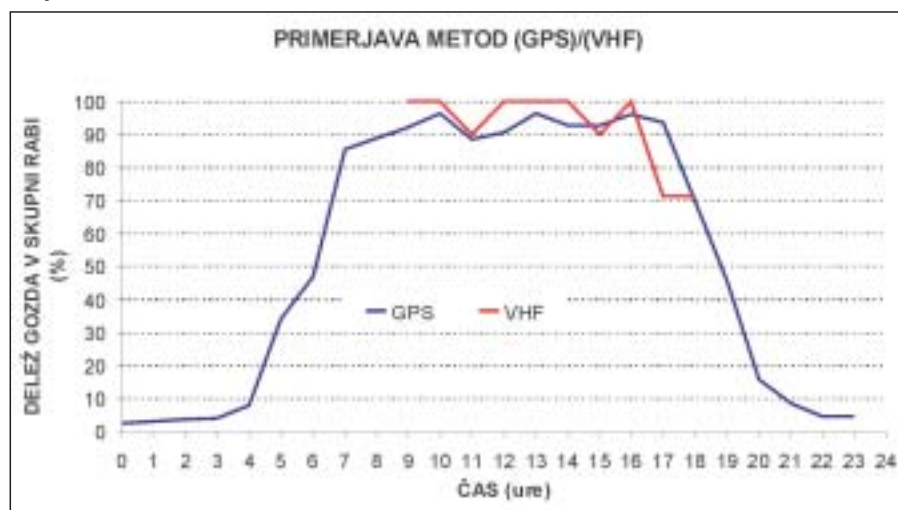
Pri metodi GPS, kjer je spremljanje potekalo 24 ur na dan, je iz grafa razvidno, da v nočnih urah raba negozdnih površin znaša več kot 90 %, podnevi pa ravno obratno; povsem prevladuje raba gozdnih površin. Krivulja, ki razmejuje razliko v rabah prostora, se najbolj veča zjutraj od 4. do 6. ure in se manjša popoldan od 18. do 20. ure.

Iz grafa je razvidno, da se krivulji obeh metod spremljanja ujemata. Opazna so le manjša odstopanja; pri klasični metodi (VHF-telemetrijskem sistemu) manjka vzorec podatkov o rabi v nočnih urah.

Več informacij dobimo z metodo GPS

Karte lokacij (glej prilogi), pridobljene po eni in drugi metodi, se v veliki meri ujemajo. Iz slike je jasno razvidno, koliko več lokacij spremljanja smo pri-

Graf 4

dobili po metodi GPS ob dejstvu, da je spremljanje potekalo časovno enako. Pri

metodi GPS je znana napaka BIASA, kar pomeni, da oddajnik na prostem (na negozdni površini) zabeleži bistveno več lokacij kot v gozdu, saj krošnje dreves deloma prestrezajo satelitski signal (vpliv rastlinja). V našem primeru je to jasno razvidno tudi iz slike. Na negozdnih površinah je zelo veliko določenih lokacij, tik za gozdnim robom pa jih je bistveno manj. Domnevamo, da se je košuta do bršen del časa zadrževala tudi na poti do pasišča in je dejanskih lokacij, ki pa jih oddajnik ni določila, bistveno več.

Sicer pa se je GPS-telemetrijski sistem izkazal kot učinkovitejši pri spremljanju, saj smo dobili neprimerljivo več natančnejših podatkov o lokacijah.

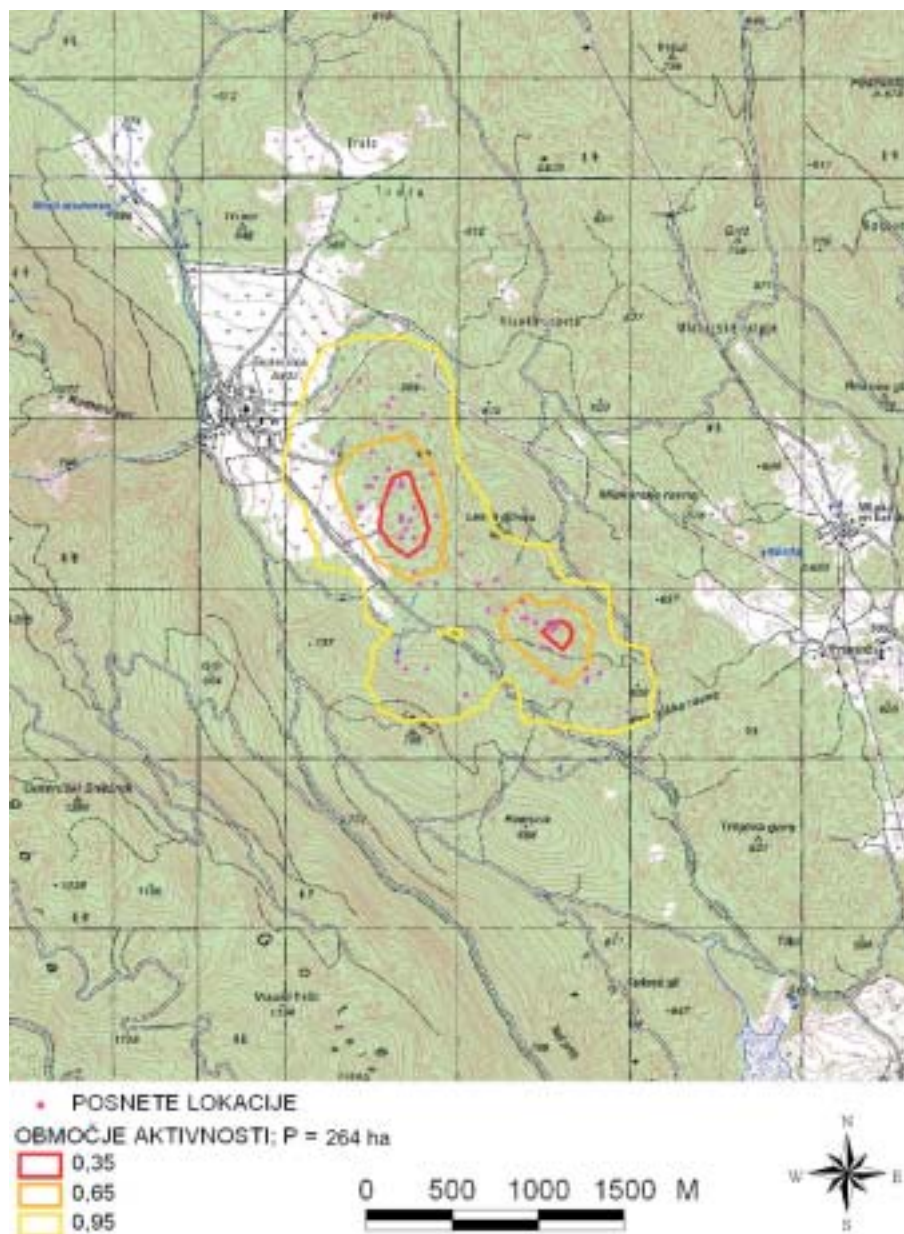
Kot absolvent visokošolskega strokovnega študija gozdarstva sem se pridružil raziskovalnemu projektu in opravil skoraj vse terensko delo. S pridobljenimi podatki sem lani junija tudi diplomiral. Naslov mojega diplomskega dela je **Primerjava dveh telemetrijskih metod za spremljanje gibanja in aktivnosti jelenjadi (*Cervus elaphus* L.) ter proučevanje njenih habitatnih značilnosti na območju Kočevske Reke.**

Diplomsko delo je nastalo pod mentorstvom **prof. dr. Miha Adamiča**, ki se mu ob tej priložnosti za mentorstvo tudi zahvaljujem. Zahvalo dolgujem tudi **mag. Klemenu Jerini** za strokovno pomoč in svetovanje ter prav tako **prof. dr. Marijanu Kotarju** za recenzijo mojega diplomskega dela. Moje diplomsko delo je bilo nagrajeno s fakultetno prešernovo nagrado.

Nekdanje GL Snežnik - Kočevska Reka, kjer je projekt potekal in ki je tudi financiralo nakup oddajnikov, po novem Lovskem zakonu iz leta (2004) deluje v sklopu Zavoda za gozdove Slovenije kot LPN (lovišče s posebnim namenom). Vsekakor bi bilo smiselno s takimi projekti nadaljevati tudi v prihodnje.

Aleš Žnidaršič, dipl. inž. gozd.

KARTA POSNETIH LOKACIJ, PRIDOBLENA PO KLASIČNI VHF-TELEMETRIJSKI METODI

Naboj, kal. 7 x 57 mm, Mauser

2

ali uvod v sodobno balistiko

Naboj 7 mm Mauser je pravzaprav mejnik v razvoju sodobnega streliva. Znan je kot 7 mm španski Mauser, 7 mm Mauser, 7 x 57 ali kot .275 Rigby v Angliji; razvili so ga kot vojaški naboj za potrebe španske vojske. Kratek čas je bil poznan pri manjših količinah pušk Mauser M-1892 z enovrstnim nabojnikom, slavo pa si je pridobil v Mauserju mod. 1893, tudi znanim pod imenom »španski Mauser«.

Z 11-gramsko kroglo, začetno hitrostjo dobrih 700 m/s, zelo uspešno in sodobno konstrukcijo tulca brez roba je konec 19. stoletja pomenil impresiven balistični napredek. Ne samo v primerjavi s takrat še zelo razširjenim strelivom na črn smodnik, ampak tudi s prvimi predstavniki sodobnejšega streliva na nitrocelulozni smodnik. Skupaj z repetirko Mauser je pomenil do takrat izjemno kombinacijo natančnosti, zanesljivosti in ognjene moči.

Kmalu po vstopu v redno vojaško uporabo se je naboj znašel v prvih bojnih linijah. V špansko-ameriški vojni na Kubi leta 1898 so ameriške enote, oborožene z manjšo količino novih repetirk Krag-Jorgensen v kalibru .30-40 Krag, večinoma pa s starejšimi enostrelkami Springfield, kal. .45-70 (na črn smodnik), dobile lekcijo iz sodobne balistike v obliki 7-milimetrskih krogel »španskega Mauserja«.

Lekcijo so si dobro zapomnili in že v prvih letih novega stoletja začeli zamenjevati puške Krag .30-40 za repetirke Mauser, sistema - Springfield 1903 v kalibru .30-03 in kmalu zatem .30-06.

Podobno usodo so Angleži doživeli v drugi burski vojni v Južni Afriki. Naseljenci, oboroženi s puškami Mauser, v kalibru 7 mm Mauser, so imeli na tamkajšnjem odprtem zemljišču občutno pred-

Vojaški naboj, kal. 7 x 57, in lovski naboj tega kalibra 10,5 g SST Hornady

Naboj, kal. 7 x 57, 10,5 g SST Hornady; 10 g Interlock RN Hornady; 10,5 g TIG RWS (R); 9,1 g Nosler Hirtenberger (R); 10,1 g Orix (R) in 11,3 g SPCE Seiller & Bellot (R)

nost pred rednimi angleškimi enotami, oboroženimi s puškami kalibra .303 (7,7 mm). Angleški službeni naboj .303, ki je imel takrat še razvojne težave, povezane s smodniškim polnjenjem, je v strelskem obračunu praviloma izvel krajši konec.

Uspešen nastop 7-milimetrskega Mauserja je spodbudil njegov sprejem v vojaško službo v mnogih državah na vseh celinah, obenem pa je

spročil silovit balistični razvoj pehotnega streliva, ki je svoj dejanski vrh dosegel že v prvih letih dvajsetega stoletja. Lahko bi opazili, da se je od takrat pa do danes spremenilo zelo malo zares bistvenega.

Naboj kalibra 7 x 57 velja za »očeta« sodobnega streliva za puške risanice. Mnogi zelo znani naboji, vojaški in tudi izključno lovski, dolgujejo svoj razvoj prav njemu in še dandanes z njim delijo tudi nekaj skupnih dimenzij, predvsem dno tulca. Naboj je vplival na izboljšavo balistike pri večjem bratu, naboju kal. 8 x 57 IS, s katerim smo se seznanili v prejšnjem članku. Neposredno je vpli-

Naboj odlikujejo: dobra zunanja balistika, izjemna natančnost, majhen odsun in zmeren plinski pritisk, kar prispeva k dolgoživosti cevi. Ko vse to kombiniramo z balističnimi prednostmi 7 mm krogel, dobimo uporabno kombinacijo, ki ji še dandanes težko najdemo para.

V lovskih vrstah

Zaradi opisanih lastnosti je naboj takoj našel pot v lovske vrste, kjer je hitro postal zelo priljubljen. Tudi ob pojavu sodobnih lovskih nabojev z večjo hitrostjo krogle je vedno obdržal zvest krog ljubiteljev in poznavalcev.

Omenili smo vrhunsko natančnost naboja, ki se približuje natančnosti takih nabojev, kot sta švedski 6,5 x 55 in sodobni .308 Win. Uravnotežene lastnosti naboja, krajši prehodni konus (za razliko od njegovega mlajšega bratranca 7 x 64) in milejši odsun prispevajo k natančnosti streljanja.

Balistične prednosti sedemmilimetrskih krogel so dobro znane. Prečne obremenitve 11-gramskih krogel so približno tolikšne, kot so sploh še mogoče. V kombinaciji z ugodno balistično obliko, kot sta koničast vrh in zožen zadek (boat tail), bo taka krogla izjemno dobro premagovala zračni upor in držala smer ter hitrost. Velikokrat bo prebojnost na cilju celo večja kot pri hitrejših kroglah. Ko govorimo o prebojnosti krogel, ugotovimo, da se le-ta do določene hitrosti večja, nakar se začne zopet zmanjševati. Pri zelo visokih zadetnih hitrostih (700 m/s in več) je plašč krogle izpostavljen zelo velikim silam. Plašč tega ne zdrži in krogla se začne preoblikovati (deformirati), pri tršem cilju tudi polno opláščena, s čimer se poveča njen premer in zmanjša prodiranje v ciljni

medij*. Pri zmernih hitrostih so sile manjše, krogla se »drži bolj skupaj«, prodiranje pa je globlje.

V zadnjih letih se je izkazalo, da ima teorija »hidravličnega šoka«, ki ga povzročajo visoko razantne krogle, izstreljene iz sodobnih »magnum« nabojev, težave v praksi – na čvrstih mišicah in debelejših kosteh težje parkljaste divjadi. Res pa je, da do določene telesne mase lahke in hitre krogle usmrtiljo hitreje. Pri veliki telesni masi in gostem tkivu pa je potrebna globoka strelna luknja oz. dolg strelni kanal, ki ga povzroči težka in vztrajna krogla. Pri vsakemu bitju, pri katerem po žilah teče kri, bo ob prestrelitvi prsnega dela telesa, kjer so vitalni organi, pljuča, srce in velike žile, povzročil hitro smrt. Prav težko pa boste severno od ekvatorja našli divjad (razen velikih medvedov), ki bo zdržala zadetek za pleče z na primer 11,3-gramsko kroglo tipa Nosler in z zadetno hitrostjo okrog 670 m/s. Dobro zadet 150 kg težak navadni jelen morda ne bo obležal ravno na mestu, kot pravimo »v ognju«, a navadno tudi ne bo daleč od nastrela.

Tisoči slovenskih lovcev, ki že desetletja dolgo uporabljajo predvsem robno različico naboja **7 x 57 R**, v še vedno priljubljenih čeških bokaricah, pa to tako ali tako že dobro vedo.

Znani afriški lovec »Karamoja« Bell je večino svojih več sto slonov uplenil s kalibrom 7 mm Mauser, seveda s polno oplašeno kroglo. Izjavil je, da njegove puške v tem kalibru ni nikoli »onesnažila« delno oplašena krogla.

Za naše lovske razmere in veliko divjad, ki živi v Sloveniji, je omenjeni naboj skoraj idealen. Po strelu s tem nabojem divjad reagira s klasičnimi strelnimi znaki. Zmernen odsun omogoča tudi t. i. »pogled skozi strel«, tako da več lovec lahko sproti ugo-

*Skrajno velike hitrosti, tudi pri mehki krogli, vodijo k večji prebojnosti, kar pa je že bolj področje eksperimentalne balistike.

Na fotografiji so krogle, kal. 7 mm, od leve: Nosler Balistic Tip 9,1 g (140 grs); Swift Siroco 9,7 g (150 grs); Hornady SST 10 g (154 grs); Nosler AccuBond 10,4 g (160 grs); Hornady SPBT 10,5 g (162 grs) in Hornady SST/Interbond 10,5 g (162 grs).

Vse foto: B. Kavčič

tovi približno mesto zadetka. Ob uvedbi močnejših nabojev s hitrejšo kroglo in močnejšim odsunom je le-ta tako koristna večšina kar malo zamrla. Zdaj mnogi mlajši lovci ocenjujejo uporabnost lovskih nabojev in krogel zanje samo po tem, koliko korakov še naredi divjad po zadetku oz. ali obleži »v ognju« ali ne. Vendar, lepo vas prosim, saj tudi nežna srna ni muha! Po vsej verjetnosti je to posledica postavljanja splošnega vrednostnega vzorca (sodbe) na podlagi začetnih lovskih izkušenj, pridobljenih z odstrelom prvih »gumbarjev« in s karabinko kalibra 7 x 64 ali .30 – 06!

Kot smo že omenili, je naboj v Sloveniji bolj razširjen v robni varianti 7 x 57 R, t. j. za uporabo v puškah prelamačah. Nekoliko šibkejša smodniška polnitev ima v praksi balistično zanemarljivo razliko. Največkrat je to, kot sem že omenil, priljubljena češka bokarica ZH, lovцем znana predvsem kot t. i. »stari tip« z naveznjeno krogelno cevjo – zgoraj.

Marsikdo bo rekel, da so lovci to kombinacijo pač kupovali, ker česa boljšega in močnejšega takrat še niso mogli. Hvala bogu, da je bilo tako! Dobili so naboj, ki je odličen za naše lovske potrebe v enostrelni puški, ki lovca navaja k natančnemu in premišljenemu streljanju.

V očeh nekaterih naših lovcev je bil naboj tega kalibra dolga leta v senci močnejšega bratranca, kal. 7 x 64, in nje-

gove robne različice, 7 x 65 R. Naboj 7 x 64 je vsekakor odličen vsestranski naboj, dokazano uspešen tudi v lovski praksi, ne dosega pa tiste ravni natančnosti, ki jo omogoča kaliber 7 x 57.

Veliko tovarniških polnitev naboja kal. 7 x 57 se drži zmerne nivoja pritiska, ki je bil izvirno omejen z nekoliko šibkejšim sistemom španskega Mauserja M-1893. Nekoliko manj zadržane so sodobne nemške in avstrijske polnitve. V srednji Evropi se naboj uporablja predvsem v močnejših sistemih M-98, pa tudi metalurgija je v sto letih zelo napredovala. V sodobnejših sistemih naboj vzdrži večje pritiske kot v »španskem« Mauserju. Lep primer, kaj je z nabojem mogoče storiti, je t. i. »Light Magnum« polnjenje ameriške firme Hornady, ki 9-gramsko kroglo požene več kot 860 m/s. Tisti, ki si sami polnite naboje, ne poskušajte doseči take-

ga nivoja, ker smodniki, ki so dostopni na trgu, tega varno ne omogočajo! Za to tudi ni nobene potrebe. Pomembnejša je natančnost, kot kak m/s več, pa zato tudi povečan »razstros« zadetkov.

Nekateri specialisti za lov na gamsa prisegajo na omejen naboj, ki v sosednji Avstriji ponovno pridobiva na priljubljenosti. Z vedno boljšimi krogami si posamezniki lahko naboj dvignejo nad kakovost, ki jo ponuja trg. Ponudba odličnih 7 mm krogel je zelo obširna. Pri tem z izjemnimi balističnimi lastnostmi za natančne in daljše strele izstopajo krogle Hornady SST in Nosler Balistic Tip. Kljub zmerni začetni hitrosti te krogle zelo počasi izgubljajo hitrost, višino in energijo. Za odstrel jelenjadi in divjih prašičev je pametno izbrati vsaj 10-gramsko, bolj toponoso, ne preveč mehko kroglo.

Naboj 7 x 57 spada v klasičen balistični repertoar. Je tako dober in ima tako slaven »pedigre« (rodovnik), da vsake toliko časa ponovno pridobi na priljubljenosti.

»Kapo dol« pred mladostjo, ampak mladost je včasih tudi norost! Bomo videli, koliko »ultra«, »super« in ne vem še kakšnih »magnumov« bo preživelo naslednjih dvajset let! Naš naboj jih gotovo bo!

Preglednica posreduje nekaj najpomembnejših podatkov za naboje, ki so v tem kalibru na trgu.

Boris Kavčič

Proizvajalec	Krogla g	V ₀ m/s	V ₁₀₀	E _{100 y}
Norma	10,1 Oryx (R)	795	708	2531
Hirtenberger	11,7 Nosler (R)	735	675	2574
Blaser	10,0 CDP (R)	790	710	2536
Sellier & Bellot	11,2 SPCE (R)	725	635	2261
Hirtenberger	9,1 Sierra	850	772	2715
RWS	11,2 HMK	770	732	2713
Hornady	9,0 Sierra	863	798 *	2894 *
RWS	10,5 DK (R)	790	705	2485

(R) – podatki veljajo za 7 x 57 R

* – podatek za 100 jardov (91 m)

Blaser CDP je sodobna krogla z dvojnim jedrom in prekatom; sprednji del jedra je okrepljen; trda krogla.

HMK – RWS krogla s H plaščem, dvodelnim jedrom z zadrgo, ki spominja na črko H, votla konica z balistično kapo; mehka krogla

DK – RWS krogla z dvojnim jedrom (Doppelkern), srednje trda krogla

Druge tipe krogel smo predstavili v prejšnji številki.

Kaj vse so o divjadi, lovu in lovci pisali časopisi na Kranjskem ...

Piše: mag. Romana Erhatic Širnik

... na Koroškem, Štajerskem in Krasu

Volkovi niso vznemirjali samo prebivalcev Kranjske. Sredi 80-ih let 19. stoletja so o njih poročali s Koroške, kamor naj bi se priklatali s Solčavskih planin. Lovci so se pritoževali zaradi škode na divjadi, kmečko prebivalstvo pa zaradi pobitih ovc. Na samotnih kmetijah so volkovi pobili več psov čuvajev. Ponekod so bili celo tako predrzni, da so vlamljali v zaprte ovčje staje. Skupni pogoni in drugi lovi nanje niso prinesli uspeha (št. 12., 16. januar 1886). O volkovih so ponovno poročali oktobra naslednje leto. Čeprav so pokončali več ovc, so bili resnično zaskrbljeni predvsem lovci. Pričakovali so, da bo volkovom zaradi bližajoče zime kmalu zmanjkalo ovčjega mesa in se bodo zato preusmerili na srne in zajce. Zanimivo je, da pastirji za izginotje ovc niso krivili volkov, pač pa rise. Takrat se je po Koroškem govorilo, da se risi klatijo po solčavskih planinah in pijejo kri drobniči (št. 224., 3. oktober 1887).

Občasno so poročali tudi o volkovih na Krasu. Leta 1886 so ga videli v okolici Ilirske Bistrice, kjer je tamkajšnjim prebivalcem pokončal nekaj ovac (št. 20., 20. oktober 1886).

Konec zime leta 1888 so uplenili volka v okolici Slovenske Bistrice (št. 64., 17. marec). Tri leta pozneje so volkove opazili v okolici Majšperka pri Ptuj (št. 36., 14. februar 1891). Leta 1895 je vaški gostilničar ustrelil volka na Lopati pri Ostrožnem v bližini Celja. Zanj so mu celjske mestne oblasti izplačale nagrado deset goldinarjev (št. 60., 13. marec 1895). Na Celjskem so naslednjega volka ustrelili leta 1909, kar je bila svojevrstna senzacija. Zapisali so, da že več desetletij tamkaj ni bilo videti volkov (št. 34., 12. februar 1909). V bližini Gornje Radgone so ustrelili volka, ki se je priklatil z Ogrske (št. 25., 31. januar 1903).

... o »resnično nevarnih« volkovih na Hrvaškem

Kranjski, štajerski in koroški volkovi so bili prav nedolžni v primerjavi z volkovi v Bosni, Srbiji, Rusiji in drugod. Januarja 1880 je Slovenec povzel poročanje hrvaških časopisov. Pisali so, da se pri njih volkovi sprehajajo po zagrebških ulicah. Meščani so živeli v strahu, lovci pa so streljali nanje. Pozneje se je izkazalo, da so bile novice o volkovih neresnične. Žrtev zagrebških lovcev je bil samo pes, zadeva pa je končala na sodišču. Čez desetletje, januarja 1891, so bili volkovi ponovno na zagrebških ulicah. Takrat so v Vodovodni ulici napadli psa, na srečo pa so jih pregnali domačini (št. 15., 20. januar 1890). V okolici Zagreba so bili volkovi vsakdanji gostje. Ljudje so bili prestrašeni in si sploh niso upali iz hiš (št. 18., 23. januar 1891). Tisto leto se je okoli trideset volkov klatilo v okolici Osijeka, kjer si meščani brez orožja sploh niso upali iz mesta. Po nalogu mestnega načelnika so nanje priredili velik pogon, ki so se ga udeležili lovci in člani strelskega društva. Uspeha ni bilo (št. 21., 27. januar 1891).

... v Bosni

V Slovincu je največ poročil o volkovih iz Bosne. Od tam so največkrat poročali o trumah (krdelih) volkov in o številu pobitih ovc ter ogromni škodi. Vendar se volkovi v Bosni niso zadovoljili samo z ovcami; lotevali so se tudi drugih domačih živali. Večkrat so bili njihove žrtve konji. Po navedbah v časopisih so bila volčja krdela zelo velika. Leta 1887 so poročali o gozdnem čuvaju, ki je s strihninom zastrupil meso konja, ki so ga pokončali volkovi. Lakomnost in požrešnost je stala življenje sedem volkov (št. 55., 9. marec 1887). Kolikšna nevarnost za premoženje in ljudi so bili volkovi v Bosni, se je bilo mogoče prepričati s statističnimi podatki. Od leta 1880 do 1889 so tamkaj pobili 8.490 volkov, za vsakega od njih pa je deželna vlada izplačala nagrado. Poznavalci so trdili, da je bilo pobitih volkov več, saj prebivalci odmaknjenih vasi niso vedeli, da so upravičeni do nagrade (št. 51., 4. marec 1891).

... v Rusiji, Aziji, Severni Ameriki

Bolj odmaknjene so bile dežele, manj so ljudje vedeli o njih, tem nevarnejše so bile tamkajšnje zveri. Posebno nevarni so bili volkovi v Srbiji, na Ogrskem, še bolj pa v Rusiji, Indiji in Ameriki. Leta 1890 naj bi v Rusiji živelo okoli 170.000 volkov, ki so tisto leto raztrgali 203 ljudi (št. 88., 18. april 1890). Tri leta pozneje so poročali iz mesta Tikrin. Krdela volkov naj bi neprestano oblegala navedeno mesto. V nevarnosti so bili predvsem otroci in domače živali, pa tudi odrasli si niso upali iz hiš (št. 13., 17. januar 1893).

V Rusiji kljub neprestanemu preganjanju, nagradam in številnim pobitim volkom volčja nevarnost ni ponehala. Tako pogosto zasledimo neverjetne zgodbe, ki so se dogodile ob napadih volkov na ljudi. Da bi rešil življenje sebi in ženi, je neki kmet v južni Rusiji žrtvoval otroka in ga vrgel krdelu volkov. Žrtev je bila zama, saj so volkovi raztrgali tudi ženo in nazadnje še njega in konja (št. 66., 21. marec). V Turkmenistanu so volkovi na leto raztrgali 10.757 konj, 1.568 velblodov, 32.909 ovc, 4.346 koz in 4.048 glav rogatih domačih živali (št. 238., 17. oktober 1899). Še huje je bilo v Indiji. Tam so volkovi leta 1903 raztrgali 277 oseb in pokončali 4.719 glav domačih živali (št. 167., 25. julij 1904).

S takšnimi podatki so dokazovali resničnost trditev o nevarnosti in velikih škodah, povečevali sovraštvo do volkov in vzpodbujali njihovo preganjanje. Ker pa sta bila lov in sledenje volkov težaško opravilo, so v Rusiji iznašli način lova na volkove, pri katerem so združili korist in zabavo. Lovci na saneh, ki so jih vlekli konji, so imeli s seboj majhnega pujska in ga s ščipanjem silili k cviljenju. Le-to je privabilo volkove, ki so se podili za sanmi. Konji, ki so se volkov bali, so dirjali z vsemi močmi. Lovci so si prizadevali, da bi volkove privabili čim bližje, da so jih nato lažje pokončali. Kot so zapisali, so morali imeti voznik pa tudi strelci mirno roko in hladno kri, saj pogled na lesketajoče se volčje oči in odprta žrela ni bil prijeten (št. 299., 31. december 1904).

(Se nadaljuje)

Ptičja gripa pušča še odprte odgovore ...

Foto: L. Kaše

Labod grbec

Za lovce je ptičja gripa s svojo zelo patogeno obliko virusa H5N1 resen problem, tako z naravovarstvenega gledišča, ker zaradi njega poginjajo redke in ogrožene divje ptice, pa tudi s povsem »lovskega«, saj jo spremljajo najrazličnejše omejitve lova. Z vsem tem so se lovci že soočili v mnogih deželah v zadnjem letu. Še več, obstajata velika možnost in nevarnost, da bi se s to smrtno nevarno obliko virusa okužili tudi lovci ali da bi prav oni lahko razširjali virus, čeprav se na srečo to še ni zgodilo. Tudi sicer **divja ptica še ni okužila človeka!** Zato še vedno velja poudariti, da nimamo nobenega dokaza, naj bi divje ptice pri širjenju ptičje gripe (ali aviarne influence) imele glavno vlogo. Zatrdo pa že vemo, da bole-

zen izhaja s farm domače perutnine v Aziji, kjer so perutnina in ljudje vsak dan v neposrednem stiku in od koder se virus ptičje gripe razširja in prenaša tudi na človeka. Skratka, odkritje okuženih labodov v Sredozemlju in v baltičskih območjih kaže na pomembno vlogo teh selivskih ptic, o čemer prav tako še nimamo nobenih trdnih in popolnih znanstvenih razlag. Prav tako tudi nimamo pravih razlag za mehanizme, ki sprožajo njihova širjenja in selitve. Dokler ne bo res trdnih znanstvenih analiz in ugotovitev o vzrokih razširjanja in načinih za učinkovito ukrepanje, bo naša glavna pozornost osredotočena predvsem na domačo perutnino, pri čemer pa ne bomo nikakor pozabili spremljati in beležiti tudi vseh primerov okuženih

in poginulih divjih ptic. Še več, prav tako moramo v tem času in na določenem prostoru pričakovati razširitev te bolezni in nadaljnje najdbe primerov okuženih ptic z virusom ptičje gripe. Pri tem bomo lovci lahko strokovnim in državnim službam zagotovo v veliko pomoč, saj lahko učinkovito in hitro opravljamo terenski nadzor v vsem naravnem okolju.

Doslej še ni dokazanega primera, da bi se bolezen z divje ptice razširila na človeka.

V zadnjih šestih mesecih so se izvedenci Mednarodnega sveta za lovstvo in varstvo divjadi (CIC) – Komisije za selivske ptice, kot je poročal njen predsednik **Niels Kanstrup** v CIC Newsletter 1/

/2006, na mednarodnem nivoju aktivno ukvarjali s proučevanjem te bolezni in se

posvetovali o njenih vzrokih in morebitnih posledicah. Za pomoč so se obrnili tudi na OZN in jo zaprosili, naj bi vsa razpoložljiva znanstvena orodja in moči usmerili v reševanje tega perečega problema. Predsednik Kanstrup med drugim ugotavlja:

• *Lovci lahko igrajo osrednjo in pomembno vlogo pri spremljanju ptičje gripe. Po eni strani lahko s svojim znanjem in neprestanimi aktivnostmi na terenu (v loviščih) zagotavljajo, ob ustrezni organiziranosti, pomembno orodje pri spremljanju (mo-*

onitoringu) tega procesa. Prav tako bi bili lahko vezni člen v lokalnih skupnostih za hitrejši pretok informacij. Po drugi strani pa se morajo prav lovci zavedati dejstva, da lahko tudi lov ima pomemben vpliv na razširjanje ptičje gripe; npr. zaradi nepravilnega prenašanja in rokovanja z uplenjenimi pticami pa tudi in predvsem zaradi motenj, ki jih v habitatih ptic povzroča lovski pritisk. Toda zaenkrat še nimamo popolnoma jasne podobe in odgovorov na vprašanja o vseh mehanizmi in povezavah. Vendar moramo zaradi resnosti problema ptičje gripe tudi lovci upoštevati prav vse možnosti in biti zato zelo previdni! Omenjena komisija CIC neprestano spodbuja pomembne znanstvenike in strokovnjake na tem področju, naj bi bile vse omejitve lova, ki izhajajo zaradi nevarnosti s ptičjo gripo, kolikor je le mogoče »dinamične« in usmerjene v cilj, da bi se izognili aviarni influenci. Uporabljene naj ne bi bile le kot orodje za uvedbo in ohranitev zelo splošnih in neopravičenih omejitev glede trajnostne rabe naravnih virov.

• Pretirane omejitve lova imajo vedno resne ekonomske posledice. Lovci prav zdaj

(ko je to pisal – op. ur) pozorno, previdno in z vso resnostjo načrtujejo prihajajočo lovsko sezono, upoštevajoč vse preventivne ukrepe, povezane s ptičjo gripo, predvsem pri rokovanju s perjadjo vseh lovnih vrst. Zaradi širjenja ptičje gripe in določenih nejasnosti pa se med lovci širijo vprašanja, kakšne bodo posledice omejitve lova. Na mnoga vprašanja še nismo dobili odgovorov, toda s pomočjo mreže CIC komisija vzdržuje tesne stike z nacionalnimi strokovnimi službami in posameznimi lovskimi združenji ter se zanima za njihove izkušnje.

Aprila je bila organizirana posebna delavnica o ptičji gripi v Nairobiu, na kateri so sodelovali tudi izvedenci komisije CIC za selivsko perjad in se pogovarjali s strokovnjaki z najrazličnejših mednarodnih strokovnih služb, ki že delujejo v boju proti širjenju te izjemno nevarne bolezni. Ptičja gripa je bila tudi ena glavnih tem letošnje 53. generalne skupščine CIC na Cipru (30. april 2006 je bil dan ptic selivk in mokrišč), kjer so sprejeli tudi posebna priporočila.

Povzel **Boris Leskovic**

Foto: T. Trebar

Priporočilo 53. skupščine CIC (1.–5. maj 2006; Limassol – Ciper)

Ptičja gripa v svetu

Izhodišča za priporočila in ugotovitve:

– Zaradi zaskrbljenosti glede dogodkov, povezanih z visoko patogeno ptičjo gripo (HPAI) po vsem svetu in zaradi predvidenega nadaljnjega širjenja, kar bo povzročilo negativne posledice za varstvo ptic, gospodarstvo, človeško zdravje in bo verjetno vplivalo tudi na trajnostno rabo naravnih virov.

– Resolucija CIC glede ptičje gripe, ki jo je sprejela 51. generalna skupščina CIC leta 2004, je terjala nujno ukrepanje vseh zainteresiranih partnerjev, vključno z javnostjo in novinarstvom. Zahteva naj ne prehitava z objavami neutemeljenih resnic, pač pa naj informacije temeljijo na priporočilih, upravljalskih odločitvah in legalnih akcijah, ki bodo kar najbolj temeljile na trenutnem razpoložljivem vedenju o ptičji gripi in o vlogi selivskih ptic pri njenem širjenju. Zato naj Komisija CIC za selivske ptice nadaljuje s spremljanjem stanja, da bo lahko pripravila poročilo o stanju na naslednji generalni skupščini.

– Akcijsko delo so podprla mnoga mednarodna delovna telesa, ki so se lotila reševanja problematike, povezane s ptičjo gripo, in katerega začetek je bil posvet, ki ga je sklicala UNEP Konvencija za selivske vrste (*Convention on Migratory Species* = CMS), v okviru katere že od poletja 2005 aktivno sodeluje tudi CIC.

– Pomembna je resolucija 3.18 AEWA MOP-3 o ptičji gripi iz oktobra 2005.

– UNEP/CMS/Resolucija 8.27, povezana s selivskimi vrstami in visoko patogeno ptičjo gripo iz novembra 2005.

– Ramska resolucija IX.23; Visoko patogena ptičja gripa in njene posledice za varstvo mokrišč in vodnih ptic in razumno rabo iz novembra 2005.

53. generalna skupščina CIV v Limassolu na Cipru, ki je bila od 1. do 5. maja letos, se je sestala na pobudo Komisije CIC za selivske ptice. Razpravljala je o ptičji gripi ter sprejela nekaj nujnih sklepov in stališč, ki jih posredujejo najširši javnosti:

1. POZIVAJO vsa strokovna telesa in druge odgovorne službe za omejevanje širjenja HPAI, vključno z nacionalnimi in mednarodnimi inšpekcijskimi službami, naj razčistijo in zbistrijo nadzor nad trgovanjem z domačo perutnino ter nadaljujejo z načrtovanjem akcij, ki bi omogočile učinkovite sedanje in prihodnje ukrepe za reševanje tega resnega problema.

2. SKLEPAJO, da učinkovite akcije, ki vodijo v izkoreninjenje HPAI, niso tiste, ki vodijo v uničevanje habitatov ali s pomočjo množične smrtnosti ptic (kot so že bili poskusi množičnega preventivnega pobijanja ptic in celotnih lokalnih ptičjih populacij). Takšne akcije niso in ne bodo bile učinkovite, zato naj z njimi ne bi več poskušali reševati stanja.

3. ŽELJA je, prek ruske delegacije CIC; ruskim znanstvenikom in avtoritetam sporočiti naj bi popravili svoje rigorozne smernice glede reševanja HPAI, ki jih je izdalo njihovo ministrstvo za zdravje in socialni razvoj v začetku 2006. Te smernice so namreč usmerjene predvsem v nepriljubljene in neupravičene, domala agresivne akcije proti divjim pticam in njihovim habitatom.

4. DAJEJO POBUDO za sodelovanje lovskih organizacij, ki jim je treba dati tudi natančna navodila in jih povezati v skupno mrežo za reševanje problematike HPAI. Omogočiti jim je treba, da s svojimi ustaljenimi lovskimi aktivnostmi prispevajo pri nadzoru in spremljanju stanja ter pri preprečevanju širjenja HPAI. Lovci naj aktivneje sodelujejo z nacionalnimi strokovnjaki in avtoritetami pri teh dogodkih in pri ukrepih, ki zadevajo posamezne vrste ptic; med drugim tudi pri specialnih začasnih rešitvah in v primerih potrebe po strokovno osnovanih izločitvah živali z ustaljenimi lovskimi metodami v predarno določenih območjih ali predelih. Prav tako naj se lovci po svoji presoji odločijo tudi za kritično razpravo s posameznimi strokovnjaki, ki želijo uvesti agresivne in neučinkovite metode množične redukcije živali.

5. PRIPOROČA, naj se omeji izvajanje lova ob izdanih ukrepih, vključno s tistimi, ki jih predpiše EU v »nadzorovani coni« (*surveillance zone*) po ugotovljenem mestu izbruha bolezni, le po predhodnem posvetovanju z mednarodnimi in nacionalnimi lovskimi organizacijami.

6. POZDRAVILI so idejo za ustanovitev novega finančnega sklada, ki jo je dala zveza italijanskih lovcev, ki bi prispevala k potrebnim finančnim sredstvom v boju s HPAI in opogumila druge dežele in organizacije k podobnim aktivnostim.

7. NAPOTKI za delo in proučevanje Komisije CIC za selivske ptice naj se nadaljujejo v okviru mednarodnih ukrepov za izkoreninjanje ptičje gripe pod okriljem UNEP Konvencije o selivskih vrstah (CMS) in naj se še nadalje povezuje z drugimi primernimi viri in izvedenci pa tudi mediji, ki zagotavljajo kakovostne informacije in znanstveno podprte ocene stanja s ptičjo gripo.

B. Leskovic

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: V tej državi naj bi po podatkih informacijskega sistema *Divjad* živelo povprečno 15 poljskih zajcev na km², kar je približno 1/3 več kot leta 2002. Največja gostota je v zvezni deželi Nordrhein - Westfalen s 35 poljskimi zajci/km².

(Jäger Internet)

EU: Na zasedanju pristojne strokovne komisije pri EU, ki je bilo konec marca, so ponovno dovolili uvoz kožuhov in lobanj (trofej) rjavih medvedov (*Ursus arctos*) in grizljev (*Ursus arctos horribilis*) iz kanadske province Yukon v EU. Uvoz je dovoljen samo z vsemi predpisanimi dokumenti. Še vedno je prepovedan uvoz trofej rjavih medvedov in grizljev iz province Britanska Kolumbija, za druge province pa niso bili sprejeti nobeni novi sklepi. Vlada v Alberti je sicer prepovedala lov na grizlje za naslednja 3 leta. Kljub temu sklepi imenovane strokovne komisije ne pomenijo vnaprejšnjega dovoljenja za uvoz trofej, so še povedali. Pristojne oblasti v posamezni državi EU lahko pri preverjanju pristnosti dokumentov za vsak posamezen primer posebej zahtevajo še dodatna potrdila in v dvomljivih primerih tudi prepovejo uvoz trofej.

(Pirsch, 7/2006)

Kanada: Kot smo že omenili, je vlada v Alberti prepovedala lov na grizlje za naslednja 3 leta. V tej provinci biologi ocenjujejo številčnost grizljev na okrog 700 živali, vendar v tem obdobju želijo oblasti s pomočjo analiz DNK pridobiti še dodatne informacije o populaciji. Doslej je bil lov na grizlje v Alberti dovoljen samo za domačine in še to samo spomladi. Število izdanih dovoljenj (licenc) se je zmanjšalo od 145 leta 2000 do 73 leta 2005. V minulemu letu je bilo legalno uplenjenih 10 grizljev, od tega štiri medvedke. Nadaljnjih 12 grizljev je bilo uplenjenih na nedovoljen način – v samoobrambi ali kot »problematični« medvedi. Združenje lovskih vodnikov – outfitterjev – iz sosednje Britanske Kolumbije domneva, da s prepovedjo podpirajo organizacije za varstvo živali, ki želijo na tak način vplivati tudi na lov na grizlje v tej

V Kaliforniji so v zadnjem času opazili veliko povečanje črnih medvedov – baribalov.

provinci. Številčnost grizljev v Britanski Kolumbiji sicer ocenjujejo na 17.000 do 20.000 živali. Kljub temu je uvoz trofej grizljev iz te province v EU prepovedan.

(Wild und Hund, 7/2006)

Kanada: V najsevernejši kanadski provinci Notavut so severni medvedi (*Ursus maritimus*) popolnoma zdravi in njihova populacija je stabilna. To je glavni rezultat prvega leta sicer tri leta trajajoče raziskave, ki bo stala 360.000 €. Raziskavo skupaj sofinancirajo kanadske vladne organizacije za varstvo divjadi, inuitske organizacije za varstvo narave pa tudi lovske organizacije in organizacije lovcev s pastmi. V prvem letu so raziskovalci s pomočjo helikopterjev odlovili, preiskali in markirali kar 630 severnih medvedov, kar je precej več, kot so pričakovali. Dogovorjeno je, da bodo rezultati raziskave med drugim tudi pripomoček pri odločitvi glede lovnih kvot.

(Pirsch, 7/2006)

ZDA: V minulih 20 letih se je v zvezni državi Kalifornija številčnost črnih medvedov – baribalov (*Ursus americanus*) povečala z manj kot 10.000 na več kot 33.000 živali, so sporočile pristojne oblasti. Poleg tega so medvedi močnejši, medvedke pa imajo povprečno več mla-

dičev in prej. Vzrok za naštetu je med drugim v povečani ponudbi hrane zaradi vplivov civilizacije (odpadki). Vedno znova morajo nevarne medvede tudi usmrtiti. Ko odpovejo vsi drugi preprečevalni ukrepi in če odlov in preselitev problematičnega medveda nista mogoča, ima vsak lastnik zemljišča pravico zaprositi pristojne oblasti za izdajo izrednega dovoljenja, da takega medveda odstrelijo. Leta 2004 so v Kaliforniji uplenili 1.900 črnih medvedov.

(Wild und Hund, 7/2006)

Italija: Lani so v italijanskih Dolomitih potrdili 450 primerov okužbe z gamsjimi garjami, kar je največ doslej. Prizadete so province Belluno, Triente in Južna Tirolska. Še posebno v zadnji je položaj zaskrbljujoč, saj so tod ugotovili kar 311 primerov okužbe. V primeru ugotovitve okužbe z gamsjimi garjami je dovoljen odstrel obolele živali tudi zunaj lovnih dobe. Kot vse kaže, se gamsje garje še naprej širijo v smeri proti jugozahodu. Poleg gamsov so prizadeti tudi alpski kozorogi. Samo v revirju Corvara je bilo od skupno 30 primerov okužbe z gamsjimi garjami ugotovljenih 14 primerov okužbe pri kozorogih. Sredi 90. let minulega stoletja so gamsje garje prvič izbruhnile v vzhodnem delu Dolomitov. Leta 1995 so ugotovili prvi primer garij v provinci Belluno, od koder so se

razširile tudi na Južno Tirolsko, kjer so prvi primer, leta 1997, potrdili pri gamsu. Od leta 1995 so v Dolomitih potrdili več kot 2.000 primerov okužb z gamsjimi garjami pri gamsih in 200 primerov pri kozorogih.

(Pirsch, 7/2006)

Nemčija: V Evropi se na leto preneha uporabljati več kot 100 milijonov mobilnih telefonov. To pomeni 20.000 ton elektronskih odpadkov. Večji del tega ponavadi pristane v kuhinjskih odpadkih, čeprav aparati in njihove baterije vsebujejo okolju škodljive snovi. Nemški WWF (Fundacija za varstvo okolja), podjetje O₂ in Greener Solutions so zato sprožili akcijo zbiranja odpisanih mobilnih telefonov za njihovo neškodljivo uničenje ali reciklažo. Prej našete organizacije in podjetje pozivajo vse, da lahko svoje odslužene mobilne telefone prinesejo na številna zbirna mesta ali v prodajalne O₂, od koder bodo nato aparate prepeljali na ustrezna mesta za zbiranje ali reciklažo. Od vsakega tako zbranega mobilnega telefona bo nemški WWF dobil denarni prispevek, ki bo strogo namenjen za varstvo narave ob reki Elbi. Tako nameravajo do leta 2013 iz omenjenih prispevkov pogozditi več kot 9.000 ha gozdov ob reki Elbi.

(Wild und Hund, 7/2006)

Poljska: Poročali smo že o škandalu z divjačino, ki je izbruhnil v Nemčiji s podjetjem Berger-Wild. Posledice le-tega čutijo tudi lovci na Poljskem, saj kar okrog 1.000 lovskih organizacij iz te države prodaja meso uplenjene divjadi podjetju Hunter-Wild, ki je sicer v 100 % lasti podjetja Berger-Wild. Poleg tega poljski zakon ne dovoljuje neposredne prodaje manjših količin uplenjene divjadi končnemu porabniku. Prokuristka podjetja Hunter-Wild skuša pomiriti poljske lovce in trdi, da bo najpозnejše do sredine aprila podjetje prodano drugemu lastniku, ki je neodvisno od podjetja Berger-Wild, saj je za nakup zelo veliko zanimanje.

(Wild und Hund, 7/2006)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Evropski in kanadski bober

Evropski bober (*Castor fiber*) je nekoč živel v vsej Evropi in večjem delu Azije.

Dandanes bobri živijo v Skandinaviji, na Poljskem, v Franciji, Avstriji, Nemčiji, Švici in Rusiji pa tudi na Hrvaškem, v Srbiji in v zadnjih letih ponovno tudi v Sloveniji.

Odrasel bober je z repom dolg okrog 1,30 metra. Njegov kožuh je svetlo do temno rjav, v Rusiji pa živijo tudi povsem črni primerki.

Kanadski bober (*Castor*

ščaj rep. Od nutrije in bobra se pižmovka razlikuje tudi po tem, da med prsti zadnjih nog nima plavalne kožice, pač pa le dolge resaste ščetine.

Bober je napol vodni glodavec in je s kratkimi nogami in vretenastim telesom izjemno prilagojen na vodo. Pri potapljanju prednji nogi potisne k telesu, nosnici in uhlji pa se mu zapro s prilagajajočimi kožnimi gubami. Nedorasel, ploščat, močan rep ga poganja in z njim krmili. Ob nevarnosti z repom glasno udari po vodi in

dilnikom. Spomladi in poleti se hranijo s travami, zelišči in vodnim rastlinjem, privlačijo pa jih tudi ob vodi ležeče njive s koruzo, drugimi žiti ali okopavinami, zaradi česar povzročajo škodo. Jeseni in pozimi se hranijo predvsem z lubjem in vejevjem, drevje pa podirajo z glodanjem. Bobri živijo posamično, največkrat pa v družinski skupnosti staršev in dveh generacij mladitčev. V vsakem revirju imajo praviloma dva do štiri brloge, ki jih skopljejo v brežino ali

sipi so lahko visoki meter in več ter dolgi več deset metrov, tudi do sto metrov. Za gradnjo uporablja manjša debela, vejevje, travo, kamenje in blato. Nasipe nenehno nadzoruje in dograjuje. Pozimi, ko voda zamrzne, njeno gladino nekoliko zniža, tako da lahko plava pod ledom. Zelenje, ki požene na nasipu, ga še bolj učvrsti. V omenjenih do dva in pol metra in do meter visokih »gradovih«, ki so dostopni le iz vode, imajo več ločenih prostorov, nastlanih z lubjem, travo in ostružki.

Ker bober ne zna plezati, podira drevje in tako pride do hrane in gradbenega materiala. Pri tem uporablja predvsem čvrste, do tri in pol cm dolge, močne sekalce – glodače, ki jih ima v obeh čeljustih. Zunanja stran sekalcev, ki trajno rastejo, je prekrita z oranžno-rjavo sklenino. Notranja stran glodavcev pa je iz mehkejših zobovine ali dentina, tako da je zob ostro prirezan. Bober srednje debelo drevo lahko pregloda v pol ure. Ponavadi se zadovolji z debli do 20 cm premera. Najraje ima mehke listavce, kot so vrbe in topoli, loti pa se tudi trše bukve, hrastov in iglavcev.

Po evropskih smernicah Flora – Fava – Habitat je bober od leta 1976 zavarovana vrsta glodavca. Prepovedano ga je preganjati, loviti, poškodovati ali ubiti. Prepovedano je poškodovanje ali rušenje njegovih stanišč.

V nekaterih državah, na primer v Nemčiji, se je bober že izredno razmnožil, saj številčnost ocenjujejo na 15.000 živali. Zato je razumljivo, da ponekod nastajajo večje kmetijske škode in spori z ribiči ter ribogojci. V takih primerih bobre odlovijo za nove naselitve, ki še potekajo na Madžarskem, v Romuniji ter Srbiji in Črni gori. Le izjemoma in v skrajnih primerih je dovoljen, pri nas bi rekli »intervencijski« odstrel. Zaradi njihove plašnosti in pretežno nočnega oziroma vodnega načina življenja pa je odstrel dokaj zahtevna naloga.

Blaž Krže

Foto: M. Pogacnik – Diana

canadensis) živi v Severni Ameriki od Aljaske pa vse do Teksasa. Je bolj rdeče rjave barve in tehta 35 kg, včasih tudi več in je nekoliko težji kot evropski, ki tehta do 30 kilogramov. Ljudje bobra pogosto zamenjujejo z nutrijo in pižmovko, ki pa sta bistveno manjši in lažji. Pižmovka ima največ 35 cm dolg trup in tehta največ do en kilogram. Med omenjenimi tremi glodavci so nutrije po telesni razvitosti nekako vmes s telesno težo okrog 10 kg. Razlika je tudi v obliki repa: za bobra je značilen širok, močan in plo-

tako opozarja druge vrstnike na nevarnost. Bober je izvrsten in tudi hiter plavalec zaradi plavalne kožice. Ima izredno gosto dlako, saj mu na trebušnem delu raste okrog 23.000 dlak na cm², na hrbtu pa okrog 12.000. Ima izjemno sposobnost izkoristiti vdihani zrak oziroma kisik, saj naj bi pod vodo po potrebi zdržal tudi do dvajset minut, praviloma pa le od dve do tri minute.

Bobri živijo v tekočih vodah vseh velikosti, pa tudi na jezerih. So izraziti rastlinojedi s sezonsko pogojenim je-

pa v podobi značilnega »gradu« iz debel in vejevja na sredini vode.

Bobrovi naravni sovražniki so velike zveri, vendar pa so v kulturni krajini zanje dosti usodnejše posledice zaradi psov in prometa. V Nemčiji kar 60 % izgub povzročijo povozi teh živali.

Bober je izreden gradbinec z občudovanja vrednimi mojstrovčinami. Zaradi varnosti, predvsem pa zaradi lažjega spravila hrane bober zgradi zaježitvene nasipe, znotraj katerih vzdržuje gladino vode, visoko okrog 80 cm. Na-

JERNEJ MAROLT

Lovska žil'ca

Dežne kaplje so tako leno predirale smetanasto meglo, da bi se jim spreten človek zlahka izmikal. V zraku je bilo nekaj zatohlega in smrdelo je po sajastem dimu smodečih se, ne ravno suhih polen, ki so bila nametana v krušno peč bližnje hiše. Cene in Janez sta pod zavetjem goste smreke preudarjala, kam skriti njun zaklad ...

Pred nekaj dnevi se je italijanska vojska, po kapitulaciji, vračala domov. Ravno pred vasjo se je ustavila mula, ki je vlekla nekakšno cizo z ducatom pušk in nekaj tisoč naboji. Vsega naveličani vojak jo je nekaj časa divje pretepal in ji glasno kričal tiste sočne besede, ki so se v zadnjih letih globoko zakoreninile tudi v slovensko besedo, nato pa le zdolgo-

časeno zamahnil z roko in poklapano odšel za drugimi. Sit je bil vojne, sit povelij, sit bežanja in morije, želel si je le domov ... Vse to je z vojakovega obraza prebralo ostro Cenetovo oko skozi špranjo v opažu listnika, kamor sta se bila s prijateljem Janezom zatekla po glasnih klicih tete Ane, da gre proti vasi vojska.

Beseda je dala besedo, izkušnja izkušnjo in prijateljstvo nemo prisego o molku. Vse puške z naboji sta sprva prenesla pod sosedov kozolec. Italijanov ne bo več, da bi lastnika osumili pošiljanja orožja partizanom, partizani in domobranci pa so tako imeli v svojih vrstah vsaki po dva sinova iz domače hiše in ne bodo brskali po podu.

Že naslednji dan sta jih poskrila na različnih, samo fantovski stikljivosti znanih kotičkih. Neugledno trhel, niti za drva več primeren štor, votlo, trohneče

drevo v gozdu brez lastnika, propadajoča stara kašča ali majhen, od vedno lačnih kajžarskih koz na rob preživetja pahnjena grm ob robu travnika – vsi so se spremenili v varuhe zakladov obeh dečkov, ki sta morala prehitro odraščati zaradi vojne.

Skrite puške so fantoma nudile posebno veselje. Zdaj na enem, zdaj na drugem koncu nad vasjo je občasno odjeknil strel, pozneje zaporedje strelav, vse pa so vojne vajeni vaščani kar mimogrede preslišali. Cene in Janez sta tekmovala, kdo na daljšo razdaljo zadene odvrženo in zarjavelo vojaško čelado, s koliko streli je mogoče podreti za odraslo moško stegno debelo smreko in koliko strelav je potrebnih, preden se cev puške toliko segreje, da kopišček zagori ... Sčasoma tudi to ni bilo več dovolj zanimivo. Cene je na podstrešju

staknil staro zarjavelo koso, ki ni več služila drugemu kot oguljenemu reku, da »Čez sedem let vse prav pride«. Z majhno pilico je na koso napilil nekakšne zobke, ki jih je ostro nabrusil. S tako narejeno žago se je lotil rezanja cevi in po nekajurnem delu mu je uspelo. Puška z dobro ped dolgo cevjo je bila nekaj posebnega. Kaj zato, če je ob strelu zagrmelo, da so vaše gospodinje stople na prag pogledat, če ni morebiti kam treščilo in če je brcnilo kot sosedova kobilica Fuksa, kadar jo je kdo požgečkal po trebuhu. Takšne puške ni imel nihče drug, pa čeprav je bila frača iz maklenove rogovile z gumo, odrezano od dotrajane zračnice kolesa, mnogo natančnejše orožje. Tako sta se fanta vse leto ukvarjala s svojim zakladom in pilila svojo strelsko spretnost, kar je Cene pozneje, po vojni, dokazoval z zmagami na republiških in državnih strelskih tekmovanjih ...

Ekspérimentiranje samo s puškami fantoma ni zadovoljilo raziskovalske žilice in kmalu sta začela eksperimentirati še z naboji. »Makarončke« iz italijanskega naboja sta izpraznila, v izpraznjeni tulec natresla črni smodnik, ki jima ga je priskrbel sosedov France iz očetovih zalog, in kroglo namestila nazaj. Tak naboj je nekoliko manj zagrmel celo v kratki puški, si se pa moral po strelu skloniti in pod oblakom dima pogledati, kaj si zadel ali bolje rečeno zgrešil. Včasih sta samo kroglo zamenjala z jekleno kroglico iz dotrajane krogelnega ležaja ali z veliko svinčeno šibro vaških »raubšicev« in tako dobila izstrelek s čisto novimi lastnostmi ...

Cene je imel že takrat zanj še vedno značilno lastnost: izredno usmiljenje in sočutje do vseh živali. Bratje in sestre vedo povedati, kako je kot majhen deček našel v snegu siničko, ki se je verjetno zaletela v majhno okno »štibelca«. Toliko časa jo je grel v dlaneh, da si je opomogla, nato pa si je kar nekaj ur prizadeval, da je zaužila nekaj zdrobljenih sončničnih jedrc. Po dobrem tednu je že veselo letala po »podstraži« in kmalu jo je izpustil na svobodo. Čeprav je bil vedno pripravljen prijeti za vsako delo in bil pri vsakem delu tudi zelo spreten, se je v času kolin vsaj tistih nekaj minut, ko je pacek picek izpuščal svojo svinjsko dušico, najraje malo zamaknil za vogal in delo prepustil sosedom, ki so bili vedno pripravljeni poprijeti: malo zaradi medsoseseke pomoči, malo pa tudi zaradi objubljenih slastnih jetrc. Ponavadi je čas kolin za večino kajžarjev, poleg velike noči in pusta, pomenil edini čas mesnih jedi.

Nekega popoldneva je nastal vrišč v hiši, ko se je teta Ana vrnila z njive in ugotovila, da je hišni muc Ažek požrl vso smetano, ki jo je od ust odtrgala družini, da bo za žeganje kaj dati v potico in revne piškote, nato pa pomotoma pustila lonček na mizi. »Ubiti bi ga bilo treba, lumpa lumpastega!!!« je vpila. Cene je ubogega hišnega ljubljence odnesel na vrt, kjer je že čakal Janez z eno od njunih pušk. Cene je okleval, saj se mu je žival smilila, Janez pa je rekel: »Saj so vaša teta rekli ... « pomeril in Ažek je odšel v mačja nebesa. Teta Ana je jokala kot dež, češ, da ni mislila, da ga morata zares ubiti, ampak prepozno ... Tudi Cenetu je bil težko pri srcu in obljubil si je, da ne bo nikoli v življenju streljal na žival. Saj še muha rada živi, ki nima pameti, pa da ne bi kaj večjega ...

Tistega vročega poletnega dne je Cene ravno končal z obračanjem pozno pokošene otave in se odpravil proti logu, da bi se vsaj malo odžejal v potoku, saj je bil tako žejen, da bi popil tudi zarjavelo verigo s kavljem vred, če bi le tekla in odžejala. Nenadoma je zaslišal oddaljen topot v Brinju, gozdu pod travnikom. Obrnil se je in globoko pod krošnjami redkih bukovih drevov zagledal dve rdeče rjavi piki, ki sta se približevali z veliko hitrostjo. Zamaknil se je v bližnji grm, ki je bil slučajno tudi čuvaj ene od njegovih nevarnih igrač, in opazoval nenavadni prizor. Rdeče rjavi piki sta se med približevanjem izoblikovali v srno in srnjaka, ki sta se le nekaj deset metrov pred Cenetom začela loviti v krogu, da je izpod srnjakovih parkeljcev trava letela visoko v zrak.

Nekaj trenutkov ju je nemo opazoval. Srna in srnjak! Kako čudoviti in tako redki živali. V tistih časih srnjadi skoraj ni bilo videti. Le redko kdo je imel prilžnost videti srnjad, in to ponavadi z zelo velike razdalje, sedaj pa kar dva in tako blizu! Takrat pa se je v Cenetu oglasilo nekaj neznanega, nenavadnega in praprvinkega. Nevidna sla ga je kakor obsedla in njegova desnica je segla pod grm, v katerega korenine je bila skrita in v naoljeno žakljevinu zavita odrezana puška s cevjo, ne daljšo od pedi odraslega moškega. Roka je dvignila puško k licu in mimogrede še predstavila ročico zaklepa, ki je naboj z debelo šibro namesto krogle potisnil iz nabojišča v cev. Ob nenavadnem kovinskem zvoku sta lepi živali obstali kakor vkopani. Ostro Cenetovo oko je prek zadnjega merka ujelo improvizirani prvi merk in se prilepilo na srnjakovo pleče. Še preden je utegnil pomisliti, kaj poč-

ne, je močno počilo. Srnjak je odskočil z vsemi štirimi nogami hkrati visoko v zrak kot konj, ki ga lastnik v jezi ošvrkne z bičem pod trebuh in hkrati malo zategne bič. Iz krtine pod mestom, na katerem je stal srnjak, je zemlja brizgnila visoko v zrak in že naslednji trenutek sta se lepi živali spet spreminjali v hitro oddaljujoči se rdeče rjavi piki.

Cene se je usedel. Roke in noge so mu zelo drhte. Zavedel se je, da je prvič v življenju streljal na živo bitje. Res je zgrešil in verjetno le prepodil krta pod mestom, na katerem je stal srnjak, toda če bi imel v tistem grmu katero koli drugo puško, bi sedajle že trebil pravkar uplenjenega srnjaka. O, kako bi se prilegla jetrca in kak kos mesa v tem prekletem vojnem pomanjkanju, ne le njemu, vsej družini in sosedom ... Pa vendar ... Škoda bi ga bilo ... naj živi, prelepa žival ...

Nekaj let po vojni se je Cene oženil in zagospodaril lepi domačiji v sosednji vasi. Z Janezom sta vse življenje najboljša prijatelja in še zdaj, ko jima odraščajo že vnuki in se rojevajo pravniki, ob vsakem srečanju obujata spomine na tiste burne dni. Še vedno ima neizmerno rad vse živali, tako svoj domači živalski vrt kot tudi vso divjad, ki je ob domačiji vedno dovolj, predvsem pa mnogo več kot v njegovih otroških letih.

Najstarejši Cenetov vnuk, prav tisti, ki je med šolskimi počitnicami vedno mole-doval: »Ata, kdaj bova šojce lovila ...?« je pred nekaj leti prišel k Cenetu in mu povedal: »Med jagre sem se vpisal.« Seveda so mu ženske takoj vrgle v brk oborožene pijančke, Cene pa mu je pomežiknil: »Fant, to je lep hobi, samo s srcem moraš biti pri stvari.« – In spet ženske: »Še ti ga šuntaj, da bo živali pobijal!« – »Ne, ne, jaga je vse kaj drugega kot streljanje, mora pa biti tudi to zraven ...« je spet modroval Cene. Vmes pa je spet pomežiknil fantu: »To je žil'ca, to mora človek imeti v sebi.« – »Žil'ca že, žil'ca, samo te žil'ce pri nas ni še nikdar nihče imel!« se ženske niso dale pregovoriti. Cene pa se je samo nasmehnil, si poravnal klobuk, odšel proti vratom in med nasmehom zamomljal: »O, imel, imel ... !«

Slovarček manj znanih in narečnih besed:

pod: del skednja

maklenova rogovila: rogovila poljskega javorja (*Acer campestre*), imenovanega tudi maklen

makarončki: italijanski naboji so vsebovali smodnik v obliki majhnih cevčic

raubšic: krivolovec

štibelc: spalnica v kmečki hiši

podstraža: del podstrešja, ki se zaradi strešnega naklona in premajhne višine ne uporablja za bivanje

Prizadevanja za tvorno sožitje človeka z naravo

Gornja Radgona: 4. mednarodni sejem lova, ribolova, turizma in aktivnosti v naravi

Na letošnji sejamski prireditvi v mestu ob Muri se je predstavilo 120 razstavljalcev iz 18 sodelujočih držav – Pestro spremljevalno dogajanje je pritegnilo veliko obiskovalcev – Nova priložnost za celovitejšo in učinkovitejšo promocijo lovstva – Slavnostni govornik poslanec Državnega zbora in predsednik državnozbornskega odbora za kmetijstvo Alojz Sok

Na Pomurskem sejmu v Gornji Radgoni je bil od 21. do 23. aprila že 4. mednarodni sejem LOV - sejem lova, ribolova, turizma in aktivnosti v naravi. Zdaj že tradicionalna sejamska prireditev v mestu ob Muri je ponujala tako rekoč vse, kar potrebujejo lovci, ribiči in ljubitelji narave. Na 6200 km² razstavnih površin se je letos predstavilo 120 razstavljalcev iz 18 sodelujočih držav. Število razstavljalcev se povečuje in tudi to po ugotovitvah organizatorjev prireditve, med katerimi je nepogrešljiva lovska organizacija, potrjuje ocene, da je sejem Lov že nepogrešljiv za poslovno, strokovno in prijetno druženje ljubiteljev narave. Ti se na sejmu

srečajo, izmenjajo mnenja o strokovnih in vsakdanjih rečeh, se poveselijo in prislunhejo tudi strokovnim temam. Vsega tega je bilo tudi letos v izobilju in očitno dobiva prav spremljevalni del prireditve, ki ima svoje mesto v promocijskih prizadevanjih za čim celovitejšo predstavitev lovstva in z njim povezanih dejavnosti, vedno večjo veljavo. Zanimivih dogodkov je bilo na pretek, znova pa je bila priložnost tudi za predstavitev slovenske lovske kulture, saj so se obiskovalcem predstavili tudi lovski pevski zbori in rogisti. Slednji so že na sami otvoritveni slovesnosti prijetno dopolnili vedro razpoloženje in dodali še kanček slavnostnega pridiha.

Kot poudarja direktor Pomurskega sejma **Janez Erjavec**, tudi sam velik ljubitelj narave in odločen naravovarstvenik, »... je sejem lov v štirih letih dokazal, da je nepogrešljiv v prostoru, kjer se stikajo poslovne in naravne poti Slovenije, Avstrije, Hrvaške in Madžarske, kjer se srečujejo interesi Evrope in držav, ki so nastale na področju bivše Jugoslavije. Pomemben je zaradi

svojih promocijskih in prodajnih učinkov, zaradi vzgojnega in izobraževalnega poslanstva ter pretoka mednarodnih informacij. Je poslovni, strokovni in družabni dogodek, ki nastaja v partnerskem sodelovanju Pomurskega sejma z lovskimi, ribiškimi in okoljevarstvenimi institucijami ter razstavljalci. Tudi letošnja prireditev ponuja vse, kar potrebujejo lovci, ribiči in ljubitelji narave pri svojem delu. Še več pozornosti namenja mladim, saj je Zveza tabornikov Slovenije na sejmu prvič postavila tabor s taborniškimi delavnicami in s poligonom taborniških iger in spretosti za mlade. O tesni povezanosti človeka z naravo pričajo predstavitve lovskih pasem psov in tekmovanje v agylityju. Rogisti in harmonikarji nas prevzemajo z glasbenimi nastopi, oči si spočijemo na razstavi umetniških fotografij živali in narave. Tekmovanje v kuhanju golaža in ribje čorbe prvič razvnama okusne brbončice. Sejem kot tak je celovit prikaz prizadevanj za tvorno sožitje človeka z naravo in spodbuda, da bodo ta prizadevanja ekonomsko uspešna. Slovenija, ki se lahko pohvali z enim od najbolj ohranjenih naravnih prostorov v EU, ostaja tudi s sejmom Lov v Evropi razpoznavna po pestrem živalskem in rastlinskem svetu ter postaja vse uspešnejša v lovskem in ribolovnem turizmu ter po svojem trajnostno

naravnem gospodarjenju z naravnimi viri,« je ob letošnji sejamski prireditvi med drugim poudaril direktor Pomurskega sejma iz Gornje Radgone. Na otvoritveni slovesnosti, ki so se je udeležili številni visoki gostje iz sosednje Avstrije, Vojvodine in seveda iz Slovenije, je še opozoril, »da je pomen lovstva in ribištva toliko večji, saj je potrebno najti pravo mero sožitja med ljudmi in njihovimi dejavnostmi ter med prostoživečimi živalmi in njihovim naravnim bivalnim prostorom.« Med gosti na otvoritveni slovesnosti tudi letos ni manjkal radgonski župan **Anton Kampuš**, tudi sam član zelene bratovščine, ki je pohvalil prizadevanja Pomurskega sejma, s katerim Gornja Radgona postaja vse pomembnejše sejamsko mesto. Prizadevanjem se z razvojem vinskega, lovskega in ribiškega turizma pridružuje celotna občina s svojo zanimivo okolico. V imenu Lovske zveze Slovenije je udeležence otvoritvene slovesnosti (med katerimi smo znova pogrešali več lovcev) pozdravil njen novi predsednik **Bogdan Mahne**. Med drugim je povedal, da je organizacija, ki jo vodi, zvesta temeljnim načelom, ki si jih je postavil že njen predhodnik, to je bilo Slovensko lovsko društvo (SLD), davnega leta 1907. Dosežke Lovske zveze Slovenije spoštuje tudi Evropska unija, s katero naša organizacija

vse bolj tvorno sodeluje. Eden zglednih skupnih projektov v zadnjem času je na primer odlov slovenskih medvedov, ki jih naseljujejo v francoskih Pirenejih. Predsednik Mahne je še menil, da je Lovska zveza na sejmu Lov v Gornji Radgoni prisotna že od samega začetka, saj ima promocija organizacije na tovrstnih prireditvah velik pomen za seznanjanje javnosti z njeno dejavnostjo in prizadevanji. Lovska zveza Slovenije se po njegovem mnenju v procesih ohranjanja okolja dobro povezuje z vsemi tistimi organizacijami, ustanovami in posamezniki, ki prav tako skrbijo za varstvo narave ali se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo, ki posega v naravni prostor.

Osrednji slavnostni govornik ob odprtju letošnjega sejma Lov v Gornji Radgoni je bil poslanec Državnega zbora in predsednik njegovega Odbora za kmetijstvo, poslanec Nove Slovenije **Alojz Sok**. Svoj nagovor je začel s

Foto: O. Bakal

Ob odprtju letošnjega sejma v Gornji Radgoni je bil slavnostni govornik poslanec Nove Slovenije (na fotografiji v pogovoru z radgonskim županom Antonom Kampušem).

le zemeljskih kopnin, da pa na tem območju živi več kot 2 odstotka vseh rastlinskih in živalskih vrst, ki jih je na Zemlji 45.000. Biotska raznovrstnost Slovenije je izjemna, zato jo je treba še toliko pazljiveje usklajevati s hitrim industrijskim in gospodarskim razvojem, da jo

sodišče še vedno ni odgovorilo. Po njegovih besedah je pri tem pozitivno, da je pri oblikovanju zakona aktivno sodelovala Lovska zveza Slovenije in da se sedaj v oblikovanje novega ribiškega zakona na podoben način vključuje tudi Ribiška zveza Slovenije. Le tako bo lahko nov za-

kon tak, meni Sok, da bo prispeval k splošnemu napredku, bo razumljiv in sprejemljiv za vse, ki jih zadeva, v njem pa bodo zagotovljena načela subsidiarnosti. Alojz Sok je izrazil zadovoljstvo, da je s projektom Natura 2000 kar 35 % slovenskega ozemlja razglašeno za ozemlje s posebnim pomenom. Med temi območji je tudi polovica slovenskih gozdov. Tako se obeta ohranitev slovenskega naravnega okolja tudi v prihodnje, je menil govornik in Pomurskemu sejmu čestital za uspešno organizacijo prireditve, s katero pridobivata na pomenu sejmski prostor in tudi širše okolje.

Kot smo že zapisali, je bilo sejmsko dogajanje pestro in živahno, in sicer osrednji strokovni, pa tudi spremljevalni del. Lovska zveza Slovenije se je tudi letos predstavila z razstavo, ki so jo pripravili lovci iz **območnih lovskih zvez Prlekije in Prekmurja**. Razstava, ki je bila v primerjavi z lansko kljub skrbnemu delu in prizadevanjem vsebinsko in oblikovalno nekoliko siromašnejša (kar pa ne zmanjšuje njene pomena in vloženega truda vseh, ki so sodelovali pri njenem nastajanju), je predstavljala značilno divjad iz različnih območij Slovenije v naravnem okolju. Prikazane so bile tudi vidnejše lovske trofeje, odvrta sredstva in ukrepi za preprečevanje trkov divjadi z motornimi vozili. Ta vidik je bil aktualen in bi ga lahko v prihodnje v kakšnem posebnem delu paviljona predstavili obširneje. Mikaven je bil tudi posebni kotiček, namenjen slovenskemu lovskemu kroju in lovskemu založništvu. Izbor knjig, revij, brošur in drugega gradiva je bil bogat in pester.

V poslovnem in prodajnem delu je sejem ponujal opremo, pripomočke, oblačila in obutev

Foto: O. Bakal

Otroci še vedno najraje ogledujejo razstavljene nagačene gozdne živali.

Cankarjevo mislijo, da »je Slovenija raj pod Triglavom«. Menil je, da je ta raj sedaj v polnem razcvetu in povedal, da ozemlje Slovenije predstavlja le 4 promi-

IZKLJUČITEV IZ ČLANSTVA

Občni zbor LD Prestranek se na svoji izredni seji. 23. 4. 2006 potrdil sklep senata Disciplinske komisije LD Prestranek, da se **Božidarja Horačka** izključi iz članstva LD Prestranek.

Sklep občnega zbora je dokončen.

IO LD Prestranek

ohranimo za prihodnje rodove. Poslanec Sok se je ozrl tudi v zgodovino in ugotovil, da je bila lovska organiziranost vedno odvisna od družbenopolitične organiziranosti. Na kratko je preletel zgodovino lovske zakonodaje in poudaril, da je samostojna Slovenija dobila novi zakon o lovstvu leta 2004. Problem zakona je po njegovem v tem, da še ni v celoti zaživel, zato se še vedno postavlja vprašanje, kdo je najbolj odgovoren za okolje. Na ustavno sodišče je prispelo več kot 30 vprašanj in pobud za spremembo tega zakona, na katere pa

Foto: O. Bakal

Še vedno je veliko zanimanje za nove modele lovskih pušk. Obiskovalci sejma za pultom Koptexa iz Nove Gorice.

za lov, ribolov in vse za aktivnosti v naravi, ribiški in lovski turizem, darilni program, orožje, strelivo, lovsko in drugo optiko ter opremo za kinologijo. Strokovne razstave so poleg že omenjene, ki jo je pripravila Lovska zveza Slovenije, organizirali še Ribiška zveza Slovenije, Center za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turizma – Raccon, d. o. o., Planinska zveza Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije, Strelska zveza Slovenije in Slovenska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed. Kot nov razstavljaev se je letos prvič predstavila Zveza tabornikov Slovenije. Mikavni sta bili tudi razstava krapov koj in razstava umetniških fotografij živali in narave **Franca Jensterleta** z naslovom Narava v objektivu in srcu. Nadvse domiselno in prijetno za ogled!

Na sejmu so tudi letos potekale tehtne strokovne izmenjave in posveti. Po ocenah organizatorjev je prireditev obiskalo več kot 8.300 ljubiteljev narave. Kakor koli že, »sejem bil je živ« in je kljub nekaterim drobnim pomanjkljivostim izpolnil pričakovanja, predvsem pa opozoril na vedno znova aktualno dogajanje v okolju, ki nas ni in ne bo zaobšlo. Morda je to njegovo najaktualnejše sporočilo, ki ga je treba vzeti zelo zares. Želeli ali ne!

Mag. Marjan Toš

Kako zmanjšati škodo na divjadi in zaradi nje?

V okviru sejma Lov, 4. mednarodnem sejmu lova, ribolova, turizma in aktivnosti v naravi v Gornji Radgoni, je Lovska zveza Slovenije 22. aprila dopoldne pripravila posvet o preprečevanju škode na divjadi in zaradi nje. Predaval je upokojeni strokovni delavec LZS **Blaž Krže**, inž. gozdarstva, ki se s to problematiko v okviru LZS in njenih dveh nekdanjih lovišč LZS (Žitna gora in Ljubljanski vrh) ukvarja že vrsto let. Zato je pomoč pri reševanju tovrstne problematike ponudil vsem območnim lovskim zvezam in lovskim družinam. Po njegovih besedah je najbolj zaskrbljujoče, da se večata obe vrsti škod – na divjadi in zaradi nje. Živali ogrožajo naravni razlogi (naravne ujme, zveri, zajedavci, bolezni ipd.) in nenaravni dejavniki (promet, stroji, strupi, potepuški psi ...). Še posebno se večja škoda na div-

Foto: B. Leskovic

Čeprav je bilo za predavanje o preprečevanju škode od divjadi in na njej letos precej zanimanja, bi v dvorani pričakovali še več predstavnikov vodstev tistih lovskih družin, ki se še posebej srečujejo s škodo na divjadi.

jadi zaradi vse večjega in prepletenega cestnega omrežja in s tem povezanega gostejšega prometa. Najbolj je prizadeta in ogrožena srnjad, nič manj mala divjad, še posebno poljski zajec. Ko smo leta 2004 v Sloveniji odstrelili 43.404 glav srnjadi, pa je bilo povožene srnjadi kar 5.756 glav. Po prvih ocenah (uradnih podatkov še nimamo) je bilo lani še več povožene srnjadi. Pri trkih z divjadjo so ogroženi tudi vozniki motornih vozil, saj so sile na vozilo, ki se sproščajo, neverjetno velike že pri trku pri zmerni hitrosti. Vsi, ki so kakor koli vpleteni v gospodarjenje z okoljem ali divjadjo (lovska organizacija, upravljalci cest, ministrstva, državne institucije itn.), bi morali storiti vse, da bi izboljšali kritično stanje na tem področju. Veliko bi lahko storili že z izobraževanjem, še posebno pa z motiviranjem za uporabo učinkovitih sredstev za preprečevanje trkov z divjadjo na cestah in železniških tirih.

Sredstva za preprečevanje trkov so **mehanska** (dopolnilni prometni znaki, opozorila, silhuete, ograje), **akustična** (obcestni senzorji, senzorji na avtomobilih, sredstva za oddajanje zvoka), **vidna** (optični) (odsevniki, trakovi, zrcala), električni pastirji, **kemijsko-biološka** (vonjavne ograje, odvrčala), veliko pa pripeva tudi pravilno usmerjen **načrt odstrela** v določenih predelih lovišč. Problem je, ker so mehanska sredstva draga, izkazalo pa se je tudi, da jih ljudje uničujejo ali odtujujejo. V Evropi znaša letna izguba živali zaradi prometa blizu milijon glav. Najpogostejše so odločajo za kemijsko varovanje divjadi in udeležencev v prometu. Kot je poudaril predavatelj, je Lovska zve-

za Slovenije že zelo zgodaj začela preizkušati različna tovrstna sredstva, pri čemer so zabeležili tudi od 70 do 80 % trkov manj na testnih mestih, kar je predvsem lovce navdajalo z optimizmom. V Evropi, predvsem v Nemčiji, je najbolj razširjena oblika varovanja divjadi in udeležencev v prometu t. i. »vonjavna ograja«, ki smo jo že predstavili v Lovcu. Pri tem sredstvu so sintetično ustvarjeni vonji po naravnih sovražnikih divjadi (volk, ris, medved, človek); nanese na porožni poliuretan, ki ga namestimo na rastlinje ali na umetne nosilce.

Foto: B. Leskovic

Razstavljena so bila tudi nekatera kemijska sredstva za preprečevanje trkov z divjadjo na cestah (na fotografiji komplet za postavitve kemijskega odvrčala ali »vonjavne ograje«).

Ta metoda se uporablja predvsem na najbolj kritičnih prehodih divjadi prek prometnic in tako, da čim manj ovira življenje divjadi v naravnem okolju. Edina pomanjkljivost takih sredstev je, da ne delujejo v temperaturnem območju pod °C.

Velika nevarnost za divjad je tudi kmetijska mehanizacija in sodobni načini pridelave v sodobnem kmetijstvu. Največji pogin mladih živali beležimo v

času zgodnje košnje, ko nekatera divjad plega mladiče. Za preprečevanje tovrstne škode na divjadi so preizkušali veliko elektronskih izdelkov, na voljo so tudi posebni senzorski preiskovalniki terena, ki pa so se izkazali za drage in še vedno veliko premalo učinkovite. Tudi zato so se vse bolj uveljavili kemični odvrčalniki.

Posebno poglavje, ki ga ne smemo zanemariti, so tudi škode od velike divjadi, še posebno tiste od divjih prašičev, saj jih je izredno težko preprečevati in sanirati. Pri inteligentni vrsti živali, kakršna je divji prašič, ki ima tudi izjemen spomin, so se kot najučinkovitejše izkazale **električne ograje**. Škode se pojavljajo tudi zunaj kmetijskih površin, na travnikih, kjer prašiči z ritjem, ko iščejo ogrce in druge živalske beljakovine, uničujejo tudi pašnike, ki jih je zelo težko popraviti. Tudi pri preprečevanju tovrstne škode so se kot najučinkovitejša izkazala kemična odvrčala.

Po uvodnem Kržetovem predavanju so udeleženci posveta, ki pa bi jih pričakovali več, izmenjali svoje izkušnje pri varovanju divjadi na prometnicah in pri prizadevanjih za zmanjševanje škod od divjadi na kmetijskih območjih. Strinjali so se, da v zadnjem času otežujejo namesti-

tev odvrčal upravljalci cest, pa tudi lastniki nekateri zemljišč. Ob vsem tem pa morajo lovске družine, ki upravljajo z divjadjo v določenih loviščih, vse pogosteje tudi materialno odgovarjati za škodo, ki jo živali povzročajo v prometu, saj se zavarovalnice izogibajo sklenitvam ustreznih pogodb. Pogosto nastanejo velike težave, so povedali lovci iz lovskih družin, že pri zahtevkih LD pri postavitvi prometnih zna-

kov na določenih kritičnih mestih. Le-ti sicer ne pomenijo veliko večje varnosti v prometu, temveč predvsem njihovo pravno varnost, zato bodo LD pri njih vztrajale še naprej! Zato LD več pomoči v tej smeri pričakujejo od ustreznih dogovorov med LZS, zavarovalnicami in prometnimi ustanovami v državi.

Udeleženci so se strinjali, da so zdaj kemična odvrčala (glede na finančne vloške) od vseh

O preprečevanju škode je predaval Blaž Krže, ki se s problematiko škod od divjadi ukvarja že več kot 40 let.

dosegljivih sredstev še najučinkovitejša, da pa morajo LD ob tem tudi dosledno opravljati letne načrte odstrela. V Gornji Radgoni so bili predstavljeni predvsem izdelki znane nemške firme **HAGPUR®**, ki jo v Sloveniji zastopa Ljubljansko podjetje **Vetconsult pharma, d. o. o.**, ki sta poleg predavatelja sodelovali pri predstavitvi. Vsi prisotni so si bili tudi enotnega mnenja, da je treba kot partnerje v programe varovanja pred trki živali z vozili in pri zavarovanju primerov škod od divjadi nujno vključiti tudi zavarovalnice. To naj bi bila prihodnja poglobljena naloga vodstva Lovske zveze Slovenije, ki naj bi v ta namen poskrbela za ustrezna enotna pogajalska izhodišča.

O. Bakal in B. Leskovic

Pregled odstrela parkljaste divjadi na Tržaškem

V skoraj pretesni razstavi dvorani nad čudovitim Sesslanskim zalivom so od 29. do 30. aprila pripravili pregled odstrela parkljaste divjadi lovci lovišč okrožja Kras, ki lovskogojitveno povezuje 24 lovišč s 421 lovci, ki lovijo na skupno nekaj manj kot 19.000 ha obmejnega, pretežno dvojezičnega območja.

Kdor pozna zlasti novejšo zgodovino teh krajev, ve, da je tod

Foto: B. Krže

Pregled je odprl predsednik Okrožja Ambrosi Renzo.

tudi stičišče dveh različnih lovskih kultur in miselnosti. Menim, da so primeri tako hitre pozitivne preobrazbe skoraj iste generacije lovcev tudi v širšem evropskem prostoru ne le redki, pač pa tudi izjemno pomembni. Politika in lovstvo na Tržaškem, pa tudi širše, sta se odločila za sodobno, na širših evropskih izkušnjah preverjeno skupno pot, ki tudi v industrijsko in drugače obremenjeni naravi zagotavlja

trajnostno in obnovljivo gospodarjenje z divjadjo. Naj ne zveni neskromno, če ob tem še zlasti poudarimo prenašanje izkušenj in dolgoletno sodelovanje, zlasti z obmejnimi lovskimi zvezami Koper in Gorica ter vlogo Društva slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine – Dober-

Predsednik Društva slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine, Karlo Furlan

V obeh jezikih je udeležence pozdravil tudi župan Sesslana.

dob, ki prav letos praznuje 30-letnico.

Še več, v nekaterih pogledih je učenec prekosil učitelja, zlasti če imamo pred seboj izjemno bogat, skoraj filigransko sestavljen katalog, ki dopolnjuje in potrjuje pravilnost poti.

Gojitve divjadi nikakor ne smemo ocenjevati zgolj po moči rogovja in višini odstrela, pač pa tudi po njeni usklajenosti v naravnem in tudi političnem habitatu.

Blaž Krže

Gibanje odstrela srnjadi in divjih prašičev na Tržaškem v zadnjih letih

Leto	Srnjad /glav/	Divji prašič /glav/
2000/01	552	93
2001/02	622	223
2002/03	689	200
2003/04	660	240
2004/05	712	238
2005/06	722	192

Pregled odstrela in izgub za leto 2005 na območju ZLD Ptuj - Ormož oziroma Ptujsko-Ormoškega LUO

Zveza lovskih družin Ptuj - Ormož in OZUL Ptujsko-Ormoškega LUO je aprila 2006 končala s pregledi odstrela in izgub divjadi ter ogled odstrela trofeje velike parkljaste divjadi za leto 2005. Pregledi so bili organizirani od 26. 3. do 23. 4. 2006 za posamezne LD po LGB (temu smo se skušali čim bolj pribli-

Foto: S. Kropce

Predstavnik Zavoda za gozdove RS, OE Maribor, Martin Krajnc, na enem izmed organiziranih pregledov odstrela in izgub velike divjadi, ki so bili organizirani od marca do aprila letos na območju ZLD Ptuj - Ormož oziroma OZUL Ptujsko-Ormoškega LUO.

Foto: L. Skvarča – Diana

žati) v prostorih lovskih domov LD Cirkovce, LD Podlehnik, LD Velika Nedelja in LD Juršinci.

Ogledov, analize odstrela in izgub se je udeležilo različno šte-

sednikom komisije za varstvo in gojitev divjadi **Jankom Kolarjem**, ki je imel med vsemi največ dela. Predstavljal je analizo odstrela in izgub ter skupaj s pred-

sednikom OZUL odgovarjal na različna vprašanja. Na koncu vsakega pregleda je bila prisotnim lovcem podana krajša vsebina s področja lovske zakonodaje in podzakonskih predpisov. Največ vprašanj je bilo s področja lovskočuvajske službe in uresničitve Pravilnika o lovskočuvajski službi, zlasti glede izjave pred pristojnim upravnim organom. Na posameznih pregledih je sodeloval tudi predstavnik Zavoda za gozdove OE Maribor, dipl. inž. **Martin Krajnc**.

Hkrati se je v delo vključevala **Komisija za stike z javnostjo**, ki je o vsakem pregledu predhodno obveščala medije o posameznih krajih pregleda in po vsakem pregledu poslala javnosti tudi krajše obvestilo o izvedbi, organizaciji in posameznih zanimivostih. Sočasno je komi-

sija ob teh obvestilih obveščala javnost tudi o prepovedi kurjenja v naravi v določenem obdobju, o posledicah nenadzorovanega izpuščanja psov v lovišče in o podobnih aktivnostih ter obveznostih občanov. Prek lokalnih radijskih in TV postaj smo organizirali predstavitev lovstva in razgovor s posameznimi lovci. Tako je predsednik IO OZUL Andrej Vaupotič sodeloval v 40-minutni oddaji na KTV Ormož, predsednik zveze mag. **Emilijan Trafela** je sodeloval v 30-minutni radijski oddaji na Radiu Prlek v Ormožu ipd. Pri tem smo z veseljem ugotovili veliko zanimanje lokalnih novinarjev za delo lovcev in za vse dogodke v okviru lovstva na našem območju.

Posamezne LD, ki so pripravile ogled, so se tega lotile različno. Posamezne lovske družine so uredile »lovski kotiček«, k ogledu povabile vrtnice in osnovne šole; osnovnošolci so ponekod sodelovali v kulturnem programu ipd. Za prihodnje leto bomo na našem območju predhodno pripravili tudi določila ocenjevanja LD, ki bo pripravila tovrstne pregled, in ustanovili začasno komisijo. Le-ta bo po končanih ogledih objavila rezultate najbolje pripravljene predstavitevne razstave in temu ustrezno tudi nagradila LD. Zadeva je še v po-voju, vendar je tudi ideja že zelo veliko ...

Mag. Srečko F. Kropce,
predsednik Komisije za stike z
javnostjo
ZLD Ptuj - Ormož

Rogisti ZLD Ptuj - Ormož v Juršincih

vilo lovcev, v povprečju se jih je udeleževalo okrog 50. Na posameznih ogledih bi pričakovali več lovcev. Prisotnost lovcev kaže splošen odnos do lovstva v posamezni LD do sodelovanja pri ogledu trofeje, doseženih gojitvenih rezultatov in splošno zanimanje za smernice.

Povsod so prireditve začeli **Rogisti Zveze lovskih družin Ptuj - Ormož**, ki so lani praznovali svojo 15-letnico obstoja in aktivnega delovanja. Iz vodstva zveze so sodelovali predsednik, podpredsednik in člani IO zveze, skupaj s predsednikom OZUL **Andrejem Vaupotičem** in pred-

Učenci OŠ Juršinci med pripravo na izvedbo učne ure z lovsko tematiko

Pregled odstrela jelenjadi v Notranjskem LUO

Nekdanje Notranjsko lovsko-gojitveno območje (LGB) se je v skladu z novimi predpisi kot **Notranjsko lovskoupravljalsko območje (LUO)** konstituiralo že januarja 2005 in v prostorsko razširjenem obsegu v zadnjih dneh letošnjega aprila pripravilo v pristavi gradu Snežnik že tradicionalni **pregled odstrela jelenjadi za leto 2005**.

povprečjem, kar še zlasti velja za obe lovišči s posebnim namenom, v minulem letu pa tudi za LD Cerknica.

Ob tem se lahko vprašamo, ali so gojitvene smernice, zlasti pa njihova uporabnost in učinki dovolj dorečeni, saj bi lahko mnogo srednje starih jelenov, ne glede na skromen delež kategorije A, dočakalo svojo zrelost. V nekaterih loviščih je pri lovcih očiten še premalo odgovoren odnos do odstrela košut, čeprav so le-te najpomembnejši del populacije

Predsednik IO Notranjskega LUO Marko Petretič in predsednik LZS Bogdan Mahne

Najmočnejše rogovje jelena, ki je bil na tem območju uplenjen lani, je bilo ocenjeno z 202 točkami.

Območje je pridobilo še nekaj lovišč iz nekdanjega Krimskega LGO. Tako zdaj zajema 150.000 ha lovni površini, na katerih gospodarita dve lovišči s posebnim namenom (LPN), to sta Jelen - Snežnik in Ljubljanski vrh ter 25 lovskih družin.

Za celotno območje je značilna dokajšnja stabilnost odstrela jelenjadi z vedno večjim deležem izgub zaradi zveri. Druga značilnost je dokaj uravnoveseno načrtovanje, ki omogoča nedvomno, razen pridobljenih izkušenj, pravilno oceniti razmere v populaciji jelenjadi in njenem okolju. Delež zrelih jelenov v odstrelu je nad slovenskim

jelenjadi. Podcenjevanje njihovega pomena je žal ena od značilnosti ne le slovenske, pač pa tudi gojitvene politike v drugih državah.

Splošna ocena je, da se je območna gojitev jelenjadi na Notranjskem uveljavila, saj jo odgovorno podpira in izvaja večina lovcev tega dela Slovenije.

Blaž Krže

Šmarnogorski lovci na lovu za odpadki

Lovci LD Šmarna gora so ob svetovnem dnevu Zemlje, 22. aprila, organizirali pomladansko čistilno akcijo. Na lov za odpadki (namesto za divjadjo) se je na območju lovišča LD Šmarna gora odpravilo 38 lovcev, ki letos praznujejo 60-letnico ustanovitve svoje LD. Razdelili so se v skupine in pobirali različne odvržene odpadke: od delov starih avtomobilov, železa, plastike do pločevink. Čeprav imamo čistilno akcijo vsako leto, smo zbrali približno 20 m³ različnega odpadnega materiala, ki so ga odpeljali na dogovorjeno mesto, kamor so ga prišli iskat delavci JP Snaga.

Foto: G. Frišek

Lovci LD Šmarna gora so odpadni material odpeljali na dogovorjeno zbirno mesto, kamor ga je prišlo iskat JP Snaga in ga odpeljalo na osrednjo deponijo.

Po mnenju **Silva Anžina**, predsednika LD Šmarna gora, je bilo letos nekoliko manj odpadkov, predvsem se je zmanjšala količina na novo odvrženih. Hkrati je poudaril, da določena mesta še vedno ostajajo najbolj izpostavljeni in priljubljeni kraj za nedovoljeno odlagališče. Taka je na primer cesta Črnuče-Gameljne, na kateri so občestna počivališča idealno mesto, da se ljudje ustavijo z avtomobilom in po poboji navzdol odvržejo odpadni material, predvsem rabljene avtomobilske pnevmatike.

Čistilna akcija LD Šmarna gora je potekala v okviru širše akcije *Za lepšo Ljubljano 2006* na občutljivem območju Save, Šmarne gore in obrobja gozdov v predmestju Ljubljane, ki jo je organiziralo Turistično društvo Šmarna gora - Tacen v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana in Zavodom za turizem Ljubljana. V njej so poleg lovcev sodelovali tudi druga društva in posamezniki, med njimi tudi PGD - Ta-

cen, KUD - Tacen, Društvo upokojencev Šmartno - Tacen, Planinsko društvo Šmarna gora in na novo ustanovljeno Turistično društvo Pirniče, ki je šmarnogorske lovce okrepčalo z malico.

Lovci so ob čistilnih akcijah vsako leto razočarani nad dejanji ljudi, ki brezbržno onesnažujejo okolje in tako škodujejo tudi sebi. Prepričani so, da bi se varovanje in ohranitev okolja pred negativnimi človeškimi vplivi izboljšala s povečano ekološko zavestjo ter vzgojo in izobraževanjem krajanov. Predvsem **krajani bi se morali udeležiti podobnih akcij** in skrbeti za čistost okolja, vendar pa je bil v zadnjih letih njihov odziv na akcijo bolj slab. Še vedno bi po mnenju **Toneta Branka**, predsednika Komisije za okolje pri LD Šmarna gora, najbolj učinkovale visoke kazni in strožji nadzor za kršitelje, za kar pa morajo poskrbeti za to pristojne službe.

Anja Frišek

Foto: A. Frišek

Nekaj lovcev LD Šmarna gora ob nabranem odpadnem materialu

Čistilna akcija LD Rače

8. aprila letos smo se zopet zbrali, da bi očistili oziroma pobrali odvržene smeti in razne odpadke po širšem prostoru našega lovišča.

Na take akcije se vedno radi odzovejo tudi otroci osnovnih šol Rače, Slivnica in Miklavž na Dravskem polju. Letos so se udeležili še v posebno velikem številu, saj je OŠ Rače sodelovala v akciji s prav vsemi šoloobveznimi otroki; bilo jih je namreč prek 320: iz OŠ Slivnica 16 in 26 iz OŠ Miklavž na Drav-

Po čistilni akciji se je vsem prilegla dobra malica pred lovskim domom LD Ruše.

Foto: D. Vešner

Zbrane smeti iz ruškega lovišča so lovci in šolski otroci naložili na kesone, ki jih je nato odpeljalo podjetje Snaga - Maribor. Zbrali so jih kar 45 m³.

skem polju. Z njimi so bili tudi učitelji iz vseh treh šol, na čelu pa je bil ravnatelj OŠ Rače, **Jože Jurič**. Tudi občinski delavci Občine Rače - Fram so zavihali rokave. Vodenje po terenu so prevzeli lovci LD Rače, ki so se tudi zbrali v velikem številu, saj jih je od 75 članov v čistilni akciji sodelovalo kar 42. Sodelovala je tudi OŠ Fram in lovci LD Fram, ki so očistili lovišče LD Fram.

Akcija se je začela ob 8. uri zjutraj in končala ob 11.30. Potekala je v lepem sončnem vremenu, zato ni nihče podvomil v uspeh akcije. Prešerno razpoloženi smo po sporedu odšli v revirje našega lovišča in do 11. ure napolnili vse kesone, ki so stali pred lovskim domom, s 45 kubičnimi metri odpadkov, ki so jih med letom brezvestni ljudje odvržli v naravo. Nad količino zbranih odpadkov sem bil tudi sam presenečen, saj ugotavljam, da je v prosti naravi smeti vedno več.

Utrujeni, a vsi dobre volje smo se zbrali pri lovskem domu ob dobri malici, kjer smo sklenili,

da bomo akcijo ponovili prihodnje leto.

Vsem sodelujočim v akciji bi se rad v imenu lovcev in svojem imenu iskreno zahvalil, še posebna zahvala pa velja sponzorjem, ki so na različne načine pomagali pri izvedbi naše čistilne akcije. Sponzorji so bili: Ekolab - Maribor, Pinus - Rače, Kmetijska zadruga - Rače, Občina Rače - Fram, Občina Hoče - Slivnica, Občina Miklavž na Dravskem polju, Merkur - Studenci, Zavarovalnica Maribor, Deželna banka Slovenije, Fakulteta za kemijo Maribor, Mesarija Fingušt iz Hotinje vasi, Pekarna Hlebček - Pragersko in Snaga Maribor. Prav tako hvala snemalni ekipi TV Slovenija, ki je posnela vse aktivnosti na terenu.

Posebno bi pohvalil **Sebastjana Soršaka** iz podjetja Snaga - Maribor, ki se je za to akcijo še posebno zavzel.

Zahvala vsem, ki so s svojim delom prispevali, da je mali košček naše prelepe narave zdaj lepši.

Drago Vešner

4. srečanje koroških lovskih pevcev in rogistov

Tam na Koroškem, kjer se reki Meža in Mislinja, ki povezujeta Mežiško in Mislinjsko dolino, izlivata v reko Dravo, leži Dravograd, ki se je v novejšo zgodovino Slovenije zapisal tudi s tem, da se v zadnji osamosvojitveni vojni ni dovolil ustrahovati JLA. V Dravogradu, ki je znan tudi po dokaj razvejeni glasbeni in pevski kulturi, nenazadnje tudi po dokaj uspešni LD Dravograd, je Koroška lovska zveza (KLZ) v sodelovanju z dravograjsko občino pripravila že 4. srečanje koroških lovskih oktetov in rogistov. Na sreča-

drej **Pungartnik**, Savinjski rogisti SK ZLD Celje, ki jih vodi **Tone Uplaznih** in Pohorski rogisti ZLD Maribor, ki jih vodi **Drago Rup**.

Šortna dvorana tamkajšnje osnovne šole je za nekaj ur postala del narave in povsem lovska, saj smo neutrudni koroški lovski kulturniki in skupina lovcev LD Dravograd, s starešino **Dušanom Kudrnovskym** in gospodarjem Leopoldom Lesičnikom na čelu, lepo in privlačno uredili prireditveni prostor. Poleg lično izdelane visoke preže in krmišča so poseben pečat dali lovski prapori, še posebno pa scenska poslikava, delo znanega umetnika **Jožeta Napotnika** iz Šmartnega ob Paki. Tradicionalnega lovskega srečanja, nad katerim je tudi letos bdel **Franc Rotar**, tamkajšnji animator za lovsko kulturo, zelo spretno pa ga je vodila domačinka **Janja Širnik**, so se poleg mnogih ljubiteljev zelene bratovščine in lovske kulture udeležili tudi **Bogdan Mahne**, predsednik LS Slovenije, **Dušan Leskovec**, predsednik KLZ, **Gregor O. Rettinger**, predsednik odbora za lovsko kulturo pri LZS, **Janez Marin**, predsednik SK ZLD - Celje, **Konrad Mandl** ter **Franc Hirn** iz Kluba prijateljev lova Celovec, županja Občine Dravograd **Marjana Cigala** in župan **Matjaž Zanoškar** ter podžupan slovenjgraške Mestne občine **Jože Jeromel**.

Začetek in konec lepe aprilske

Foto: F. Rotar

Združeni koroški in štajerski rogisti so z igranjem začeli 4. srečanje koroških lovskih oktetov in rogistov v Dravogradu.

nju, ki je na Koroškem in drugod po Sloveniji zelo odmevno, so se tudi letos predstavili Lovski oktet LD Peca - Mežica, ki ga vodi **Jože Grauf**, Lovski oktet LD Prežihovo - Kotlje, vodi ga **Mitja Šipek**, Lovski oktet LD Podgorje, ki ga vodi **Tone Gašper**, Rogisti LD Muta, ki jih vodi **An-**

lovske sobote sta bila dokaj sproščena in slavnostna. Združeni rogisti, ki jih je vodil **Andrej Pungartnik**, ki so z igranjem začeli srečanje, in nato ob koncu združeni pevci, dirigiral jim je profesor **Tone Gašper**, predvsem pa lovski okteti in skupine rogistov so z izbranim samostoj-

nim programom dokazali, da v letošnji dolgi zimi niso skrbeli samo za dodatno krmljenje divjadi in športne užitke, ampak so tudi redno hodili na vaje. Na koroških srečanjih, pa tudi na tradicionalnih pevskih srečanjih, ki jih vsako leto organizira LZ Slovenije, nihče strokovno ne ocenjuje petja in igranja na lovski rog; nekateri bi radi, da bi slednje srečanje bilo tekmovalnega značaja. Vendar lahko brez zadrege zapišemo, da so glasbene skupine, ki se vsako leto predstavijo na Koroškem, predvsem delujejo za svojo dušo in bogatitev lovske kulture, veliko pridobile na kakovosti.

Da so koroški lovci zelo ponosni na svojo bogato lovsko kulturo, je v pozdravnem nagovoru med drugim omenil tudi **Dušan Leskovec**. »KLZ je ena

lovski pevski zbori. Že kar nekaj desetletij pa na naše veliko veselje deluje tudi glasbena kultura lovskih rogistov. Tako v Sloveniji skoraj ni območne lovske zveze, ki ne bi imela programa za razvijanje kulturnih lovskih dejavnosti. Prihodnje leto, ko bomo slovenski lovci praznovali 100-letnico lovstva na Slovenskem, bo prav slovenska lovška kultura nedvomno popestrila in obogatila naše praznovanje,« je sklenil svoj nagovor predsednik LZS.

Tudi županja **Marjana Cigala**, ki vsako leto obišče kar nekaj kulturnih prireditev v Dravogradu in drugod, je bila izredno navdušena nad ubranim petjem in igranjem koroških in štajerskih lovcev. Tako je v pozdravnem nagovoru dejala, da so Dravograjčani ponosni, da se je srečanje »zgodilo« v njihovem me-

Bogdanu Mahnetu, predsedniku LZS, ni bilo žal, da je prišel na Koroško.

plaketo in pisna priznanja. Plaketo je prejel **Mirko Skudnik - Fridl**, član LD Mežica – Peca za uspešno delovanje pri ustanavljanju KLZ in za dolgoletno dejavnost v lovski kulturi. Lepa pisna priznanja so poleg vseh nastopajočih skupin prejeli tudi LD Dravograd, Občina Dravograd, OŠ Neznanih talcev Dravograd ter KTV Dravograd.

Franč Rotar

Obiskali smo biološko učilnico

Člani LD Tržič, nekateri tudi v spremstvu svojih najbližjih, smo se zadnjo soboto marca odpravili na strokovno ekskurzijo, katere glavni cilj je bil ogled edinstvene biološke učilnice v Osnovni šoli Dušana Muniha na Mostu na Soči. Že

med samim obiskom sem se odločil, da bom za najširšo slovensko lovsko javnost napisal nekaj vrstic o tem zanimivem dogodku. **Zakaj?**

Zato, ker smo že ob prihodu na cilj doživeli topel sprejem ravnatelja osnovne šole **Branka Lončnerja** in njegovega prijatelja ter zvestega strokovnega sodelavca, naravoslovnega fotografa, predvsem pa izjemnega poznavalca tamkajšnjega naravnega okolja, **Martina Rovščka - Tinkija**;

zato, ker smo ob vstopu v učilnico dobili občutek, da je prostor s svojo vsebino pravi zaklad znanja o naravnem okolju, v okvir katerega se nevsiljivo uvršča tudi lovstvo;

zato, ker je ena od sten učilnice zapolnjena s trofejnimi deli v tamkajšnjem okolju živečih vrst velike parkljaste divjadi. Vendar pa način njihove postavitve po spolu in starosti ob primerni razlagi oziroma ustreznem predznanju obiskovalca podzavestno odvrne le od iskanja vrhunskih primerkov; način predstavitve namreč odraža dejansko zastopanost posameznih populacij v naravi;

zato, ker so v učilnici klopi za učence, katerih sestavni del vsake je tudi vitrina. V vsaki od njih so z opisom in fotografijami ali pa z dermoplastičnimi preparati predstavljene posamezne živalske vrste oziroma zanimivosti iz narave;

zato, ker je v številnih predelih omar »narava v malem«: kožuhi divjadi v zimski in letni dlaki, »kolekcije« zobovja, preparirani kljuni, perje in kremplji različnih divjih ptic, iztrebki divjadi posameznih vrst, odtisi stopinj,

Srečanja v Dravogradu so se udeležili tudi številni gostje. Od desne: znani koroški lovski funkcionar Tone Navodnik, Dušan Leskovec, Dušan Kudrnovsky, Marjana Cigala, Bogdan Mahne, Matjaž Zanoškar, Janez Marin in Gregor O. Rettinger.

redkih območnih zvez, ki premore kar tri lovske oktete in skupino rogistov. Že takoj potem, ko smo ustanovili svojo zvezo, smo lovsko kulturo pričeli načrtno gojiti in širiti. Zavedamo se namreč, da vsaka kultura, ne samo lovska, bogati in plemeniti človeka. Naša pevška srečanja so dokaz, da delamo prav,« je poudaril Leskovec. Predsednik **Bogdan Mahne** pa je posebej za VTV - Velenje in za naše glasilo med drugim povedal, da je tudi lovska kultura del narodove kulture. »Slovenski lovci se lahko pohvalimo z več vrst kulturnih dejavnosti, ki jih razvijajo in negujejo naši člani. Na eni strani imamo pisno obliko lovske kulture, s katero naši lovci prav tako lahko izrazijo svojo ljubezen do lova in lovske strasti. Imamo še pesmi o naravi in divjadi, ki jih pesnijsko posamezniki in jih pojejo naši

stu. Ponosni so tudi, da imajo tako prizadevne domače lovce. Tudi predsednik Komisije za izobraževanje, kulturo in odlikovanja pri KLZ **Dušan Kudrnovsky**, starešina LD Dravograd, ki bo letos praznovala že 60-letnico nadvse uspešnega poslanstva, je povedal, da v njihovi LD, ki šteje 63 članov, dajejo velik poudarek izobraževanju lovcev, zlasti pa dobrim medsebojnim tovariškim odnosom. Zato tudi nimajo nobenih težav pri vsakdanjem delu v lovišču in pri ohranjanju lovskih šeg in navad, lovske kulture ter širjenju in plemenitenju lovske družabnosti v svojem lovskem domu. Le-temu po domače rečejo kar »grajska bajta«, ki stoji nad Dravogradom, le lučaj vstran od porušenega dravograjškega gradu.

KLZ je tudi ob zaključku letošnjega srečanja podelila svojo

Udeleženci ekskurzije so bili prijetno presenečeni nad izjemno bogato in poučno vsebino biološke učilnice. V živo smo se lahko prepričali, da se lovske trofeje, seveda ob ustrezni postavitvi in razlagi, odlično podajo tudi v osnovnošolsko učilnico.

Foto: M. Dovžan

Foto: M. Dovžan

Didaktično dovršeni preparati spodnjih čeljusti divjih prašičev so le del v množici naravnih učnih pripomočkov, namenjenih tudi za pridobivanje in poglobljanje lovskega znanja.

bolezensko spremenjeni ali poškodovani anatomske deli divjadi ...;

zato, ker nas je Tinki ob poučni in nepozabni predstavitvi učilnice opomnil na zamotane zakone narave, pri čemer jih prepogosto rušimo tudi lovci s svojimi nepremišljenimi posegi v populacije divjadi;

zato, ker sta nam gostitelja z videoprojkcijo neponovljivih posnetkov iz življenja tamkaj živeče parkljaste divjadi pripomogla k osvežitvi našega znanja o posameznih vrstah, ki živi tudi v našem lovišču, ob vznožju Karavank;

zato, ker se ob vsem videnem in slišnem samo po sebi postavlja vprašanje, koliko podobnih učilnic bi lahko še zaživelo v Sloveniji, seveda ob tvornem sodelovanju lovske organizacije in vzgojno-izobraževalnih ustanov ...;

zato, ker smo si bili prisotni ob koncu oglada enotnega mnjenja, da je opisana učilnica idealen poligon za usposabljanje lovske pripravnike in drugih kategorij lovskega kadra. Predstavljeno gradivo je več kot primerno tudi za osvežitev znanja »že izprašanih« lovcev, da posebej ne omenjam lovske funkcije narave.

Kakor koli že, dve uri našega druženja v Osnovni šoli Dušana Muniha sta prehitro minili in ostane mi samo še prijetna dolžnost, da se na tem mestu zahvalim Branku in Tinkiju za izkazano pozornost in trud, ki sta ga s svojimi sodelavci vložila v tisto, kar sta nam pokazala. Izkoriščam še priložnost, da obisk učilnice res toplo priporočim tudi drugim lovske organizacijam.

Naše popotovanje smo nato nadaljevali skozi Kobarid, kjer

smo si v muzeju 1. svetovne vojne pod strokovnim vodstvom ogledali zanimivosti in grozote legendarne soške fronte. Proti večeru smo se za kratek čas ustavili še v Logu pod Mangartom, kjer nam je gospodar tamkajšnje lovske družine **Dejan Kovač** predstavil značilnosti njihovega lovišča in upravljanja z divjadjo. Ob sprehodu skozi vas nam je opisal nastanek katastrofalnega zemeljskega plaz izpred petih let, katerega posledice še vedno niso v celoti popravljene. Večina udeležencev je kraj, ki ga je do sedaj poznala zgolj iz časopisov in televizije, doživela v živo.

Tako je bil strokovni del ekskurzije končan. Po kratkem postanku in sproščenem klepetu v vaški gostilni smo se prek mejnega prehoda Predel, Trbiža in Rateč vrnili v domači kraj. Zanimiv dan je bil prekratek!

Marko Mali

Koroški lovci utrjujejo vezi na prostoru med Jadranom in Alpami

Vse, kar človek je, mu je omogočilo šele sporazumevanje. Zato je še kako pomembna izbira ustreznih izrazov. Slovenski lovci na avstrijskem Koroškem v ta namen pripravljajo štirijezični lovski priročnik strokovnih izrazov in nadaljujejo z izobraževalno dejavnostjo.

Lov ne pozna ne političnih ne državnih meja, saj tudi divjadi niso znane človekove razmejitve. Med lovci pa se lahko hitro pojavijo meje, na videz nepre-

magljive pregrade, kadar jih različni jeziki ne povezujejo, temveč ločujejo. Take težave so znane tudi v alpsko-jadranskem prostoru, kjer se srečujejo kar štiri jezikovne in narodne skupine: **slovenska, nemško-avstrijska, italijanska in furlanska**. Da bi olajšali sporazumevanje med lovci in ljubitelji lova, pri slovenskem **Klubu prijateljev lova (KPL) Celovec** na avstrijskem Koroškem pripravljajo štirijezični lovski priročnik, ki bo izšel do konca leta in bo združil potrebno strokovno lovske izraze v slovenščini, nemščini, italijanščini in latinščini.

Lovski priročnik, ki nastaja pod vodstvom **Franca Wako-uniga** in pri katerem so v okviru projekta EU Interreg IIIA Lov-Jagd poleg nosilca KPL kot partnerji vključeni še **Koroška lovska zveza (KLZ)** Lavske zveze Slovenije (LZS), **Lovsko združenje na avstrijskem Koroškem** Kärntner Jägerschaft (KJ), celovška **Slovenska gospodarska zveza (SGZ)** ter **Združenje gorskih kmetov v dolini Bele pri Železni Kapli - Coppla Kaša**, bo poleg slovarskega dela

va v več ko štirih desetletjih delovanja, saj se koroški Slovenci tudi na tak način še tesneje povežemo z lovci v Sloveniji, pri KJ in v Italiji.

Še posebno predsednik slovenskih lovcev na avstrijskem Koroškem opozarja, da štirijezični lovski priročnik ni samo zbirka strokovnih izrazov, temveč je pomembno predvsem tudi, »da se bodo koroški lovci med seboj lahko pogovarjali v lepi in strokovni lovske slovenščini.« Prav za to naj bi bil priročnik, ki ga sedaj pospešno pripravljajo, še kako ustrezen pripomoček, ugotavlja Kumer. Obenem je projekt Lov-Jagd za KPL tudi pravšnja priložnost, da se v javnosti še bolj uveljavi in da je kot združenje slovenskih lovcev na avstrijskem Koroškem čedalje bolj upoštevan tudi pri koroški zvezi Kärntner Jägerschaft.

Neprestano izobraževanje

Poleg priprave in izdaje štirijezičnega lovskega priročnika s slovarskim in strokovnim delom je v projekt EU Lov-Jagd vključena še dodatna izobraževalna dejavnost, ki je sicer med temelj-

vseboval še poglavja o rastlinstvu, biotopih (habitatih), varovanju okolja, orožju ter o običajih in šegah, ki so povezani z lovom.

Celotni stroški projekta, pri katerem sodelujejo strokovnjaki iz avstrijske Koroške, Republike Slovenije ter Furlanije-Juljske krajine, znašajo 93.000 €. Od tega bo polovico prispevala EU, 27.000 € bo dala dežela Koroška, preostali del pa bodo poravnali projektni partnerji z lastnimi sredstvi in storitvami.

Kot poudarja predsednik KPL, **Mirko Kumer - Črčej**, je priprava štirijezičnega lovskega priročnika »nedvomno eden izmed osrednjih projektov našega društ-

nimi nalogami zapisana že v samih pravilih KPL. Tako so se koroški slovenski lovci skupaj z zastopniki projektnih partnerjev s Koroške in Slovenije in z lovske tovariši lovskega društva Doberdob, ki združuje slovenske lovce v Furlaniji-Juljski krajini, 8. aprila letos podali na **ekskurzijo** v Lovišče s posebnim namenom (LPN) Jelen - Snežnik (Notranjsko LUO) s sedežem na Mašunu, globoko v snežniških gozdovih, kjer tudi pod budnim očesom znanosti skrbijo za divjad in predvsem velike zveri, kot so medved, volk in ris, pa za divjo mačko, jelenjad, srnjad, gamsa in drugo.

Za koroške obiskovalce je bil

strokovni izlet, na katerem sicer tudi ni manjkalo zvrhane mere prijetne lovske družabnosti, izjemna priljubljenost z več vidikov. Na predavanju enega izmed vodilnih poznavalcev medvedov in vodje LPN (ZGS) Jelen - Snežnik, **Antona Marinčiča**, so se v novem informacijsko-izobraževalnem objektu lahko neposredno seznanili o neživečih ali redkih zvereh na Koroškem in o izredno visoki stopnji mednarodne znanstvenoraziskovalne povezave ter sonaravnih gojitvenih smernicah na temelju trajnostne rabe in gospodarskih smernicah ter izkušnjah sodelavcev lovišča Jelen. Obenem so si lahko že pri tem obisku »brusili« tudi slovensko strokovno izrazje. Predvsem vprašanje in način odlova medveda, letos na primer za potrebe Francije, sta pri gostih zbudila veliko zanimanja.

V. d. direktorja Lovske zveze Slovenije **Gregor Bolčina** je kot tamkajšnji domačin udeleženec ekskurzije na kratko, a jedrnatost predstavlja zanimivo zgodovino lovstva in gozdarstva v snežniških loviščih in gozdovih, predvsem njihov pomen pri razvoju lovstva in gozdnega gospodarstva na Slovenskem, s posebnim poudarkom na ohranitvi velikih zveri, kot so medved, volk in divja mačka, ter na ponovno naselitev že iztrebljene jelenjadi, gamsa in risa. Na Snežniku so že pred 100 leti zavarovali medveda in spoznali njegovo imenitnost ter pomen za celotno okolico.

V delegaciji koroških lovcev, ki so soglašali z navdušenimi ocenami obiska na Mašunu in nad strokovnim predavanjem Antona Marinčiča, je bila tudi **Elisabeth Miklau**, predsednica združenja gorskih kmetov v dolini Bele Coppla Kaša. V okviru projekta Lov-Jagd namreč pripravljamo tudi znanstveni projekt za lovsko učno pot v Železni Kapli na avstrijskem Koroškem. Zato je bil za Elisabeth Miklau obisk v »profesionalno in znanstveno predstavljenem lovišču« dobrodošla prilika, da najde nove zamisli in ideje za omenjeno učno pot. To bodo namreč opremili s tablamiz razlagami v štirih jezikih, na katere po besedah predsednice Copple Kaše že »hrepeneče« čakajo. Učna pot sama je že v pripravi, z razlagami in izsledki iz projekta Lov-Jagd pa naj bi jo dopolnili najpozneje do 8. septembra letos, ko bo na sporedu praznik Copple Kaše. Kot je zadržila Elisabeth Miklau, bo prav ekskurzija na Mašun in v LPN Jelen - Snežnik, z vsem predstav-

ljenim in kar so slišali, lahko še dopolnila in oplemenitila dokončanje lovske učne poti v Železni Kapli.

Na poti na Mašun je udeležence ekskurzije pozdravil tudi predsednik Lovske zveze Slovenije **Bogdan Mahne** in obljubil, da se bo z rojaki s senčne strani Karavank čim prej sestel tudi na Koroškem.

Bojan Wakounig

Klub prijateljev lova - Celovec (KPL) so ustanovili leta 1964 in združuje slovenske lovce na avstrijskem Koroškem. Poleg skrbi za lov, lovske običaje in divjad si KPL prizadeva predvsem za povezovanje slovenskih lovcev z avstrijske Koroške in Slovenije, poseben poudarek pa namenja tudi utrjevanju vezi med lovci v Avstriji in Sloveniji nasploh. Predsednik KPL - Celovec je Mirko Kumer - Črčej.

INTERVJU:

Pogovarjal sem se s **Francem Wakounigom**, vodjem projekta EU Interreg IIIA Lov-Jagd, katerega nosilec je Klub prijateljev lova (KPL). Kot partnerji pri projektu sodelujejo Koroška lovska zveza (KLZ), Lovska zveza Slovenije (LZS), Kärntner Jägerschaft (KJ), Slovenska gospodarska zveza (SGZ) ter Coppla Kaša, združenje gorskih kmetov v dolini Bele v Občini Železna Kapla. Postavil sem mu še nekaj vprašanj.

KPL pripravlja lovski priručnik s štirijezičnim slovarjem. Kateri so glavni izzivi v pripravi?

Glavni izziv je razlika v bogastvu lovskega izrazja v posameznih jezikih. Nemščina ima lovski jezik, ki je poseben in razvit cehovski jezik. Slovenščina sicer pozna posebno lovsko izrazje, ki pa ni tako bogato kot v nemščini, še vedno pa bogatejša od italijanskega. Italijanščina, na primer, skorajda nima posebnega lovskega jezika. Uskladiti vse ravni je težavna naloga, sicer pa tudi največji izziv projekta.

Najbrž pri poimenovanju živali in njihovih posameznih delov ne bo težav, saj za osnovo vedno lahko služijo latinščina?

Latinščina je nujno potrebna osnova pri določanju posameznih živali, njihovih osnovnih anatomskih delov pri posamez-

Foto: B. Wakounig

Vodja medregijske čezmejne projekta INTERREG za pravo trijezičnega lovskega slovarja je Franc Wakounig.

nih vrstah. Pri poimenovanju posameznih delov živali pa je vsak jezik razvil svoje jezikovne posebnosti, vezane na lovstvo, ki jih je treba zaradi natančnosti v razumevanju nujno upoštevati pri pripravi izrazno-slovarskega dela načrtovanega in jezikovno usklajenega lovskega priručnika.

Izrazno-slovarski del je torej le en del priručnika. Vključili boste tudi izraze o lovskih običajih, tehnikah ali pa o lovski etiki.

Tako je. Natančno bomo na primer opisali orožje in posamezne izraze zanj, kar je zelo pomembno za sporazumevanje med lovci in za njihovo varnost. Poleg že omenjenega bomo predstavili tudi rastlinstvo alpsko-jadranskega prostora in navedli mednarodne predpise za varstvo divjega živalstva rastlinstva in posebej divjadi.

Nedavna ekskurzija na Mašun je bila del projekta KPL, ki ga podpira EU. Kaj še načrtujete?

V okviru izobraževalne dejavnosti, ki je poleg priprave lovskega priručnika lovskega izrazoslovja drugi stebel našega delovanja, bo še nekaj predavanj o lovstvu, kulinariki ali pa o pomenu lovstva za gospodarstvo in o vprašanih varstva divjadi. Jeseni načrtujemo še ekskurzijo v Triglavski narodni park (TNP) in obisk Slovenskega lovskega muzeja v Bistri pri Vrhniki. Tretji stebel pa bo priprava lovske učne poti v Železni Kapli. Do konca leta naj bi bil priručnik že na voljo lovcem in nelovcem, pač vsem tistim, ki jih zanima izrazoslovje treh jezikovnih območij, pa tudi pestrost lova in lepota narave na splošno.

S Francem Wakounigom sem se pogovarjal – Bojan Wakounig.

Veliko zanimanja za lovska smučarska tekmovanja na Koroškem

3. veleslalom Koroške lovske zveze

V zgornji Mežiški dolini, kjer se ob vznožju Obistovih peči, Ludranskega vrha in Tebra, nad katerim mogočno kraljujejo Smrekovec, Olševa in Peca, dolina spet nekoliko odpre, dokaj utesnjeno leži nekoč »knapovski«, »olcarski« in furmanski kraj Črna na Koroškem. Črna z okolico doma in po svetu ni znana samo po večstoletnem rudarjenju, po obširnih gozdovih, kle- nih, prijaznih in pridnih ljudeh, ampak tudi po tem, da v tem kraju dokaj uspešno delujejo člani kar treh LD: **Bistra, Koprivna - Topla in Pogorevc**. Tudi po tem, da sta bila pred več kot 45 leti v LD Bistra uplenjena kar dva močna medveda. Eden v skalni votlini v centru kraja še vedno spominja na tiste čase, ko so medvedki dobobra ustrahovali tamkajšnje kmete. Drugi je v raven- skem muzeju. Črna je znana tudi po tem, da v centru kraja stoji mogočni **Plečnikov** spomenik NOB, in po Rudarskem muzeju in spomeniku mežiškimi in črnjanskimi »knapom« (delo akademskega kiparja **Mirsada Begića**). Zadnjih nekaj let je zlasti prepoznavna po svojih smučarjih: **Katjuši Pušnik, Mitji Kun- cu, Alešu Gorzi** in drugih.

Ko sta bila februarja letos na Koroškem organizirana že dva lovska veleslaloma, o tem smo v Lovcu že poročali, je 4. marca na smučišču v Črni potekal tudi **3. tradicionalni lovski veleslalom za prehodni pokal Koroške lovske zveze**. Čeprav je prvo soboto marca še zelo deževalo, se je po veleslalomski progi, ki jo je postavil **Jože Plešec**, vodja tekmo- vanja je bil **Mitja Kunec**, dokaj spretno spustilo okrog 60 lovcev smučarjev iz skoraj vseh 19 koroških LD. Še najbolj so se izkazali lovci LD Bistra, ki so bili organizatorji letošnjega tekmo- vanja. Da je vse bilo tako, kot se spodobi tudi za lovska smučarska tekmovanja, imata največ zaslug **Daco Marković**, stareš- na, in **Zdenko Osojnik**, gospodar lovskega doma. Ko se je med tekmovalci in tudi navijači neko- liko polegla tekmovalna mrzlica, je pravo lovsko tovarištvo zaži- velo šele ob obilni malici in po- delitvi lepih pokalov; vse je kra-

Na smučišču v Črni se že kar nekaj let kalijo najboljši koroški smučarji. Med njimi je tudi veliko »jagrov«.

Tudi letos je največ smučarskega znanja pokazala ekipa LD Prežihovo. Od leve: Franc Rotar, Jure Pavlin, Janko Gostenčnik, Aleš Rotar, Rok Navodnik in Ahac Navodnik.

sil graviran emblem Koroške lovske zveze – pripravilo jih je Graverstvo Vinkler z Raven. K dobro organizirani in izpeljani tekmi so svoje dodali tudi športni delavci SK Črna. Sicer pa je tudi v Črni največ smučarskega znanja pokazala ekipa LD Prežihovo, saj je domov odšla kar s šestimi pokali. Osvojila je tudi velik prehodni pokal KLZ.

Da je za lovska smučarska tekmovanja tudi na Koroškem veliko zanimanje med lovci in drugimi ljubitelji zelene bratovščine, se je pokazalo tudi na zadnjem letošnjem tekmovanju v Črni. Kar nekaj jih je bilo, ki so prišli navijati za svoje favorite. Za vse tiste, ki pa niso prišli v Črno, sta poskrbela novinar **Dani Vunderl** in snemalec **Bojan Todorovič** iz VTV Velenje, ki sta pripravila dokaj odmevno oddajo, v kateri je bilo veliko tudi o slovenski lovski kulturi.

Čeprav naj bi se koroški lovci smučarji ponovno srečali na belih poljanah šele februarja prihodnje leto na Kopah, se slovenski lovci smučarji že pripravljamo in treniramo za pokal kristal-

nega gamsa, ki bo poleti na ledeniku Ledina, v organizaciji LD Jezersko.

Franc Rotar

Rezultati 3. tekmovanja za prvenstvo KLZ

Lovci do 35 let:

1. **Boštjan Gorza**, LD Bistra;
2. **Aleš Rotar**, LD Prežihovo;
3. **Jure Pavlin**, LD Prežihovo

Od 35 do 55 let:

1. **Ahac Navodnik**, LD Prežihovo;
2. **Damjan Rogina**, LD Orlica;
3. **Franc Kos ml.**, LD Bistra

Nad 55 let:

1. **Drago Dretnik**, LD Peca – Mežica;
2. **Rok Navodnik**, LD Prežihovo;
3. **Ožbalt Fajmut**, LD Golavabuka

Ekipno pokal KLZ:

LD Prežihovo - Kotlje (Ahac Navodnik, Rok Navodnik, Aleš Rotar)

LD Orlica (Jože Rogina, Tomaž Pintar, Damjan Rogina)

LD Koprivna - Topla (Viktor Germadnik, Gorazd Čarf, Peter Veršnik)

60 let delovanja LD Pernica

Lovska družina Pernica je 3. septembra lani v slavnostnem in sproščenem vzdušju praznovala 60-letnico svojega obstoja. Jubilej smo obeležili tudi z razvitjem obnovljenega lovskega prapora ter s pripenjanjem spominskih trakov, ki jih je darovalo 15 lovske družine in 16 posameznikov, društev in občin. Skupno je bilo darovanih tudi 124 žebeljčkov. V kulturnem programu so sodelovali Slovenjgorski lovski nonet, Pohorski rogisti in Kulturno-umetniška skupina 3 x 2 iz Ruperč.

To je bil pravi praznik za perniške lovce, lovce iz sosednjih LD ter krajanje in občane Pernice. Starešina **Boris Rožman** se je v govoru spomnil najpomembnejših mejnikov iz 60-letne zgodovine lovstva v Slovenskih goricah. Slavnostni govorniki so bili še: tedanji predsednik Lovske zveze Maribor **Zoran Lešnik**, župan Občine Pesnica **Venčeslav Senekovič**, ki je LD Pernica izročil zlati občinski grb. V imenu LZ Maribor je Lešnik izročil znak za lovske zasluge **Anton Špiclinu**, **Marko Rožmanu**, **Ivu Bogoviču** in **Bojanu Protnerju**, red II. stopnje LZS pa starešini **Boristu Rožmanu**. Za velik prispevek k napredku lovske organizacije je podelil plakete LD Pernica posameznim zaslužnim lovcom LD Pernica, lovcom lovske družine v LGB Pesnica, Krajevni skupnosti Pernica, Turističnemu društvu Pernica, Društvu upokojencev Pernica in KUD Pernica. Prav tako je bilo podeljenih 17 priznanj lovcom, KS, društvom ter posameznim občanom. Posebna priznanja za dolgoletno delo v organizaciji LD pa so prejeli: **Maksi-**

miljan Polanec, **Janez Pešl**, **Drago Bezjak** in **Vinko Kaloh**. LD Pernica je ob 60-letnem uspešnem delu prejela plaketo Lovske zveze Maribor.

LD Pernica je srednje velika družina, ki upravlja 3.268 ha veliko lovišče, od katerega je lovni površini 2.886 ha. 52 lovcev si prizadeva, da z loviščem in divjadjo v njem skrbno gospodarijo. V lovišču, ki je razdeljeno na revirje, je daleč največ srnjadi. V zadnjih 4 letih je povprečen odstrel 130 glav srnjadi na leto. Številčnost srnjadi se je v minulih desetletjih večala, stanje pri poljskem zajcu in fazanu pa se kljub prizadevanjem lovcev ne izboljšuje. Lovci si prizadevamo, da na kratko držimo dva največja plenilca male divjadi – lisico in kuno. Tudi z vlaganjem fazanov še ne dosegamo zadovoljivih rezultatov. Upamo, da se bo na tem področju stanje izboljšalo, predvsem zaradi spremembe načina kmetovanja v naših revirjih, kjer se na kmetijah vedno bolj uveljavlja do narave prijaznejše, t. i. biokmetovanje.

Na tem območju ima lovstvo bogato tradicijo. V začetku prejšnjega stoletja, do 2. svetovne vojne, je bilo sedanje lovišče LD razdeljeno med tri lovske zakupnike. K sreči so bili med njimi tudi kmetje domačini, ki so imeli močno željo po organizaciji lovskega društva, kar so takoj po osvoboditvi tudi uresničili in kar nadaljujemo še zdaj. Avgusta leta 1945 se je zbralo 12 lovcev, ki so se odločili za ustanovitev lovskega društva na območju, ki so ga imeli v zakupu za lov trije nekdanji lovski zakupniki, na čelu z dr. **Ivom Senekovičem**, ki je postal prvi starešina. Najprej je bila nova LD registrirana kot Lovska zadruga. Lovska družina se je najprej imenovala LD

Lovski kolektiv LD Pernica v Slovenskih goricah, ki je lani praznoval 60-letnico delovanja.

Šmarjeta – ime je dobila po kraju Šmarjeta ob Pesnici, ki pa se je v Pernico preimenovala šele leta 1960. Istega leta je tudi LD spremenila ime in postala Lovska družina Pernica.

Ob jubileju smo izdali spominski zbornik, ki ga je pripravil in uredil Boris Rožman ob sodelovanju članov LD. V zborniku je veliko dragocenih zgodovinskih podatkov o lovstvu na območju KS Penica in bo dragocen vir in pripomoček za proučevanje krajevnih zgodovine.

LD Pernica spada med najstarejše kolektive zelene bratovščine na Slovenskem, ki je v svoji bogati zgodovini pomembno pri-

ravnem okolju smo se odločili za številne naravovarstvene ukrepe v dobro divjih živali. Predvsem skrbimo za ohranjanje primernih življenjskih razmer v lovišču za njen nadaljnji obstoj. Zelo smo zadovoljni z dosedanjimi rezultati tesnega sodelovanja s kmeti v naših revirjih, zlasti še pri skupnih prizadevanjih za preprečevanje škode v vinogradih in sadovnjakih, ki jih občasno povzroči srnjad. V zadnjih desetih letih na glavni prometni cesti Maribor–Lenart zaradi gostega prometa beležimo veliko povozov srnjadi, zaradi česar nastaja občutna škoda.

V LD je že davno prevladalo

Lovska razstava v Vuzenici

Pohorsko-Kobanski LGB strokovno povezuje tri koroške LD

Z ustanovitvijo Koroške lovske zveze (2001) se je v Zgornji Dravski dolini marsikaj spremenilo tudi na kulturnem, izobraževalnem in strokovnem področju povezovanja tamkajšnjih lovskih družin. Medtem ko je prejšnji Lovskogojitveni bazen (LGB) Radlje ob Dravi povezoval kar 8 lovskih družin, ki tako ali drugače spadajo v Koroško krajino (LD Radlje, Kapla, Podvelka, Janževski Vrh, Remšmik, Zeleni Vrh, Orlica in Muta), so se leta 2001 le lovci iz LD Zeleni Vrh, Orlica in Muta povezali v novo Koroško LZ in nato ustanovili nov Pohorsko-Kobanski LGB. Tako niso samo dokazali, da so lovsko in tudi gospodarsko bolj vezani na Koroško, kot denimo na Štajersko, ampak da kot Korošci tudi bolj spadajo v dokaj dolgo in pestro lovsko tradicijo na Koroškem.

Pohorsko-Kobanski LGB je sicer eden najmlajših v Sloveniji, kot je tudi KLZ. Vendar so tamkajšnji lovci že večkrat dokazali, predvsem z dobrimi rezultati na področju gojitve in zaščite divjadi, pa tudi na lovskem in kulturnem področju ter pri ohranjanju stoletnih lovskih šeg in navad, da so se pred dobrimi štirimi leti pravilno odločili za svojo območno lovsko zvezo. Da je temu res tako, so tradicionalno ponovno dokazali letos marca, ko so v prostorih Avto hiše Vihar v centru Vuzenice organizirali letošnjo lovsko razstavo. Morda je bila letošnja lovsko razstava tudi zato tako dobro organizirana, domača in obiskana, ker se je vse

dogajalo pri znanem vuzeniškem lovcu **Branku Viharju**, članu LD Zeleni Vrh, ki je bila organizatorica letošnje razstave. Že sam kulturni program, ki ga je dokaj spretno vodil član LD Zeleni Vrh **Branko Kremzer**, je potrdil, da lovsko tradicija nekaj velja tudi tem delu Dravske doline. V kulturnem programu so sodelovali rogisti LD Muta, ki jih vodi **Andrej Pungartnik**, in pevci Lovskega okteta LD Peca iz Mežice, ki jih vodi **Jože Grauf**, ter gostje, med katerimi velja omeniti župana Občine Vuzenica **Mirana Kusa**, **Dušana Leskovca**, predsednika KLZ in **Draga Križana**, lovskega inšpektorja in lovskega predavatelja **Otokarja Praperja** ter **Toneta Javornika**, starešino LD Zeleni Vrh.

Tudi statistični podatki o gospodarjenju z divjadjo, ki jih je predstavil predsednik tamkajšnje LGB **Drago Vajs**, sicer starešina LD Orlica, dokazujejo, da lovci kljub strokovnemu znanju in pripadnosti niso vselej kos načrtom in naravi. Tako so vse tri lovske družine, ki gospodarijo z divjadjo na skupni lovni površini 11.123 ha, leta 2005 načrtovale odstrel 380 glav srnjadi, a jim je uspelo odstreliti le 299 glav. Lani so zaradi cestnega in železniškega prometa ter potepuških psov spet izgubili kar 51 glav srnjadi, kar naj bi bilo vsakoletno povprečje. Vendar so bili lani »uspešnejši« pri odstrelu jelenjadi, saj so namesto treh, načrtovanih, odstrelili štiri, vendar še vedno v razmerju 50 : 50. Da lov na gamsa tudi v tem delu Dravske doline ni tako preprost, se je pokazalo lani. Čeprav so se lovci trudili, da bi v celoti uresničili načrt odstrela 38 gamsov, jim je uspelo odstreliti samo 25

Povsem prenovljena dvorana lovskega doma Pernica, kjer na čelni steni visi panoramska umetniška slika iz njihovega lovišča. Naslikal jo je član, Vinko Kaloh.

spevala k ohranitvi narave in gojitvi divjadi v osrednjih Slovenskih goricah oziroma v ožji okolici Maribora. Perniški lovci uspešno gospodarimo z loviščem. Izjemno smo ponosni, da smo uspeli zavarovati redko in ogroženo vidro. Skrbimo za vse divje živali, imamo urejene lovske objekte in naprave. Razvijamo lovni turizem in se aktivno vključujemo v dejavnost LGB Pesnica in LZ Maribor.

Leta 1967 je LD kupila manjšo metijo, kjer smo uredili svoj lovski dom, ki smo ga do praznovanja 60-letnice temeljito obnovili in mu nadeli slavnostno podobo. Krona celotne ureditve lovske dvorane je umetniška panoramska slika lovišča, ki jo je naslikal naš član **Vinko Kaloh** in visi na čelni steni dvorane. Perniški lovci smo ponosni na svoj lovski dom in lepo vzdrževano ter urejeno okolico, kjer bomo lahko še naprej organizirali srečanja lovcev in občanov Pernice, ki že beležijo več kot 30 let vzornega sodelovanja.

Zaradi velikih sprememb v na-

spoznanje, da bi sami, brez razumevanja kmetov in lastnikov gozdov in kmetijskih zemljišč, imeli slabše rezultate gospodarjenja. Zato si prizadevamo, da bi bili odnosi z drugimi uporabniki prostora dobri in obojestransko pošteno. V vseh letih delovanja je vodstvo DL namenjal temu veliko pozornost, prav tako kot dobrim odnosom s sosednjimi lovskimi družinami. Za dosežene uspehe pri gospodarjenju, gojitvi in lovu divjadi je bila LD Pernica leta 1995 odlikovana z redom za lovske zasluge II. stopnje. Naš lovski kolektiv se tudi redno pomlajuje, kar zagotavlja, da bo naša LD lahko gospodarila in še naprej skrbela za trajnostno rabo prostora in divjadi.

Praznovanje visokega jubileja smo sklenili s prijetnim druženjem lovcev, gostov in številnih domačinov. Ob bisernem jubileju so nam številni gostje zaželeli tudi v prihodnje uspešno delo v dobro narave in v njej živeče divjadi ter dobre odnose med vsemi uporabniki prostora.

Tomislav Karnet

Lovsko razstavo v Vuzenici si je ogledalo veliko lovcev tudi iz drugih koroških LD. Zelo zanimiva je bila za starejše in mlajše tamkajšnje prebivalce.

Foto F. Rolar

živali. Da se lovci vedno težje odločijo za odstrel gamsa, ki naj bo tudi »pravilen« po zakonu in internih določilih, k temu največ pripomorejo zagrožene vedno večje sankcije in denarne kazni. Tudi lovski inšpektor **Drago Križan** je odkrito povedal, da so denarne kazni in odvzem trofeje leta 2004 res nekoliko »stresnile« lovce pri lovu na gamse in da sankcije veliko prispevajo k pravilnejšemu odstrelu gamsov, saj leta 2005 ni bilo več večjih napak.

Na letošnji lovski razstavi v Vuzenici, ki je bila res dobro organizirana, saj so vse tri LD svoje lepo urejene razstavne panoje postavile kar v veliko »lovsko sobo« Branka Viherja, so govorili tudi o načrtovanih koncesijah in o vedno bolj zaželenih zasebnih loviščih. Dušan Leskovec je povedal, da je tudi na Koroškem nekaj velikih kmetov in posestnikov, ki so podpisali peticijo za novi lovski zakon, ki naj bi jim omogočil zasebni lov. Zelo zanimivo je bilo predavanje Otokarja Praperja, znanega koroškega lovskega predavatelja in poznavalca strelnega orožja ter balistike. »Čeprav lovci menimo, da o lovskem orožju že vse vemo, so nas lanskoletni tragični dogodki na skupnih lovih le postavili na realna tla. Zato nam ne sme biti vsako novo opozorilo ali napotek, kako pravilno ravnati z orožjem, odveč,« je pravilno poudaril Praper.

Franc Rotar

Počastili spomin na 65. obletnico ustanovitve OF

Visoko priznanje ZZB NOB Lovski družini Bojansko - Štore

Člani ZZB Občine Štore že tradicionalno organiziramo letne konference pred dnevom upora proti okupatorju, 27. aprila. Tako obenem počastimo tudi ta praznik, saj letos praznujemo 65. obletnico ustanovitve OF. To je visok in spoštljiv jubilej, o katerem je bilo več v dnevnih medijih.

Konference imamo, že tradicionalno, v prostorih **Vrunčevega lovskega doma na Svetini**. Čudovito obnovljena notranost lovskega doma daje takšnim slovesnostim še poseben čar. Verjetno ne bom izdal nobene skrivnosti, če zapišem, da člani **LD Bojansko - Štore** letos praznujejo svo-

jo 60-letnico ustanovitve LD in aktivnega delovanja. Štorovčani smo na naše lovce iskreno ponosni, saj dom, v katerem vedno gostujemo, zelo dobro vzdržujejo in so tudi sicer odlični gostitelji našega tradicionalnega **regijskega srečanja vseh veteranskih organizacij**. Letos bo že šesto po vrsti, in sicer v soboto, 1. julija 2006, ob 11. uri. Zato tudi ni zgolj naključje, da je območno združenje ZZB NOB iz Celja letos podelilo LD Bojansko - Štore visoko priznanje. Sprejela ga je častna članica LD gospa **Jožica Cmok**.

Letos je bilo še posebno slovesno, saj smo v svoje vrste sprejeli kar 17 novih članov. Le-teh je vsako leto več; smo namreč

Foto: S. Križanec

Tone Rožman, član predsedstva OZZB NOB Celje, izroča LD Bojansko - Štore visoko priznanje zveze.

zelo aktivni. Ohranjamo vrednote iz obdobja NOB in skupaj z občino vzorno skrbimo za spominska obeležja in partizanske grobove.

Srečko Križanec,
predsednik Veteranske in
borčevske organizacije Občine
Štore

Lovci, spoštujemo izročila NOB

Šentviški lovci (LD Toško Čelo) smo pripravili 27. aprila, na praznik upora okupatorju, prvo letošnjo večjo prireditev. Kot vsem drugim javnim prireditvam na prostem je tudi nam pošteno zagodlo deževno vreme. Kljub temu smo z lovsko iznajdljivostjo ter požrtvovalnostjo izpeljali večino načrtovanega programa. Ponavadi smo ga začeli zjutraj, ko smo ob lovskem domu izstrelili častno salvo v počasti-

V dežju ni prijetno streljati (Toško Čelo, 27. 4. 2006)

tev spomina na padle in umrle lovce ter vaščane Toškega Čela. Na predlog preudarnega starešine inž. **Staneta Kovača** smo letos to opravili en teden prej na strelski tekmi *stari - mladi*.

To je del naše vsakoletne tradicije, ki jo gojimo že šest desetletij, vse od ustanovitve naše LD. K spoštovanju zgodovinskih tradicij nas spodbuja že lega našega lovišča, ki leži v srcu medvojne *Dolomitske republike*. Tod je potekala tudi meja med nemškim in italijanskim okupacijskim območjem. Lani smo jo zaznamovali s spominsko ploščo, ki zdaj številnim obiskovalcem priča o vojnih grozotah in trpljenju med okupacijo. Marca 1943 so namreč okupatorji Toško Čelo požgali, ga porušili in izropali, prebivalce, ki niso pobegnili, pa pobili ali odgnali.

Na letošnji praznik je vse dopoldne na našem strelišču potekala tekma v lovskem streljanju na glinaste golobe in v MK tarčo

srnjak. Pomerilo se je 74 lovskih strelcev in 13 pripravnikov, kar je pol manj kot ob normalnih tekmovanjih. Zmagala je ekipa LD Tomišelj (456), druga je bila LD Trebnje (461), tretje mesto pa je zasedla ekipa LD Toško Čelo (449).

Rezultati:

Golobi

1. S. Pišek – Horjul 18
2. T. Končan – Ig 18
3. P. Flis – Trebnje 17

Srnjak

1. V. Tomažič – Toško Čelo 91
2. T. Tratnik – Zasavje 90
3. J. Druškovič – Udenboršt 88

Veterani

1. J. Druškovič – Udenboršt 163
2. T. Markič – Udenboršt 150
3. F. Barbič – Šmarna gora 144

Kombinacija posamezno

1. Baškovič – Tomišelj 170
2. Kosmač – Moravče 166
3. Flis – Trebnje 165

Tekma je potekala tekoče, disciplinirano in varno. Nato je sledilo razvedrilno streljanje, ki ga je vodil požrtvovalni član **Janez Šimenc**.

Če bi bilo lepo vreme, bi sledila glasba s plesom in srečelovom. Slednjega smo sicer delno »spravili pod streho«. Če nam bi bilo vreme naklonjeno, bi prodali še dvakrat več srečk za bogat srečelov. Bogata kulinarčna ponudba gospe **Bože**, upravnice lovske koče, pa tudi divjačinskih specialitet, ki jih pripravljajo člani družine, ni bila izkoriščena. Spominsko prireditev so sklenili, tako kot so jo začeli, člani **LPZ iz Medvod**. Prizadevni organizatorji in izvajalci so jo zapuščali, kljub vremenskim nevednostim, z dobrim občutkom, da je vsak kar najbolje opravil svojo zadolžitev.

Lado Pohar

Ob vstopu v nekdanjo Dolomitsko republiko obiskovalca pozdravi Kurirček.

Na obisku pri malčkih

Vzgojiteljica v VVE Pertoča me je kot lovca februarja letos povabila na obisk k malčkom. Ukvarjali so se s temo *Gozdne živali pozimi* in me prosili, da bi jim podrobneje predstavil delo in naloge lovca, predvsem pozimi. Za skupinico otrok je bilo zanimivo prav vse: lovška obleka (kroj), revije s fotografijami živali, najbolj pa rogovja

in razigrani, žal pa jih je, kot opažam, iz leta v leto manj. Poslovili smo se v upanju, da bi morda kdaj še poklepetali med seboj in uresničili tudi napovedani sprehod do lovske opazovalnice ali krmišča, kjer bi otroci lahko sami krmili živali ali kako drugače izkusili trenutek lovske skrbi za živali. Letos to ni bilo mogoče, ker nam vreme tega preprosto ni dopuščalo.

Jože Čerpnjak,
LD Cankova

Lovec Jože Čerpnjak med otroki VVE Pertoča; razlagal jim je, kakšna je vloga lovcev in kako skrbijo za divjad.

raznih srnjakov in nagačena glava gamsa. Le-ta je bil uplenjen na Primorskem v vasi Čezsoča pri Bovcu. Ker se jim je zdel »zelo živ«, so ga morali tudi malo pobožati.

Ob mojem obisku so otroci tudi natančneje spoznali delo lovcev. Pomembno je, da spoznajo, da poglobitvena naloga lovcev še zdaleč ni le streljanje živali. Celó zelo natančno je opredeljeno, katere in koliko živali se lahko (mora) upleni. V ta namen obstaja načrt, ki ga ne sme prekoračiti noben lovec. Opraviti pa ga je treba, zato noben lovec ne more streljati kar vseprek, kot si preprosto razlagajo nekateri. Poglobitvena lovčeva naloga je namreč skrb za živali. Posebno pozimi živali potrebujejo tudi človekovo pomoč, da ta čas lažje prebrodijo, čeprav to marsikdaj ni nujno. Tako jim lovci nastavljamo seno, zrnje, sol in podobne priboljške, če je to dovoljeno. Posebno je takšna pomoč dobrodošla, ko zemljo prekrije sneg in živali same zelo težko najdejo hrano. Pogovarjali smo se o živalih nasploh, o njihovih značilnostih, bivališčih, prehrani, naraščanju ...

V skupinico otrok v VVE Pertoča sem letos prišel že petič. Otroci so še vedno zelo zvedavi

Kostanjev piknik na Pajkežu

Na pobudo očija in lovca **Daneta Kuma** smo se otroci in njihovi starši skupin *Miške* in *Sončki* iz vrtca Vavta vas odločili, da bomo sobotni jesenski dan preživel v naravi, in sicer ob lovskem domu na Pajkežu. Že zgodaj zjutraj smo se zbrali na Uršnih Selih pri Dolenjskih Toplicah in se dobre volje odpeljali proti Pajkežu.

Tam so nas pričakali oči Dane Kum, **Matjaž Henigman** ter oči in gozdar **Franci Repar**. Kmalu se nam je pridružil še lovski staršina **Igor Volk**. Otrokom in staršem je predstavil poklic lovca in razkazal lovski dom. Med tem pa je kuhar skuhal lovski golaž in polento, ki sta nam izredno teknila, verjetno zaradi dobrega vzdušja in narave.

Sledil je krajši pohod do opazovalnice. Lovci Igor nam je med potjo povedal in pokazal veliko novega. Največjo pozornost je vzbudil odtis medvedje šape. Otroci so bili prešerno razpoloženi in jim hoja po gozdu ni povzročala težav.

Ob vrnitvi k lovskemu domu nas je že čakal pečen kostanj, ki so ga pridne mamice že prej narazale, očki pa spekli.

Foto: R. Kren

Z lovci in gozdarji smo se fotografirali za spomin na prijetno druženje na Pajkežu.

Na obrazih otrok in staršev se je zrcalilo zadovoljstvo, k čemur je verjetno pripomoglo tudi čudovito jesensko sonce. Za spomin smo se pred lovskim domom z lovci še fotografirali.

V popoldanskih urah smo se vsi polni vtisov odpravili domov z dogovorom, da bomo tako obliko druženja ponovili še kdaj.

Renata Kren, vzgojiteljica
Vrtec pri OŠ Vavta vas

Katja Škalonja, 6 let – 1. a. r., OŠ Toneta Okrogarja, Zagorje ob Savi /mentorica: Branka Lenderol/

Prirodoslovni muzej Slovenije
Prešernova 20, Ljubljana

Sobota, 17. 6. 2006 – **POLETNA MUZEJSKA NOČ**

Prost vstop od 10. do 24. ure, publikacije Prirodoslovnega muzeja Slovenije naprodaj po **20 % nižji ceni**.

Ves dan bo na ogled film **ALPSKI BOTANIČNI VRT JULIANA V TRENTI**, ki predstavlja naš prvi in edini alpski botanični vrt v naravnem okolju na slovenskem ozemlju. Snemanje Ciril Mlinar – Cic, besedilo dr. Nada Praprotnik, režija Jasna Hribernik.

– od 11. do 13. ure in od 16. do 20. ure bodo pred muzejem potekale **NARAVOSLOVNE USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE** (v primeru slabega vremena bodo delavnice v razstavnih prostorih, končale pa se bodo ob 18. uri). Delavnice bo vodila dr. Staša Tome.

– ob 11. in 16. uri bo **JAVNO VODSTVO** po razstavi **KAJ SPREMINJA SVET**

Bojan Rak, član LD Luče, je 3. junija 2006 v Lučah praznoval častitljivo obletnico, svoj 80. rojstni dan. Rodil se je pred osemdesetimi leti na premožni kmetiji savinjskega hmeljarja v Sp. Gorčah pri Braslovčah. Po maturi je poslušal kemijo na Fakulteti za kemijo ljubljanske univerze. Po devetem semestru je študij nadaljeval na fakulteti za pivovarsko tehnologijo tehniške visoke šole v Münchnu, kjer je diplomiral in si pridobil akademsko stopnjo diplomiranega inženirja pivovarstva.

Po študiju je opravljal vrsto odgovornih nalog v gospodarstvu na vodilnih položajih. Bil je soustanovitelj društva Živilskih in prehranskih strokovnih delavcev za severovzhodno Slovenijo s sedežem v Mariboru in njen prvi predsednik. V 50. letih prejšnjega stoletja je zasedal odgovorno mesto tehničnega direktorja v Pivovarni Laško. Kot vodilni strokovnjak je sodeloval pri rekonstrukciji pivovarne v Zrenjaninu in Osijeku. Rak je npr. tudi avtor idejnega in glavnega tehnološkega projekta za gradnjo nove tovarne švicarskih rolad na Kosovem Polju. Usmerjal je in uspešno končal gradnjo in tehnološko rekonstrukcijo novega Šumija ter izgradnjo in tehnološko rekonstrukcijo nove tovarne čokolade v Lescach. Vrsto let je vodil sektor za pripravo in izvedbo investicij v kombinatu Žito v Ljubljani.

Čustvena navezanost na dogajanja v naravi ga je privedla v lovske vrste. V osrčju predgorja Savinjskih Alp si je zgradil lovske kočice, kot jo sam

imenuje, in pred petindvajsetimi leti prestopil iz LD Braslovče v LD Luče. V UO LD je deloval od 1995 do 1999. Funkcijo tajnika je opravljal (od 1995 do 96 in od 1996 do 98) z vso zavzetostjo, korektno, strokovno in odgovorno v skladu z lovsko zakonodajo. Opravljal je tudi funkcijo predsednika komisije LD za izobraževanje (1996 do 99), krajši čas pa je bil tudi predsednik NO (1988 do 89). V času, ko je bil tajnik, je bilo postorjeno marsikaj koristnega za razvoj družine. Na novo je uredil in dopolnil družinsko zakonodajo. Na njegovo pobudo je bila osnovana družinska knjižnica. Dolga leta neresen problem meje z GL Kozorog - Kamnik je bil dokončno rešen po njegovi zaslugi. Pripravljene so bile utemeljitve za dodelitev zlatih plaket petnajstim zaslužnim članom družine in predlogi za odlikovanje devetih članov z državnimi in odlikovanji Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje. Uvedeno je bilo sprotno arhiviranje vseh dogajanj v družini. Vsa skrb je bila namenjena pripravnikom in mladim članom. Organiziran je bil tečaj za prevzemnike divjačine, za boljše informiranost članstva je bila v Lučah na vidnem mestu izobešena družinska oglaševalna omarica. Bil je pobudnik za uvedbo vsakoletne Hubertove maše. Na sestanku predstavnikov lovske družine Zgornje Savinjske doline na Rečici se je na njegov predlog sredi osemdesetih let začela razprava o gojitvi jelenjadi, ki se je iz leta v leto začela pogostejše pojavljati na območju predgorja Savinjskih Alp in se počasi razvila v stalno naseljeno populacijo jelenjadi. Za prizadevanja in vloženost delo ga je LZ Slovenije odlikovala z redom za lovske zaslugе III. stopnje.

Svoje zanimive prispevke in pred-

loge redno objavlja v glasilu Lovec, predvsem o jelenjadi.

Vrata na Rakovi domačiji v Sp. Gorčah pri Braslovčah so bila vedno na široko odprta vsem lovcem. Tudi oče in vsi bratje so bili in so še lovci. Jubilaru želimo še na mnoga zdrava leta in prijetno počutje v tišini predgorja Savinjskih Alp.

LD Luče – R. P.

Jože Kotnik st., član LD Bukovje, je 14. 3. 2006 praznoval svoj visoki življenjski jubilej, 80. obletnico življenja. Rodil se je 16. 3. 1926 v kmečki hiši na Selovcu.

Otroška leta in mladost je preživel doma na kmetiji, kjer je živel v nenehnem stiku z naravo. Osnovno šolo je obiskoval v Šentjanžu pri Dravogradu. Novembra 1943 je bil mobiliziran v okupatorsko vojsko. Eno leto je preživel kot nemški vojak v Franciji, od oktobra 1944 do januarja 1945 je bil ujetnik ameriške

vojske. Ujetništvo je preživel v ameriških taboriščih v Franciji. Januarja 1945 se je vključil v NOV v Dalmaciji. Po osvoboditvi je moral še na odsluženje rednega vojaškega roka v JLA. Domov se je vrnil leta 1946.

Ker je Jože zelo ljubil naravo in divjad v njej, se je leta 1955 odločil postati lovec. Leta 1957 je opravil lovski izpit. Zelo aktiven je bil predvsem na področju gojitve divjadi in lovske kinologije. V svoji dolgi lovski karieri je vestno sodeloval pri vseh akcijah v LD, pri gradnji lovske kočice ter vseh drugih naprav v lovišču. Od leta 1960 do 1964 je bil kinolog LD, od leta 1964 do 1966 pa gospodar LD. Za svoje aktivno delo na področju lovske kinologije je prejel srebrni in zlati znak KZS za kinološke zaslugе. V okviru lovske organizacije je bil za svoje minulo delo odlikovan z znakom LZS za lovske zaslugе.

Člani LD Bukovje ti, dragi Jože, ob tvojem jubileju želimo še mnogo zdravja z željo, da bi se še velikokrat srečali na lovske akcije in v našem prepletem lovišču.

LD Bukovje – A. M.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Ivan Petrov, LD Hrastnik
Alojz Špiler, LD Begunjsčica

85-letnico

Ivan Curhalek, LD Dobova
Janez Fluher, LD Kamnica
Anton Teršelič, LD Stahovica

80-letnico

Janko Dunaj, LD Slovenj Gradec
Milan Farčnik, LD Bojansko, Štore
Milan Fratnik, LD Log pod Mangrtom
Franc Kaučič, LD Negova
Anton Klančar, LD Cerknica
Karel Klemen, LD Grad - Kuzma
Alojz Mlinar, LD Luče ob Savinji
Bojan Rak, LD Luče ob Savinji
Rino Simoneti, LD Mokrc
Alojz Vezjak, LD Makole
Hinko Žibrat, LD Brezovci
Hinko Žunko, LD Gaj nad Mariborom

75-letnico

Ivan Brinovec, LD Studenec, Veliki Trn
Anton Bučar, LD Veliki Podlog
Alojz Fišinger, LD Slovenska Bistrica
Bruno Fortuna, LD Izola
Alojz Goličnik, LD Zagorje ob Savi
Ivan Jurko, LD Dobrna
Ciril Kocutar, LD Ruše
Slavko Kovačič, LD Višnja Gora
Viljem Markežič, LD Istra, Gračišče
Alojz Mertelj, LD Kranjska Gora
Edo Peternelj, LD Poljane
Martin Petretič, LD Podbočje
Ivan Preskar, LD Globoko
Anton Suhorepec, LD Ljubno ob Savinji

Vili Turk, LD Boris Kidrič
Viktor Uranič, LD Storžič, Kranj
Peter Vrtič, LD Leskovec v Halozah
Ivan Zavadlav, LD Trstelj

70-letnico

Franc Bence, LD Rogašovci
Alojz Benedičič, LD Poljane
Tone Bogataj, LD Poljane
Anton Cvelbar, LD Novo mesto
Anton Dajčman, LD Duplek
Peter Erjavec, LD Jelenk
Alojz Gartner, LD Stara Fužina
Janez Gradišek, LD Šmartno pri Litiji
Anton Hajdarovič, LD Velike Lašče
Mirko Jereb, LD Cigonca
Peter Ješelnik, LD Kočevje
Anton Jurič, LD Sveta Marjeta
Peter Kovač, LD Podbrdo
Janez Kovačič, LD Grahovo pri Cerknici
Alojz Krajačič, LD Petišovci
Anton Kumer, LD Ivanjovci
Jože Kvartič, LD Velenje
Dušan Ostojič, LD Dol pri Hrastniku
Ivan Pacek, LD Radeče
Pavel Paravan, LD Anhovo
Alojz Pavlin, LD Gorica
Jože Petek, LD Pernica
Kvirin Petrač, LD Polskava
Peter Pintarič, LD Raka
Milan Razpet, LD Porezen, Cerkno
Peter Robar, LD Boštanj
Anton Sever, LD Križevci
Janez Smole, LD Logatec
Ivan Suhorepec, LD Črnomelj
Štefan Štern, LD Peca, Mežica
Anton Tič, LD Moravče
Stane Tisov, LD Padež
Ludvik Vrbancič, LD Videm ob Ščavnici
Anton Zupanič, LD Boris Kidrič

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!

POLETNE NARAVOSLOVNE DELAVNICE ZA OTROKE* V PRIRODOSLOVNEM MUZEJU SLOVENIJE

26. 6. – 14. 7. 2006

vsak delavnik od 11. do 13. ure

– ponedeljek, 26. 6.: PRIRODOSLOVNI MUZEJ SE PREDSTAVI
– torek, 27. 6.: ŽIVALI V PRADAVNINI
– sredo, 28. 6.: ŽABE IN ŽABCI
– četrtek, 29. 6.: ČUDOVITI SVET METULJEV
– petek, 30. 6.: ZAKLADI Z MORSKE OBALE

– ponedeljek, 3. 7.: PRIRODOSLOVNI MUZEJ SE PREDSTAVI
– torek, 4. 7.: ŽIVALI V PRADAVNINI
– sredo, 5. 7.: ŽABE IN ŽABCI
– četrtek, 6. 7.: ČUDOVITI SVET METULJEV
– petek, 7. 7.: ZAKLADI Z MORSKE OBALE

– ponedeljek, 10. 7.: PRIRODOSLOVNI MUZEJ SE PREDSTAVI
– torek, 11. 7.: ŽIVALI V PRADAVNINI
– sredo, 12. 7.: ŽABE IN ŽABCI
– četrtek, 13. 7.: ČUDOVITI SVET METULJEV
– petek, 14. 7.: ZAKLADI Z MORSKE OBALE

***Za otroke od 7. do 12. leta.** Skozi igro in zabavo bomo spoznavali delo naravoslovca in skrivnosti narave. Posamezna delavnica: 500 sit. Udeleženci petih delavnic prejmejo priznanje in darilce. Število udeležencev je omejeno, vstopnice so v prodaji pri blagajni muzeja. O vsebini delavnic več na naših spletnih straneh <http://www2.pms-lj.si>.

Foto: E. Mihevc - Diana

Poiskan prašič - in dvojne hlače

Podjetje Trikon - Kočevje je za svojega poslovnega partnerja pri GL Medved - Kočevje kupilo dovolilnico za odstrel divjega prašiča. Dovolilnica je bila izdana za lovski revir Mozelj, v katerem je bil poklicni lovski čuvaj Pavle Žagar.

Gost je prišel v Kočevje iz Splita 19. 7. 1979 in se javil pri Pavletu v Mozlju. Še istega dne popoldne sta odšla čakati ob krmišče za divje prašiče, kjer je imel Pavle postavljeno visoko prežo. Kmalu po 19. uri je na krmišče prišlo več prašičev. Gosta se je lotila rahla lovska mrzlica. Čuvaj ga je miril in mu pokazal, katerega prašiča naj bi odstrelil. Ob 19.30 je odjeknil strel. Izbrani prašič je nakazal strel, a se je umaknil z drugimi zdravimi prašiči. Na nastrelu sta našla kri. Kmalu se je stemnilo in za iskanje je bilo treba počakati naslednji dan.

Naslednji dan je pome prišel P. P., lovec v LD Kočevje, ki je kot predstavnik podjetja Trikon spremljal gosta. Prosil me je, če bi z mojima psoma odšel poiskat obstreljenega prašiča. Privolil sem in P. me je povabil, da me bo peljal z njegovim avtomobilom. Na iskanje sem vzel oba psa, Ago in Kastorja.

V Mozlju naju je že čakal tudi

Pavle. Peljali smo se do krmišča in Pavle mi je pokazal nastrel. Ago sem vodil sam, Kastorja pa sem dal Pavletu. Aga je naredila manjši krog, se vrnila k meni in se mi s prednjima nogama povzpela na kolena, kar je bil vedno njen znak, da mi je sporočila, da je na pravem sledu. Potrepljal sem jo in jo pozval k iskanju. Sled nas je vodil skozi gost nasad mladih smrek, ki niso bile višje od 1,5 m. Med smrečicami pa je raslo trnje in robidovje. Zelo težko smo se prebijali skozi goščavo, ki pa je ni bilo več kot sto metrov in prišli smo v bukov gost. Agi smo sledili morda 250 ali celo 300 metrov, ko sem Pavleta prosil, naj spusti Kastorja. Ta se je pogнал in kmalu smo ga zaslišali lajati na mestu. Pavle je stekel v smeri laježa, midva s P. pa sva pospešila korak. Pričakoval sem, da bo zdaj zdaj počila Pavletova puška. S P. sva prišla do Pavleta, ki mi je očitajoče rekel, da moja psica že ni izbrala pravega sleda. Povedal je, da ko je prišel do Kastorja, je ta lajal na medvede, ki so se razbežali ob njegovem prihodu. Psico sem imel še vedno na povodcu in vlekla me je proti trnatemu grmu in tam začela kopati. Pristopil sem, da bi pogledal, kaj ima – in videl, da iz grma vleče prašiča. Pristopila sta še Pavle in P. in vsi trije kar nismo mogli verjeti. Medvedu so prašiča odrli, z njega

potegnili že skoraj vso kožo in ga zakopali. Vsi trije smo se čudili, kako jim je uspelo. Pavle je v šali

dejal: «Pa še brez noža so ga lepo odrli!»

Nato smo prašiča obesili na bližnje drevo in končali odiranje. Prašičevo meso je imelo že zadah in smo ga lahko uporabili le še za hrano psom.

Gost je sicer prišel do plena, toda ostal je brez pravega lovskega užitka. P. P., kot predstavnik podjetja Trikon, me je vprašal, koliko bom računal za iskanje. Dejal sem mu, da nič, pa mi je ponudil, da mi bo za uslugo prinesel dvojne hlače, ki jih izdeluje Trikon.

Nazaj grede smo se ustavili v gostilni v Mozlju. Pavle in P. P. sta pohvalila moja psa. No, Slednji ni nikoli izpolnil svoje obljube ...

*Po pripovedovanju upokojenega lovskega čuvaja
Toneta Novaka –
zapisal Franc Novak.*

Srečanje z zeleno rego

Čeprav zelo veliko časa preživim v naravi, kjer opazujem in fotografiram divje živali in rastline, pa do letos v naši Zgornji Savinjski dolini še nikoli

Foto: M. Cerar

Zelena rega (Hyla arborea)

doslej nisem opazil majhne zelene žabice – **zelene rege** (*Hyla arborea*). Naravo spremljam na vsakem koraku, vendar je bilo odkritje malih zelenih žabic zame tako rekoč nekaj povsem novega. Pogled na čudovite male živo zelene žabice me je tako očaral, da sem jim namenil kar precej časa in tudi še sedaj spremljam njihovo življenje v njihovem skritem prostoru.

Velikost 4 do 5 centimetrov, ki sem jo prebral v priročnikih, se mi je zdela zelo nerealna za žabjo velikost vse do trenutka, ko sem jih prvič zagledal v »živo«. Na pogled so se mi prvič zdele še veliko manjše. Res so bile na sredini trstičja v zaraščenem bajerju, ki pa ni tako velik. Objemale so stebela trsja, izdajala jih je samo njihova živo zelena barva kože, ki je bila na soncu še precej bolj izrazita. Prav kmalu sem odkril še dve, ne tako izrazito zelene barve, in ugotovil, da sta samički. Iz bližine nekaj več kot meter sem tudi že lahko videl, da sta v sebi nosili jajčeca, ki jih bosta kmalu izlegli nekam v močvirju.

Ker brez fotografske opreme skoraj ne grem nikamor (razen v posteljo), sem začel hitro pritiskati na sprožilec fotoaparata. Sprva sem bil kar precej oddaljen, saj sem se bal, da se bodo male žabice preplašile moje navzočnosti. Film je bil hitro posnet. Ko sem ga zamenjal z novim, pa sem se jim začel počasi približevati. Sploh niso bile plašne. Približal sem se jim na najmanjšo mogočo razdaljo, kolikor mi dopušča 400-mm teleobjektiv.

Ker je sonce vse močnejše priklopalo, sem za prvi dan končal moje prvo srečanje in fotografiranje malih zelenih regic. Ves preostanek dneva sem bil pod prijetnim vtisom, da sem v svojem okolju odkril čudovita bitja.

Ze naslednji dan sem zelene rege pokazal ženi, ki je bila prav tako navdušena in presenečena nad njihovo lepoto kakor jaz. Trudil sem se, da bi ostal njihov dom neodkrit in umaknjen od pogledov drugih ljudi. Od daleč sem pogledoval, če je z njimi vse v redu.

Če bi se ljudje bolj zavedali, kako skrivnostna, čudovita in krhka je narava, ne bi imeli tako mačehovskega odnosa do nje in je ne bi onesnaževali na vsakem koraku. Predvsem zato so te živali tako zelo redke.

Milan Cerar
Ljubno Savinjski dolini

Foto: J. Popež

Foto: M. Cerar

Fotografiji divjega petelina in vodomca v ožji konkurenci

V začetku aprila je iz Francije prispela novica, da sta se slovenska naravoslovna fotografa, člana Fotografskega društva Grča iz Kočevja in zvesta sodelavca revije Lovec, s svojima kakovostnima fotografskima posnetkoma uvrstila na **mednarodno razstavo barvnih fotografij pod naslovom Divje živali**, ki bo v času trajanja Generalne skupščine Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi - CIC na Cipru. Razpis je bil objavljen tudi v glasilu Lovec v eni prejšnjih števil.

Janez Papež je mednarodno komisijo prepričal s fotografijo divjega petelina, ki v vsem svojem ljubezenskem žaru razkazuje lepoto svojih repnih peres in s svojo značilno svatbeno telesno držo, ko z vzdignjenim vratom kleplje in brusi nekje na pobočjih Blegoš.

Milan Cerar pa je žirijo, ki je opravila selekcijo, očaral z odličnim posnetkom vodomca, ko z veje opazuje potok pod seboj in čaka na primerno ribico, za kate-

ro se bo nato z neverjetno hitrostjo in lovsko veščino »zapičil« v vodo.

Uredništvo

Pravi trenutek ...

Spočasi izginjajo zaplate snega, se po dolgem spanju intenzivno začne prebujati narava. Drevesno popje se odebeli, izpod suhe trave pa se že kažejo prve bilke sočne zelene trave. Pomanjkanja je konec ... Kdor je preživel zimo, se v spomladanskem izobilju hrane spet počasi okrepi in »postavi na trdna tla«.

Samec belke s svojim prodornim glasom naznanja meje svojega kraljestva, v katerega lahko vstopi le samica ali pripadniki drugih vrst. Vsak sorodni istospolni sovražnik pa bo izgnan!

Malo nižje naznanjajo svatbo ruševci, ki se zjutraj kot pevski zbor zberejo na določenem območju, da bi si pridobili družico.

Podobna zgodba se kakor megla usidra v premnoge gozdove, ki se raztezajo do dolin, nato pa v nižinska prostranstva. Vsak pripadnik svoje vrste nadaljuje razmnoževanje po tisoletnih pravilih in nagonih, ki so skrbno zavarovani v genih.

Vsako pomlad me ves čar narave premami iz »zimskega spanja« in čas je za dolge pustolovščine po okoliških gorah, predvsem na Stolu. Ta gora je s svojim mogočnim prostranstvom zavetje mnogim živalim, katerih obstoj je vedno bolj ogrožen. V mojem srcu je našla poseben prostor, ki je prepreden s skalami in hkrati lepoto, ki jo premore le malokaj na tem širnem svetu. Na žalost je prav ta navidezen raj danes vse bolj redek in okrnjen.

Nekega dne sva se s prijateljem **Borisom Kozincem** odpravila slikat belko. Ob pol štirih me je »pobral« pred mojim domom v Lescah, pol ure pozneje pa sva bila že na Valvazorju, kjer se je začela najina pohodniška pot. Počasi sva z naglavnima svetilkama hodila po poti ob vznožju. Bila je jasna noč. Temperature so bile nekaj stopinj pod ničlo, kar sva občutila vsakič, ko sva si malo odpočila. Proti vzhodu se je odtonek neba počasi že spreminjal v jutranje barve, medtem ko je bilo drugje videti le svetleče zvezde, ki so nama svetile v temi. Okoli šestih sva bila že pri plošči mojega pokojnega dedija. Med hojo sva prisluhnila oglašanjem različnih vrst ptic. Najraje poslušam ruševčev petje, ki ga znam tudi dobro oponašati.

Danilo se je in ugasnila sva

Foto: J. Bizjak

naglavni svetilki. Na vrhu Malega Stola so gorska tla že prijazno pozdravljali sončni žarki. Pospremil jih je belkin glas. Z Borisom sva se ločila in v razmaku približno petdeset višinskih metrov iskala belke v beli obleki z zametki črnih odtenkov. Iskala sva in iskala ... Naposled sem v daljavi zagledal skupino gamsov, ki so počasi odhajali proti Zabreškemu Stolu. Najprej sem pomislil, če se izplača vzeti foto-

kakovosti fotografij pri veliki povečavi.

Pozneje sem našel tudi skupino belk, ki pa so takoj odletele, saj takrat še nisem imel izkušenj z njimi. Želel sem jih hitro fotografirati, kar pa jim ni ugajalo. Iskanje sem končal in poiskal Borisa, ki je bil še veliko nižje. Nato sva se zadovoljna (no, vsaj jaz sem bil) odpravila domov na zasluženno spanje.

V poznejših pohodih na Stol,

Foto: M. Erzar

Foto: J. Bizjak

aparatus iz nahrbtnika. V mislih sem si rekel, da je bolje poskusiti, kakor pozneje obžalovati, kar se mi je že velikokrat zgodilo. Potuhnil sem se in hitro pripravil moj »strojček« ter v trenutku nekajkrat pritisnil na sprožilec. Ko so me opazili, so zvedavo gledali, nekateri pa zmedeno zbežali. Razumem jih, saj se zavedam, da so gamsi tarča lovskega skušnjav že od nekdaj. Ko so odšli, sem na zaslonu fotoaparata pogledal kakovost slik in bil sem prijetno presenečen. Fotografije, ki mi niso ugajale, sem po pregledu izbrisal. Nato sem pospravil fotoaparatus in se posvetil iskanju belke.

Med iskanjem sem razmišljal, kolikokrat sem moral načrtno v gore z namenom, da bi fotografiral gamse, pa se mi to ni posrečilo. Zgodaj zjutraj sem jih čakal s fotoaparatom v roki na poti, ki jo prehodijo vsak dan in zgodilo se je, da sem presedel tudi dve uri na mrazu. Zeblo me je v roke in tresel sem se, ves premražen od vetra v ruševju tam nekje nad gozdno mejo. A vedel sem, da bo vse poplačano ob njihovem prihodu. Ponavadi so prišli v skupinah po nekaj pet, vendar nikoli nisem imel priložnosti zajeti v fotografijo tudi modrine neba. Tokrat pa sem sredi belega dne v nekaj minutah opravil večurno delo. Malo me je motila le razdalja, saj se to deloma pozna na

ki jih je bilo od prejšnjega leta do zdaj kar sedemnajst, sem belke podrobneje proučil. Z Borisovi mi nasveti in opazovanjem živali sem si pridobil izkušnje, ki mi pomagajo pri fotografiranju živali. Sčasoma sem si pridobil zaupanje do belk in zdi se mi, da me vedno bolj sprejemajo medse. Prav nemoteno vedenje živih bitij, ki jih fotografiram, je zame, naravoslovnega fotografa, bistvenega pomena. Menim, da le tako lahko prikažem naravno vedenje živali in njihovo vlogo v vedno bolj skrhanem naravnem obličju.

Jure Bizjak

Streljanje medvedov s šibrami - kje je lovska etika!?

Občasno je slišati v »neuradnih pogovorih« o odganjanju medvedov s krmišč za divje prašiče kar s pomočjo šiber oziroma o tem, kako je kakšen »hraber lovske sadist« podkuril medvedu kar s šibrami. Človek se samo sprašuje, zakaj takšno ravnanje nekaterih, ki si ne zaslužijo imena lovec in kakšne so nato posledice?

Čeprav se medved umika pred ljudmi, pa se večji medvedje ne zmenijo kaj dosti za lovce, ki jih hočejo prikrajšati za nekaj zrn

Foto: M. Erzar

Foto: B. Ložar

Posledice enega od »plašilnih« strelav v medveda: dobro vidna košarica za šibre v ogojenem mesu (zgoraj) in šibre med mišičjem (v sredini). Na spodnji sliki so vidne stare posledice sadističnega strela s šibrami (manjše stopalo ene zadnje noge); medvedka je imela šibre tudi od »svežega« strela v sprednji šapi.

koruze na krmiščih, kamor prihajajo divji prašiči. Tako je tudi našemu lovcu LD Tomišelj letos marca, med tem ko je dopoldne popravljaj prežo, prišel na obisk na krmišče velik medved in odšel šele, ko je pred njim pospravil vso korožo. Preprosto se ni zmenil za razbijanje in drugo delo na preži. Tudi medvedje se obnašajo svoji velikosti in navedam primerno. Vendar takšno srečanje še ni razlog za paniko in

v nobenem primeru ni opravičila za uporabo orožja! Zakonodaja dovoljuje uporabo orožja le, če smo ogroženi, zato je tudi na medveda mogoče streljati v skrajni sili. Če že ne vsi, bi morali prav lovci vedeti, da vsako srečanje z medvedom še ne pomeni, da smo neposredno ogroženi.

V zadnjem letu smo imeli v naši LD spet po dolgem času možnost upleniti dva medveda. Toda poškodbe, najdene na med-

vedki, ki je bila uplenjena letos aprila, kažejo, da ni bila streljana v samoobrambi. Neznani »lovce« jo je obstrelil, ko je bila še mladič, v zadnjo levo nogo. Zunanja vidna posledica je tudi manjše stopalo leve noge, kar je lepo vidno pri primerjavi obeh zadnjih podplatov. Po izkoženju smo v stegnu našli tudi 4 mm šibre in celo plastično košarico za šibre izstreljenega naboja. Na medvedko je torej nekdo streljal iz neposredne bližine. Vendar zadetek v zadnji del medvedke poraja dvom, da je bilo treba streljati oziroma, da jo je nekdo ustrelil, da ga ni motila pri čakanju divjih prašičev. Za strelca po vsej verjetnosti ni bilo nevarnosti; če bi bil resnično ogrožen, bi žival pomeril v glavo in v drugačni smeri (od spredaj). Težko si predstavljam, da bi lahko zadal medveda v zadnjo plat, če napade človeka. Medvedka je kljub strelu preživela, vendar tudi veliko pretrpela. Na fotografiji so vidne poškodbe zadnje noge: imela je manjše stopalo.

Decembra lani sem uplenil medveda. Odrejen nam je bil odstrel zaradi poškodb čebeljakov na našem območju, poleg tega pa je medved na kmetiji pobil tudi dve kozi. Tudi neposredna srečanja domačinov z medvedi so prispevala k odločbi za izredni odstrel. Ne glede na okoliščine je imel tudi omenjeni uplenjeni medved v prednji desni nogi šibre.

V loviščih, kjer živijo medvedi, moramo lovce naučiti, da ob srečanju z njim odreagirajo brez nepotrebne panike in streljanja s šibrami. S preže streljati na medveda, da bi ga odgnali, pa je treba brezpogojno kaznovati, ker je to sadizem. Zavedati se moramo, da medved, obstreljen s šibrami, lahko resnično postane nevaren za lovce, še bolj pa za druge obiskovalce gozda.

V pogovorih z lovci o vsebini članka sem naletel tudi na pomisleke nekaterih, češ da bo tak članek škodil vsem lovcom. Zato naj napišem še nekaj osebnih misli o tem, pri čemer me, kot sem spoznal iz pogovorov, podpira še veliko poštenih lovcev. Vsakršno neetično ali kazniv ravnanje škodi Lovski zvezi Slovenije in vsem njenim članom! Še posebno pa takšna dejanja, ki sem jih opisal. Ob vsem tem je treba upoštevati, ali je lovec to storil **z naklepom** ali se je dogodek zgodil zaradi **malomarnega ravnanja**. Streljanje medvedov s šibrami sodi med dogodke, ki jih je treba v lovski organizaci-

ji brezpogojno obravnavati in strogo kaznovati. Skrivanje ali plašno prikrivanje takšnih dogodkov ustvarja le možnosti za ponovno kršenje zapovedanih, sprejetih in podpisanih etičnih ter drugih norm slovenskih lovcev. Lažna solidarnost ni rešitev. Lovci smo podpisali zaprisego, da bomo spoštovali Etični kodeks slovenskih lovcev, ki ga nekateri kršijo. Če bi podpisano spoštovali vsi, verjetno ne bi bilo razloga, da bi sploh pisal te vrstice.

Lado Bradač

Jubilej puškarija stare šole

Saj ne vem, če bi se Miha Bittner, postojnski puškar in moj dolgoletni lovski tovariš v LD Hrenovice, sploh strinjal z naslovom, kakršen se mi je zapisal: je namreč zelo na tekočem, kar zadeva razvoj puškarske stroke in tudi njegova lovska pojmovanja nikakor niso starokopitna. To o »stari šoli« torej bolj zato, ker je do poklica puškarija prišel po vseh »predpisih«: z vajeništvom, šolanjem in mojstrskim izpitom pri znamenitih boroveljskih mojstrih. Kot človeka in lovca pa ga – vsaj jaz ga v dvajsetih letih najinega poznanstva doživljam tako v LD Hrenovice – krasi tista značilna, z dobrim poznavanjem dogajanja v naravi podprta preudarnost, obogatena z žlahtno tradicijo slovenskega lovstva. Zadnje bo bolj jasno, če zapišemo, da Miha izhaja iz prave lovske družine: ne samo da sta lovca njegov brat Tomaž in tudi že sin, lovec je bil njegov oče, medtem ko je ded tam ob koncu 19. stoletja ustanavljal prvo slovensko lovsko društvo v Pivki!

Samostojno puškarsko obrt v Postojni je Miha začel po vrnitvi iz vojaščine, zdaj že daljnega leta 1975. Tako smo njegov okrogli tridesetletni jubilej skoraj malce zamudili: a nič ne de, njegova pripoved je enako barvita in zanimiva. Kot mlad fant je bil tri leta in pol vajenec pri boroveljskem mojstru slovenskega rodu Koschatu, končal je tudi tamkajšnje triletno puškarsko šolo. Temu so sledila še tri leta prakse in šele nato – leta 1973 – mojstrski izpit. Še o pravi »stari šoli« izpit je, preprosto in jasno, obsegal samostojno izdelavo puške od začetka do konca, seveda ne v »lastni« delavnici, pač pa pri drugem boroveljskem mojstru, da ne bi padla niti najmanjša senca dvoma glede nepristranskosti.

Razlika med »nekoč in danes«? Seveda, od začetka je bilo več ročne izdelave, zdaj dobi v roke pretežno serijske, tovarniško izdelane puške, katerih lastniki si zaželijo te ali one dodelave, izboljšave – in pa jasno: montaže daljnogledov. Ko ga vprašam, ali kakšno puško izdelava sam, po naročilu: »Seveda, kake tri do štiri na leto.« Izdelava vsake mu vzame povprečno kak mesec časa, pri čemer je seveda razlika, ali gre za predelavo kake mavzerice ali pa za pravi samostojni izdelek, od surovine naprej.

Ko ga vprašam, kako je kaj

set, drugo je improvizacija, priučenost, dela se na črno in kako-vost je dostikrat temu primerna.

Še večno vroča lovska tema: optika in daljnogledi. Dandanes trg ponuja več kot kdaj koli poprej, cene novih in novih proizvajalcev so res dostopne. A Miha Bittner je res »stare šole«: njegova logika je preprosta: domovina optike je Evropa, ne Daljnji vzhod ali Amerika. Tisto, kar je vredno in kakovostno, stane. Dvajset »jurjev« pač ni enako dvesto tisočakom. Prisega – gotovo kdo dandanašnji ne bo njegovega mnenja – na uveljavljene, tradicionalne proizvajalce,

Foto: Š. Kuroš

Puškarja Miho Bittnerja poznajo po vsej Sloveniji in v zamejstvu, gotovo pa je najbolj nepogrešljiv za lovce v okolici Postojne. V LD Hrenovice je znan tudi kot preudaren in izkušen lovec.

dandanašnji s puškarskim kruhom, se izkaže, da se mu za delo ni bati: sam je znan po vsej Sloveniji, k njemu hodijo praktično vsi slovenski zamejski lovci iz Italije, prav tako ga poznajo Hrvati: ne samo iz bližnjih krajev čez mejo, vse tja do Zadra ima stranke. O tem, zakaj potem takem nima kakšne mlajše moči v delavnici, pravi, da je vse skupaj »malo čudno«: puškarske šole ni v Sloveniji, čeprav je davno nekoč že bila, in to v dvajsetih letih prejšnjega stoletja v Kranju. Nekaj se je poskušalo s polletnimi tečaji po končanih kovinarskih šolah, a to po njegovem mnenju ni tisto pravo: vsekakor je pol leta premalo, da bi človek lahko prodril v skrivnosti puškarskega znanja in veščin. Slovenski puškariji imajo sicer zbornično sekcijo – združenje, a ni kaj dosti aktivno. Poskušam ga napeljati k še kakšni kritični besedi o stanju puškarstva na Slovenskem nasploh. No, o tem ne mara prav preveč, pravi pa, da je malo »ta pravih«, morda kakih dvaj-

na znana imena. Pravi, da mu večkrat prinesejo puško z daljnogledom, ki »ne nese več prav« – a kaj, ko s tistim, kar je namontirano, ni primerno, ni kaj popravljati.

In Miha kot lovec, kot kolega in tovariš: kar dobro sem ga spoznal v teh dvajsetih letih, kar sem začel zahajati na Postojnsko. Predvsem pozna lovišče naše družine kot lastni žep. Prav dobesedno: tudi opolnoči bi se bil pripravljen pogovarjati o tem ali onem, kar se je zgodilo meni ali njemu ali komu tretjemu, nikoli mu ni, če so »na tapeti« lovske teme, dolgčas in njegova pripoved je vedno zanimiva, podprta z izkušnjo ter z dobrim opazovanjem in poznavanjem. Je pa res, da ne mara olupševanja in da pove svoje mnenje naravnost, kar v oči, kot rečemo.

Veliko je v lovišču, edino to je tisto pravo. Čeprav se mu je z leti nabralo tudi kar za naročje zadolžitev in funkcij, tako v LD kot na »višjih nivojih«. Tudi strelskih; kaj pa bi lahko pričakovali,

da je zapriseženi puškar drugega kot odlični strelec! No, Miha kot lovec ni kar tako: čeprav ne kaže reči, da je »specializiran« za trofeje: je pa ob drugem v hrenoviškem lovišču že položil na dlako medveda in risa. Pa še kaj bi se našlo, česar najbrž ne vem ali se ne spomnim ta hip. O lovu in lovišču še to: njegova posebna simpatija, da ne rečem kaj več, je Nanos, tisti del, ki ga zaobsegajo meje naše družine – in zlasti naša lovska kočja pod Suhim vrhom. Lov je povsod lep, a tam, na Nanosu še posebno, bi rekel Miha in takoj primaknil kakšno novo zgodbo; o gamsih recimo.

Štefan Kutoš

Žal sem prišel prepozno ...

V revirju Petelink - Sava (LD Brestanica), ki ga nadzorujem, sem lani 4. 7. zgodaj zjutraj naletel na žalosten prizor, ki me je prizadel (glej fotografijo). Ob drevesu mlade bukve sem našel ostanke poginulega trofejnega srnjaka, ki se je z rogovjem zapletel v vejevje bukve. Revez je odšel v večna lovišča po dolgih urah in dneh mučnega boja, brez vode in hrane, da bi se rešil

Foto: J. Šošterič

Kapitalnega srnjaka si je za trofejo izbrala Narava.

iz »naravne zanke« ... Tolikokrat sem tod prehodil vse steze in gozdove, pa dotlej še nisem naletel na takšen prizor. Žal sem prišel na kraj dogodka prepozno, da bi ga lahko z usmrtilnim strelom rešil grozovite mučne smrti. Takšnega rogovja – trofeje – bi si zaželel marsikateri lovec, tako pa si ga je za svojo trofejo vzela Narava. Kdo ve, zakaj takšne naravne in krute usode!?

Jože Šošterič

V zavetju sv. Miklavža

»Pri Miklavžu se dobimo,« je rekel Jože, starešina LD Dobrna, potem ko smo se pred

gostilno Lovec okrepčali s kruhi in čajem. Udeležba lovskih žena na tradicionalnem Ženskem lovu, 4. decembra lani, je bila kljub zapadlemu snegu zelo dobra. »Bo že držalo,« so modrovali nekateri. Andrejev sneg (Andrej – 31. 11.) lahko drži tri mesece. Napoved se je več kot uresničila. Jutranje sonce je obsijalo vzhodne in južne stene sv. Miklavža. Cerkev ima zelo burno zgodovino. Prvič je omenjena leta 1567 kot ena izmed 12 po-

niso nobena redkost. Ženski lov, ki že dolgo ni potekal v snegu, čeprav je bil za nekatere udeležke nekoliko težavnejši, je bil poln užitkov v zimski idili. Potekal je po načrtu in se počasi bližal koncu. Slišati je bilo strele. »Morda nam je sv. Miklavž le kaj podaril?« so se pogovarjali prvi, ki so prihajali na zborna mesto pred Bifejem Koprivnik, kjer je bil pozdrav lovini. »Ta je pa opravil svoje poslanstvo,« se je oglašil lovovodja, ko smo

sneli klobuke pred osivelim starim zajcem, ki je ležal pred nami.

Ko smo v bifeju posedli ob bogato obloženi mizi, je bilo slišati nekaj pikrih na račun tistih, ki jim je ušel lisjak. Da so preveč gledali po ženskah in zato lisjaka pustili naprej zdravega; pa še kaj bi se našlo v opravičilo.

Nazdravili smo uspelemu lovu in bogatejši za obilo lepih užitkov odšli proti domu.

Anton Mogu

Zbor lovcev LD Dobrna z ženami pred odhodom na skupni lov (4. 12. 2005)

Zmagi za Kočevske medvede in Kulinarično hišo Škerjanc

»Kulinariki« iz Trzina so slavili v kuhanju ribje čorbe, »Medvedi« pa v kuhanju lovskega golaža ter v skupni oceni obiskovalcev

Izjemne ideje so se domislili organizatorji sejma Lov, 4. mednarodnega sejma lova, ribolova, turizma in aktivnosti v naravi. Na razstavnih površinah

družnic fare v Novi Cerkvi. Leta 1786 bi jo morali ob reformah cesarja Franca Jožefa po nalogu oblasti zapreti, zvonove pa oddati dekanijski cerkvi v Novi Cerkvi. Dobrnski župnik Perkan se je temu zelo upiral. Dekan Jakomini je po večkratnem prizadevanju, da bi opravil nalogo, prišel k sv. Miklavžu s četo vojakov, ki mu jih je dala oblast na voljo in našel cerkev obdano s samimi ženskami. Ko je dekan od poveljnika čete zahteval, naj odstranijo ženske in odprejo cerkev, je poveljnik odgovoril, da se z ženskami ne bo boril. Tako so zvonovi in cerkev ostali.

Ženske iz naselja Vrba pri Dobrni, kamor spada cerkev, so na hrabro dejanje svojih prednic še vedno ponosne. Zelo radi jo obiskujejo turisti, ki se mudijo v termah Dobrna in drugi pohodniki. Še posnetek za spomin in potem je šlo za res.

Kratko navodilo lovovodje, Marjana, vsem udeležencem lova s posebnim poudarkom na varnosti in previdnosti, da ne bi bilo nesreče. Pogon se je začel. Med zajčji je bilo videti tudi mnogo sledov srnjadi, ki je v revirju, kjer smo lovili, dobro zastopana. Od tod imajo lovci doma vrhunsko rogovja srnjakov. Srebrne in zlate medalje za lovske trofeje

OPAZOVALNICA ZA PTICE V JOVSIH

Gozd Dobrava in mokrišče Jovsi so zavarovani v okviru programa NATURA 2000. Narejena je že opazovalnica za ptice, ki sprejme več kot 15 oseb. Med najzaslužnejše za ureditev lične opazovalnice sodijo: Andrej Hudoklin, Hrvoje Oršanič in KS Kapele, projektiral pa jo je Karel Filipčič u. d. i. arh. To je le »pika na i« v prizadevanjih za ohranitev močvirnega gozda Dobrava (vanj so nameravali umestiti medobčinsko deponijo za 70.000 oseb – op. ur.), zasluge za izredni naravovarstveni uspeh imajo predvsem lovci – Foto: K. Filipčič

Testenica iz divjačinskega mesa

Za en model, dolžine 30 cm, potrebujemo:

1000 g različnega divjačinskega mesa. Najboljša kombinacija je meso lanščaka, zelo primeren je vrat ali pleče, ter bolj pusto fazanje meso. Ena ribica (pljučna) od lanščaka. Uporabimo lahko samo eno vrsto mesa. 200 g sveže ali prekajene slanine, namesto nje lahko uporabimo 200 g svinjske pečice. 50 g masla, sol, poper, sesekljan svež ali posušen pehtran, 50 g drobno naribanega svežega korenja, tri fino sesekljane šalotke, manjšo korenino pora, pet strtih brinovih jagod, 40 ml konjaka, pol žlice sesekljane peteršilja, dva lista želatine, dve žlici belih drobtin.

Za testo:

500 g moke, tip 500, 230 g masla, žlico jabolčnega kisa, sol, jajce, 100 ml mlačne vode.

Testo pripravimo tako, da naštete sestavine zgetemo v gladko in čvrsto maso, ga

namažemo z oljem, pokrijemo z vlažno krpo ter ga vsaj za tri ure postavimo na hladno.

Vso našteto zelenjavo dobro operemo, narežemo na drobne koščke, jo na olivnem olju na hitro prepražimo, dodamo začimbe, prilijemo konjak, premešamo ter postavimo na hladno.

Mesu odstranimo vse morebitne žilice in kite in ga skupaj z ohlajeno zelenjavo drobno zmeljemo.

Testo razvaljamo v obliko pekača, ki ga namažemo z maslom in potresemo z drobtinami.

Model obložimo z razvaljanim testom, nanj naložimo slanino ali svinjsko pečico. Naložimo pol pripravljenega nadeva. Vanj položimo soljeno in v slanino ovito pljučno pečenko lanščaka, dodamo še preostalo meso, ga poravnamo, zagnemo s pečico, nato pa še s testom.

Testo premažemo z mešanico rumenjaka in vode. Z vilicami ga večkrat prebodemo, vanj z ostrim nožem naredimo dva ali tri »dimnike«, v katere vstavimo tulce, narejene iz kartona ter ovite v aluminijasto folijo.

Kulinarični kotiček

Testenico postavimo v vročo pečico ter jo 45 minut pečemo pri temperaturi 220 °C.

Ohlajeni testenici odstranimo cevke in vanje nalijemo raztopljeno mlačno želatino.

Režemo ohlajeno, ponudimo pa jo z brusničnim ali figovim kompotom.

Matjaž Erzar - Matiček
prmaticku@siol.net

Postopek priprave testenice iz divjačinskega mesa

Pomurskega sejma, d. d., v Gornji Radgoni so se namreč odločili popestriti sejemsko dogajanje in pripravili so 1. mednarodno tekmovanje v kuhanju lovskega golaža in ribje čorbe, kar je pritegnilo veliko pozornost tekmovalnih ekip iz vse Slovenije ter Madžarske, Vojvodine in Republike Srbske v BiH. Čeprav je to bilo prvo tovrstno tekmovanje, se je prijavilo več kot 30 ekip, a jih je na prireditev pozneje prišlo 26 od prijavljenih (nekaj jih je nastopilo zunaj konkurence). Vse so potrdile odlično znanje in sposobnosti v pripravi omenjenih jedi. Zato niti ne preseneča, da sta mednarodni strokovni komisiji imeli izjemno težavno delo. Čeprav so se vsi želeli izkazati s svojimi vrhunskimi izdelki, je bila za mnoge udeležence to tudi odlična promocija, tako da je prireditev v celoti uspela, kar so potrdili tudi številni obiskovalci. Več tisoč jih je bilo iz najmanj desetih držav, ki so bili navdušeni nad načinom priprave dveh vrst jedi ter nad splošnim vzdušjem, ki je

vladalo na prireditvi. V svojem duhovitem slogu ga je »moderiral« znani humorist **Korl**.

Kot nam je povedal eden izmed pobudnikov prireditve, ki bo po vsej verjetnosti postala tradicionalna v času mednarodnega sejma Lov v Gornji Radgoni, **Stane Omerzu** iz Centra za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turizma, Racoon, d. o. o., »je tekmovanje namenjeno predvsem promociji kakovostnih in zdravih jedi iz rib in divjačine. Našim ljudem moramo pokazati, da gre pri ribah in divjačini za zdravo hrano, toda samo če je ta pravilno in kakovostno pripravljena. In ravno tovrstna tekmovanja ljudi, ki se spoznajo na pripravo tovrstnih jedi, so pravišnja za pravo promocijo ribjih in divjačinskih jedi. Menim, da je Pomurski sejem, d. d., s to akcijo naredil res pravo potezo; tekmovanje bo gotovo iz leta v leto le pridobivalo na veljavi,« nam je zagotavljal Omerzu, ki je bil mimogrede tudi predsednik strokovne ocenjevalne komisije za ocenjevanje

ribje čorbe. Poleg njega sta bila člana še **Bela Horvat** in **Miran Hernaus**. Čeprav je omenjena komisija ocenila le sedem ribjih čorb, so ocenjevalci imeli veliko težav pri določitvi treh najboljših mest, kajti vsi tekmovalci so pokazali odlično kuharsko znanje. Na koncu je zmagala ekipa **Kulinarične hiše Škerjanc** iz Trzina v postavi: **Gorazd Škerjanc, Primož Jeretina, Mojca Zavodnik, Klavdija Javornik**. Na 2. mesto se je uvrstila madžarska ekipa **Gemenc Hungary** v postavi: dr. **Gyorgy Novics, Erika Kalinka, Zsivko Blazsev**, na 3. mesto pa sta se uvrstili ekipi **Racoon dream team** iz Ljubljane v postavi **Lidija Omerzu, Dušan Gaberc, Aleksandar Đukič**, ter ekipa **Afriški som** iz Maribora v postavi: **Ivan Sok in Branko Korpar**.

Bistveno več dela je imela strokovna ocenjevalna komisija za ocenjevanje lovskega golaža, ki so jo sestavljali: **Bela Kardoš**, predsednik, ter člana **Branko Železen** in **Zdenka Božičnik**, ki je morala oceniti 17 kulinaričnih

izdelkov. Po tehtnem premisleku je na koncu zmagala ekipa **Kočevski medvedi** iz Kočevja v sestavi: **Savo Mutič, Emil Cetinski in Zlatko Petan**. Fantje so se izkazali tudi z gostoljubnostjo s svojimi divjačinskimi in drugimi suhomesnatimi izdelki, s čimer so pritegnili tudi obiskovalce. Ob tem so se Kočevski medvedi predstavili tudi kot izvrstni muzikanti. A vse to ne bi pomagalo, če njihov lovski golaž ne bi bil dejansko res najboljši. Takoj za njimi se je uvrstila **Lovska družina Loče** (Poljčane) v postavi: **Franč Jerebinšek, Primož Krajnc in Aleksander Kokot** ter ekipa **Lovski dober tek** s Koroške v postavi: **Ivan Rezar, Marjana Rezar, Ivan Mori, Jože Kotnik**.

Na prizorišču je potekalo tudi ocenjevanje obiskovalcev, med katere je bilo razdeljenih 200 ocenjevalnih listkov. Tudi obiskovalci so bili enotnega mnenja s strokovno komisijo in so nagrado občinstva podelili ekipi **Kočevskih medvedov**.

Oste Bakal

Mnogo, mnogo prezgodaj, 10. 12. 2005, nas je zapustil dolgoletni član LD Ig **Roman Celarc**, univ. dipl. inž. gozdarstva. Na zadnjo pot smo ga pospremili na pokopališču v Štepanji vasi. Od njega smo se poslovili samo dober teden pred njegovim 73. rojstnim dnevom. Na zadnji poti ga je pospremilo zelo veliko lovskih tovarišev iz naše LD, sosednjih lovskih družen in predstavniki LZS. Po hudi in dolgi boleznici smo izgubili člana, ki je imel za seboj zelo uspešno življenje tako na policijskem kot tudi na lovskem področju. Rodil se je leta 1932 v Ljubljani, kjer je končal osnovno šolo in gimnazij. Na Biotehniški fakulteti – Oddelek za gozdarstvo – je diplomiral in kot mlad inženir takoj dobil odgovorno zadolžitev za vodenje gozdnega obrata Kamnik in Domžale. Delu v gozdu in za gozd se ni mogel več odreči; zapisal se mu je z dušo in telesom. Zaradi sposobnosti je napredoval do vodje komercialne GG (gozdnega gospodarstva), nato do direktorja GG in pred odhodom v pokoj do direktorja GOZD Ljubljana. Ustvaril si je tudi čudovito družino, ki ga je podpirala pri njegovem delu. Med bojem za ljubi kruhek se je nesebično razdal tudi na lovskem področju. Postal je član dveh lovskih družen in dokler je zakon to dopuščal, je deloval v LD Lukovica in LD Ig. Ko je prišel čas odločitve, se je odločil za našo, LD Ig, LD Lukovica pa ga je za njegovo zaslužno delo nagradila z imenovanjem za svojega častnega člana.

Od leta 1975 je bil Roman član »zlate« ekipe LD Ig, ki nam je omogočila, obnovila in zgradila edinstvene lovskogojitvene objekte – ribnike za vzgojo rac mlakaric v dolini Drage pri Igu. Kot tajnik (1976–1981) je imel za to veliko zaslug, branil pa se ni niti fizičnega dela. Kakšen podvig je bil to za LD Ig, pričajo tudi visoka odlikovanja in priznanja LZS. Pozneje je Občina Ljubljana – Vič – Rudnik ribnike razglasila kot naravni rezervat. S to dediščino zdaj skrbno gospodari mlajši rod; tudi v spomin članom, ki so jo ustvarili.

Zaradi velikega zaupanja članstva je en mandat opravljal tudi odgovorno funkcijo starešine (1995–1996) LD Ig, bil je predsednik DR LD (1991–1993) in več mandatov tudi član upravnega odbora (1984–1996). Ljubiteljsko se je ukvarjal s prepartorstvom, za katerega ga je navdušil tast V. Herfort. Opravil je tudi izpit za lovskega tehnika in vodnika lovskih psov. Vedno nam je govoril, da je »lovec brez lovskega psa samo pol človeka«.

Za svoje nesebično delo je prejel veliko priznanj in odlikovanj: znak LZS za lovske zasluge, red III. in II. stopnje. Lovska družina Ig se mu je za njegovo delo zahvalila z imenovanjem za častnega člana l. 1995.

Romanu se za njegov izredni prispevek v lovstvu iskreno zahvaljujemo; svoje delo ter lovsko poti in stezice je zapustil mlademu rodu. Čeprav ni velikokrat ukrivil prsta na svoji puški, mu lovci želimo najboljše stojišče v večnih loviščih in miren počitek.

LD Ig – A. P.

»Ko umre človek, ki smo ga poznali, za trenutek onemimo in obstanemo. Kot bi za trenutek tudi mi prenehali živeti. Potem pa nas kot blisk presine podoba pokojnika in vidimo ga v sebi takega, kot živi v naših mislih. In ko so povedali, Jože, da te ni več, si se zganil v naših dušah ves iskriv, hudomušen in dober. V vseh nas sta se zarisala tvoj večni notranji nasmeh in tvoj obraz, na katerem se je zrcalila duša plemenitega Človeka. To in še tisto neizrekljivo je zaživelo v nas, ko smo izvedeli, da je tvoj lov za vedno končan.«

S temi besedami smo se lovci LD Borovnica, pobratene LD Vinski Vrhovi in sosednjih lovskih družen poslovili od našega dolgoletnega in aktivnega člana **Jožeta Debevca** – Štekalca, ki je umrl 5. 12. 2005.

Jože se je rodil 23. 4. 1936. leta in otroška leta preživel na kmetiji svojih staršev v Borovnici. Že v rani mladosti je moral krepko poprijeti za delo na kmetiji, saj je že pri 14 letih izgubil očeta. Njegovo življenje je bilo polno nepredvidljivih ovir in težav, ki pa jih je znal uspešno premagati. Ustvaril si je številno družino in ji zagotovil varen in topel dom.

Kljub vsem obveznostim je našel dovolj časa, da si je leta 1970 izpolnil veliko željo in se včlanil v vrste zelene bratovščine. Že naslednje leto je opravil lovski izpit, leta 1978 pa še izpit za preglednika uplenjene divjadi.

Vselej je bil med lovci spoštovan, saj je bil s sebi svojstvenim načinom enako kritičen do vseh. Redko se je oglasil, kadar pa se je, je imela vsaka njegova beseda določeno težo in pomen. Bil je pošten in delaven lovski tovariš, ki mu ni bilo žal časa, pa naj je šlo za delo v lovišču, lovski družini ali za pomoč sokrajanu ali solovcu.

Zaradi vseh njegovih vrlin je bil s strani lovev v letih od 1975 do 1977 izvoljen za člana UO LD, v naslednjih sedmih letih pa je bil eden naj-

bolj vestnih in delavnih gospodarjev naše LD. Štiri leta je bil član in 8 let predsednik inventurne komisije. Od leta 1986 do 2004 je bil predsednik komisije za priznanja in odlikovanja, zadnji dve leti pa njen član.

Za njegovo požrtvovalnost v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Jože, odšel si od nas, toda za teboj ostaja mnogo več kot spomenik: ostaja mnogo opravljenega dela, ostaja spoštljiv odnos do sočloveka, majhnega in velikega, ostaja tvoj čisti pristni odnos do narave, ki si ji posvetil svoje življenje.

Dragi Jože, od tebe se poslavljamo s hvalečnostjo za vse, kar si nam dal kot človek in lovec in s trpkim spoznanjem, da smo izgubili pravega lovskega tovariša. Lovski rog in strel iz lovskih pušk neke v lovišču so naznanili konec tvojega lova, številni lovski prapori so se ti poklonili v spomin in smrekove vejice so prekriale tvoj grob. In to je vse, kar smo ti še lahko dali za vse, kar si ti storil za LD. A dali smo ti iz srca!

LD Borovnica – B. P.

V začetku januarja smo lovski tovariši, skupaj s svojci, prijatelji in znanci, na pokopališču v Ormožu pospremili na zadnjo pot našega dolgoletnega lovskega tovariša **Feliksa Vernika**. Umrl je 30. 12. 2005. Bil je snežen dan, kljub gostim snežinkam pa smo lahko opazili žalostne obraze žalujočih in solze najožjih sorodnikov, prijateljev in lovev, ki so se prišli posloviti od njega.

Feliks se je rodil 31. maja 1941 materi Mariji in očetu, po katerem je Feliks dobil tudi ime. Nekaj let pozneje je dobil še sestro, a je mladi družini vojna vihra 2. svetovne vojne vzela tudi očeta. Osnovno šolo je obiskoval v Središču ob Dravi, pozneje se je izučil za orodjarja in vsa svoja delovna leta trdo delal in gradil dom skupaj s svojo ženo Marijo.

Ljubil je naravo, si zgradil vikend in vinograd. Upokojil se je kot komercialist.

Leta 1970 je stopil v lovske vrste v LD Kog, ki ji je ostal zvest vse do svojega zadnjega dne. Od leta 1990 do 1994 je bil starešina in od leta 2000 do konca 2005 član NO. Vso lovsko kariero je bil tudi kinolog. Za svoje delo je prejel »znak za lovske zasluge«, ob 50-letnici lovske družine tudi plaketo LD Kog. Delovne akcije, sestanki, posveti, skupni in posamezni lovi so bile za Feliksa aktivnosti, pri katerih nikoli ni manjkal. V devetdesetih letih se je moral spopasti z boleznijo, ki pa jo je uspešno premagal s pomočjo svoje družine in zaradi povezanosti z naravo.

Ko je kazalo vse v najlepšem redu, se je zgodilo. Prišel je dan, ko je Feliks izdalo srce in lepega petkovega decembrskega opoldneva prenehalo biti. Zadnjo uro svojega življenja je preživel v lovišču. Skupaj z ženo sta se odpravila tja in še zadnjič skupaj založila krmišče za divjad. Na poti domov ga je začelo opominjati srce; pustilo mu je le še toliko časa, da je varno ustavil avto, se naslonil na sedež ... Trud vseh tistih, ki so mu poskušali pomagati, je bil zaman. Ob lovskem pogrebu smo se mu častno zahvalili za vse dobro, kar je storil za lovsko organizacijo in LD Kog; vsak lovec se je z zeleno vejico na grob tiho in z bolečino v srcu poslovil od našega Feliksa.

LD Kog – S. F. K.

Lovci LD Toplice iz Dolenjskih Toplic smo se na pokopališču v Vavti vasi januarja poslovlili od našega dolgoletnega člana **Franca Ivanetiča**, ki je umrl 11. 1. 2006.

Pogreba so se udeležili člani številnih lovskih družen s prapori ter številni sorodniki, prijatelji in znanci.

Franc je na svet privekal leta 1929 v majhni belokranjski vasi Božič Vrh pri Jugorju nad Metliko. Prišel je v svet, obdan z grički, kjer je zorelo sladko grozdje in kjer se je tam daleč v daljavi v soncu lesketala modro zelena Kolpa. Otroštvo je preživel v rahlo valoviti pokrajini z gozdički belih brez, med sabo povezanimi z zelenimi stelniki, cvetočimi travniki ter polji, ki režejo skopi kruh dobrosrčnim Belokranjem. Otroštvo je prekinila 2. svetovna vojna, ki v njem zbudila močno narodno zavest, ki ji je ostal zvest do konca življenja.

Zivljenjska pot ga je iz rodne Bele krajine pripeljala na drugo stran Goričev v sončno vasio pod vinorodno Straško goro. Ta sta si z ženo zgradila skromen dom, kjer sta vzgajala sina in hčerko. Franc je imel prostega časa zelo malo, saj je poleg službe v bližnjem podjetju Avtoprevoz - Gorjanci aktivno deloval v Gasilskem društvu Vavta vas, v družbeno-političnih organizacijah in KS Straža. Povsod so ostali vidni sledovi njegovega nesebičnega dela, saj je bil natančen, dosleden in pravičen. Odlikovala ga je skrb do bližnjih in vseh krajanov, ki so bili potrebni pomoči.

V LD Toplice je vstopil leta 1963, saj ga je klic narave nenehno vabil v svoje naročje. Bil je pravičen lovec in dober lovski tovariš, vedno in povsod pripravljen pomagati. Kot funkcionar družine pa tudi kot zaupanja

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Jože Strah, LD Dobropole, * 16. 12. 1929, † 23. 12. 2005.

Janez Podgornik,

LD Motnik, Špitalič,

* 9. 3. 1932, † 8. 1. 2006.

Anton Mlakar, LD Babno Polje,

* 4. 5. 1959, † 21. 4. 2006.

Ivan Debeljak, LD Lož, Stari Trg,

* 11. 6. 1938, † 18. 4. 2006.

Franč Pajk, LD Zabukovje,

* 30. 3. 1932, † 14. 3. 2006.

Anton Brdnik,

LD Slovenska Bistrica,

* 12. 1. 1935, † 7. 4. 2006.

Henrik Drnovšek, LD Dobovec,

* 18. 9. 1932, † 11. 4. 2006.

Anton Mertelj, LD Kranjska Gora,

* 2. 7. 1927, † 24. 4. 2006.

Jakob Turk, LD Tabor, Sežana,

* 1. 2. 1927, † 3. 4. 2006.

Bernd Furlan, LD Dobova,

* 5. 10. 1965, † 14. 4. 2006.

Milan Omahen, LD Višnja Gora,

* 26. 6. 1931, † 27. 4. 2006.

Jože Terčon,

LD Jezero, Komen,

* 10. 5. 1914, † 23. 3. 2006.

Andrej Eržen, LD Železniki,

* 10. 11. 1920, † 19. 4. 2006.

Matevž Križan, LD Rogatec,

* 9. 9. 1942, † 7. 4. 2006.

Dušan Smrdelj,

LD Gradišče, Košana,

* 10. 2. 1952, † 10. 4. 2006.

Ivan Pungartnik, LD Padež,

* 1. 1. 1930, † 23. 2. 2006.

Anton Šikar,

LD Paloma, Sladki Vrh,

* 9. 5. 1957, † 13. 3. 2006.

Vladimir Triplat,

LD Peca, Mežica,

* 8. 7. 1932, † 5. 4. 2006.

Lojze Sever, LD Brezovica,

* 20. 2. 1937, † 14. 5. 2006.

Umrlim časten spomin!

vredna osebnost je znal z razumevanjem in strpnostjo reševati probleme. S strpnostjo je gledal na naše napake in vedno preudarno reagiral, da se stvari niso zaostriale. Marsikateri mladi lovec in lovski pripravnik je pri njem našel pravi odgovor in nasvet. Že leta 1964 je bil izvoljen za blagajnika. V letih 1965 do 1966 je bil tajnik, v letih 1983 do 1988 pa je kot starešina zelo uspešno vodil LD. Od leta 1989 do 2000 je bil član UO LD Toplice, več let pa je deloval tudi kot predsednik DR in bil član komisije za odlikovanja. Od leta 1989 je deloval tudi v ZLD Novo mesto, kjer so izredno cenili njegovo poštenost in delavnost. V letih 1989 do 1993 je bil predsednik NO ZLD NM, v letih 1993 do 1997 je bil podpredsednik UO ZLD NM, v letih 1997 do 2002 pa je bil ponovno izvoljen za predsednika NO ZLD. Od leta 2002 je bil član Komisije za odlikovanja pri ZLD Novo mesto.

Franc je bil eden tistih pokončnih ljudi, ki jim ni bilo vseeno, kaj bomo zapustili našim zanamcem. Za svoje delo je prejel številna odlikovanja na vseh področjih, kjer je deloval. LD Toplice ga je odlikovala z najvišjim priznanjem – plaketo LD Toplice, od LZS je prejel znak za lovske zasluge in red III. in II. in I. stopnje.

Kljub hudi boleznii je Franc izžareval neustavljivo energijo in voljo do življenja, saj je samo dva dni pred smrtjo živo podoživljal utrinke iz svojega 43-letnega lovskega staža in vneto razlagal, kaj vse si je nabavil za lov in si bo še ter kako bo odšel v gozd takoj, ko bo skopnel sneg. Žal se njegove želje niso uresničile. Mrzlega januarskega dne je med spanjem mirno odšel v večna lovišča in se pridružil svojim umrlim lovskim prijateljem. V večna lovišča so ga pospremili strelci lovskih pušk z bližnjih obronkov in zvoki lovskih rogov, ki so oznanjali njegov zadnji lov. Molče, v spoštljivi tišini smo hodili mimo njegovega groba, postali ob njem in mu v poslednje slovo na krsto spuščali zelene smrekove vejice.

LD Toplice – F. K.

Tridesetega januarja 2006 nas je tiho zapustil lovec - starosta LD Izlake, Jože Vidmar - Boštjan. Rodil se je 21. februarja 1923. V Lovsko družino Izlake je vstopil leta 1960. Vseskozi je bil velik ljubitelj narave in divjadi. Jože se je v svojem dolgoletnem udejstvovanju v naši LD izkazal kot izreden poznavalec lovišča in divjadi. Zato je bil vključen v več organov LD. Med drugim je bil podpredsednik UO LD Izlake od leta 1967 do 1972 in član UO od leta 1973 do 1974 ter predsednik disciplinskega razsodišča LD od 1962 do 1967. Opravljal je tudi vrsto drugih nalog in članskih zadolžitvev (bil je član disciplinske komisije LD, vodja revirja Vrh, lovovodja in drugo). Več kot 10 let je bil tudi aktiven lovski čuvaj. Za svoje prizadevno delo je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Bil je tudi prejemnik zlate družinske plakete. Častni član LD Izlake je bil od leta 1988.

LD Izlake – F. V.

Čemu služijo discipline preizkušanja v delu po krvnem sledu?

Namen preizkušanja psov v delu po krvnem sledu je jasen: preveriti želimo, ali je določen pes dovolj izšolan, ali je dovolj sledovoljen in dovolj sledozvest, skratka dovolj usposobljen, da bo kos težkim nalogam, ki se bodo pojavile pred njim in njegovim vodnikom pri zasledovanju obstreljene velike divjadi.

V našem glasilu sta bila že večkrat omenjena nujnost in pomen prirejanja takšnih preizkušenj, pa tudi odgovornost kinoloških sodnikov, ki ocenjujemo. Slabo šolan ptičar ali šarivec, slab gonič ali jamar na lovu ne bo v korist, prej v jezo in nadlogo. Za divjad pa večinoma tak pes ni škodljiv. Npr. s ptičarjem, ki ne bo trdno stal na jerebice, šarivcem, ki bo dvigal divjad predaleč od vodnika, goničem, ki ne bo dovolj vztrajen pri glasni gonji, ali psom jamarjem, ki ne bo dovolj oster pri delu pod zemljo, pač ne bomo prišli do plena. Divjad bo ostala vselej nepoškodovana in bo še naprej živel na naših poljih in v gozdovih...

Drugače je pri krvosledcih, ne glede na pasmo, ki ji pripadajo, in v določenem pomenu podobno tudi pri prinašalcih. Ko moramo uporabiti krvosledca, imamo

pred seboj obstreljeno (ranjeno) divjad, ki smo jo moramo po svoji lovski etiki in vesti čim prej odrešiti muk. V takem primeru moramo narediti vse, da bi bili uspešni; v prvi vrsti z uporabo dobro šolanega in po možnosti izkušenega krvosledca. Tu ni prostora za dvomljivo razmišljanje: »Poskusimo, morda bo pa le ...« ali kaj podobnega. Celotrhunski psi krvosledci ne morejo biti 100 % uspešni, kaj šele psi, ki niso opravili osnovnega šolanja v delu po krvnem sledu in so svojo delovno pripravljenost dokazali na uradni preizkušnji!

Pri tem je pomembna predvsem **moralna odgovornost vodnika**, ki se mora zavedati, s kakšnim psom se bo podal na krvni sled, **lovca strelca (ali gospodarja LD)**, ki je takega vodnika poklical na pomoč, in končno tudi kinološkega sodnika, ki s svojim podpisom na opravljeni preizkušnji jamči, da je določen pes dovolj zanesljiv krvosledec, da ga lahko uporabljamo za zasledovanje obstreljene divjadi.

V določenih primerih, kadar so bili kršeni zakoni, ki urejajo zasledovanje obstreljene parkljeste divjadi in medveda, bi lahko govorili tudi o **materialni odgovornosti** posameznika. Če pes, uporabljen kot krvosledec, ni imel predpisanih kvalifikacij, lahko upravljavec lovišča proti njegovemu vodniku sproži ne le disciplinski, pač pa tudi odškodninski zahtevek za izgubo ranje-

ne divjadi. Tega bi se morala zavedati vodstva LD, predvsem pa lastniki psov, ki stvari jemljejo preveč lahkotno in brezbržno.

Namen članka ni opozarjati na navedena dejstva, pač pa opisati **discipline, ki se preizkušajo na delovnih preizkušnjah in tekmah krvosledcev**. Smisel preizkusa sledenja je bolj ali manj jasen vsem. Ta je srž preizkušnje. V mislih imam dodatne discipline, kot so vaje poslušnosti: **splošna vodljivost – hoja ob nogi in odložitev s preskusom strelomirnosti, pokazanje oziroma oblažavanje mrtve divjadi ter čuvanje plena**.

Marsikateri vodnik ne razume njihovega pomena ali pa ga jemlje zgolj kot nujno zlo, ki so si ga izmislili kinološki sodniki zato, da bi oteževali delovno preizkušnjo. Vendar temu še zdaleč ni tako.

Izhajamo iz predpostavke, da je šolan krvosledec lovski pes, ki vedno spremlja svojega vodnika na lovu na veliko divjad. Pri tem ne sme biti v napoto, prej v pomoč, saj s svojimi ostrimi čutili zazna divjad pred človekom.

Izhajajoč iz tega preizkušamo splošno vodljivost in odložitev s strelom. Ko bo lovec zalezoval divjad, mu mora pes slediti ob vodnikovi levi nogi, ne da bi vlekel ali natezal povodec (če je oprčen), saj bi bilo to na ozkih gorskih stezah lahko življenjsko nevarno za vodnika. Pes ne sme vodnika prehitevati, zaostajati

Ko se vodnik ustavi in si ogleduje okolico ali opazuje divjad, mora pes brez povelja sedeti. Tako ostane bolj negiben in manj opazen, hkrati pa tudi manj motiviran, da bi se pognal za divjadjo, ki jo bo medtem morda tudi sam opazil.

ali celo tekati okrog njega, saj bi ga tako motil na lovu. Na zalazu ga vodnik ne sme opominjati z bolj ali manj glasnimi ukazi, ker bi s tem sicer preplašil divjad v bližini. To je vzrok, zaradi katerega kinološki sodniki zahtevamo, da so ustni ukazi izdani enkratno in predvsem tiho, po možnosti kar s kretnjami roke.

Ko opazimo divjad, se ji moramo približati čim tiše in čim manj opazno. Zato v takem trenutku psa odložimo, in sicer s čim tišjim poveljem. Pes mora tiho in negibno obležati in svojega položaja ne sme spreminjati ali da bi celo zapustil prostor ali se začel oglašati s cviljenjem ali laježem, ko lovec strelja. S prvim strelom morda zgrešimo, divjad pa nam večkrat ponudi priložnost tudi za drugi strel. Kaj takega je nemogoče, če se odložen pes po strelu požene s svojega prostora, cvili ali zalaja ...

Podobno se zgodi, ko psa odložimo pod visoko prežo.

Pravilniki za preizkušanje dela psov krvosledcev tudi določajo, da mora pes **sesti**, ko se vodnik ustavi. Pogosto se vodniki sprašujejo, čemu? Tudi v takem primeru ne gre za nobeno »cirkuško« disciplino, pač za disciplino, ki ima svojo, recimo ji, uporabno vrednost. Pri zalazu se namreč vodnik krvosledca večkrat ustavi in z dvogledom opazuje okolico, morda divjad v bližini. Pes, ki sedi, je bolj nepremičen, torej manj viden. Poleg tega je v sedečem položaju manj motiviran, da bi zapustil vodnika in se, npr., pognal za opaženo divjadjo. Če sem natančnejši: preden se požene v dir, mora najprej vstati. Torej je to ena »stopnja« več, ki psa demotivira pri nekorektnem vedenju.

Podobna je razlaga, zakaj naj bi vodnik krvosledca odložil v ležeč položaj, čeprav mu pravilnik dovoljuje tudi sedečega. Enako kot v prejšnjem primeru je ležeči pes manj opazen in manj motiviran, da bi zapustil prostor, saj je iz sedečega položaja preprosto lažje vstati in se premakniti kot iz ležečega.

Pri zasledovanju obstreljene divjadi se večkrat pripeti, da se zasledovana divjad pred psom dvigne in zbeži. Če vodnik oceni, da jo bo njegov pes lahko dohitel, ustavi in zadrževal na mestu ali (zlasti v primeru srnjadi), da jo bo lahko dohitel in umiril (usmrtil), ga bo sprčil s slednega jermena.

Krvosledec mora obstreljeno divjad **glasno in vztrajno goni-**

Na zalazu si ne moremo privoščiti nepotrebnih »šumov in glasov«, zato morajo biti povelja psu enkratna, očitna in predvsem tiha. V takem primeru pes reagira že na značilen gib roke.

ti, jo zaustaviti in z laježem **zadrževati** na mestu vse do prihoda vodnika, ki jo bo umiril z dobro pomerjenim strelom.

Kot omenjeno, naj bi (v primeru srnjadi) obstreljeno žival

disciplino opravi s pozitivno oceno.

Poznavalci mi bodo sicer oporekali, češ, da klasična hanovrska šola odsvetuje, da bi barvar zagrabil in davil obstreljeno div-

Ko se vodnik oddalji, se pes samostojno uleže in na mestu čaka, da se vrne vodnik.

pes zadavil in jo nato na njemu značilen način, ki ga vodnik pozna, tudi po(na)kazal. To lahko stori tako, da se ob mrtvi divjadi oglašja z laježem, s čimer k sebi kliče vodnika, ali pa se vrne k njemu in ga nato z značilnim obnašanjem vodi do plena. Če pes ničesar od tega ne zna storiti, taka divjad največkrat ostane izgubljena v gozdu in je njeno meso kmalu neuporabno. Res je le, da smo ji skrajšali muke. Naš cilj pa je, da skušamo obstreljeno divjad najti in da za njeno meso in trofejo iztržimo denar, ki je upravljavcu lovišča krvavo potreben.

To je torej temeljni vzrok, zakaj na uporabnostnih preizkušnjah zahtevamo, da pes to

jad. To je sicer res; res pa je tudi, da po nemški razvrstitvi divjadi srnjad sodi med malo divjad. Z barvarji, med katere sodita hanovrski in bavorski krvosledec (barvar), pa naj bi zasledovali izključno veliko divjad: jelenjad, gamse, damjake, divje prašiče idr. V našem okolju pa vemo, da je večina obstreljene parkljaste divjadi prav srnjadi.

Pri tej disciplini, ki jo uradno imenujemo **obnašanje ob mrtvi divjadi**, gre tudi za preizkušanje »poštenosti« psa. Krvosledec namreč ne sme najdene divjadi trgati (»natrgači«) ali jo poskušati skriti pred vodnikom (»zagrebači«). Pes res ne more požreti celega jelena, gamsa ali srnjaka, a za meso tako poškodovane divjadi vseeno vedno iztržimo nekoliko manj. Zato je prav, da skušamo, kjer je le mogoče, vsak tak poskus trganja ali žrtja divjadi preprečevati.

Zadnja disciplina, ki jo preizkušamo na uporabnostnih preizkušnjah, je **čuvanje plena**. To je disciplina, pri kateri smo si teoretiki in praktiki najmanj enotni. Veliko vodnikov krvosledcev ne želi, da bi njegov pes tudi »čuvaj« plen. Tako se želijo izogniti morebitnim poškodbam, ki bi jih pes povzročil neprevidnim tretjim osebam: npr. lovcu strelcu, ki vodnika spremlja pri njegovem delu ali kateremu drugemu udeležencu zasledovanja.

Po drugi strani pa prav tako vemo, da so naša lovišča precej preprejena s cestami in gozdniimi potmi; da so naši gozdovi polni sprehajalcev, gobarjev, pohodnikov, kmetov in gozdarjev ter drugih uporabnikov prostora. Vsi niso poštene in marsikomu bi se prilegel na lahek način pridobljen gamsov hrbet ali

Ko lovec strelja, pes nikakor ne sme zapustiti prostora ali se oglašati. Ob zgrešenem prvem strelu divjad neredko ponudi priložnost še za drugi strel.

Vse Foto: J. Fabiani

Čuvanje plena je tema mnogih razprav. Pes, ki obvlada to disciplino, marsikdaj svojemu vodniku prihrani tudi dolgotrajno nošnjo plena. Po odstreljenosti divjad, ki jo čuva pes, se lahko vrnemo z vozilom in pri tem ne tvegamo, da nam jo bo medtem odnesel mimoidoči sprehajalec.

srmino stegno. Po dolgotrajnem zasledovanju se bomo morda odločili, da bomo najdeno divjad pustili tam, kjer je obležala in jo prišli pozneje iskat z avtom. V takem primeru bomo ob divjadi odložili psa, ki naj bi plen čuval do naše vrnitve.

Za kinološkega sodnika, ki ocenjuje delo krvosledca, je izkazano čuvanje plena dobra informacija, ker pri tem lahko ugotovi trdnost značaja psa, njegov nagon po prisvojitvi plena in druge značajske vrline, kar pa že presega okvire tega prispevka.

Skratka, z delovnimi preizkušnjami želimo realno ovrednotiti psa kot celovitega krvosledca, njegove delovne sposobnosti ter stopnjo izšolanosti. Gledano v tej luči imajo tudi t. i. »spremljevalne discipline« svojo pomembno težo in veljavo.

Leo Fabiani,
kinol. sodnik za barvarje

O srčnosti in vztrajnosti pri zasledovanju obstreljenega srnjaka

LD Malečnik - Košaki že vrsto let nismo imeli na lovu lovskih gostov, ki bi za plačilo lovili trofejno divjad. Da bi si izboljšali naš finančni položaj, smo se odločili, da leta 2005 lovskemu gostu ponovno prodamo odstrel enega srnjaka. Gost iz sosednje Avstrije je na lov prišel junija. Vodil ga je domači lovec **Janko Brunčič**. Ker je Janko dobro poznal srnjaka in njegove navade, je gost kmalu prišel do strela, a je bil pri tem neuspešen. Na nastrelu in v njegovi okolici

ni bilo niti najmanjšega znaka, da je strel zadel žival v živo. Srnjak je le nekoliko preplašen zbežal v zavetje bližnjega gozda. Že po treh dneh smo srnjaka ponovno opazili na paši. Na vihru je imel opazno temno progo, ki je bila po naših predvidevanjih posledica strela. Ker pa se je srnjak normalno pasel, smo ocenili, da ga ni treba takoj odstreliti. O opažanju smo obvestili omejenega gosta, ki je kmalu za tem ponovno prišel na lov, da bi uplenil prav istega srnjaka.

Tokrat sta z Jankom čakala na drugi strani gozdiča, kamor je po strelu srnjak pogosteje zahajal na pašo. Pozno zvečer, 27. junija, malo pred mrakom, je poslej nekoliko previdnejši srnjak naposled le izstopil. Veter je bil ugoden, razdalja primerna in vse je kazalo na uspešen konec lova. Lovec se je pripravil za strel in sprožil. Srnjak se je pognal visoko kvišku, v zraku ga je zvilo, pri čemer je predirno zaječal in nato zbežal v gozd. Nastrel je bil rahlo oškropljen s krvjo, med katero so bili pomešani tudi koščki kosti; srnjaka pa v bližini ni bilo mogoče najti. Medtem se je stemnilo. O dogodku smo bili obveščeni vsi lovci iz tamkajšnjega revirja. Ni nam preostalo drugega, kot da naslednji dan zarna začnemo iskati očitno obstreljenega srnjaka. Ker v naši LD ali bližnji okolici ni vodnika s preizkušenim in zanesljivim psom za delo po krvnem sledu, smo za pomoč zaprosili našega znanca **Branka Plesnika** iz Bistrice ob Sotli (sicer člana LD Solčava) in njegovo hanovrsko barvarko **Atjo**. Kljub precejšnji oddaljenosti je bil Branko brez oklevanja takoj pripravljen pomagati poiskati obstreljenega srnjaka.

Zgodaj naslednjega dne smo se štirje domači lovci in Branko z Atjo zbrali na mestu nastrela. Branko je sicer potožil, da je psica nekoliko iz vrhunske forme, ampak da vseeno velja poskusiti. Nenazadnje ima psica za sabo že nekaj deset uspešnih iskanj, res pa je, da je Branku v zadnjem letu zaradi dela na kmetiji primanjkovalo časa za intenzivno ukvarjanje s psom. Domači lovci smo za vsak primer obkolili gozdič, v katerega je po strelu zbežal srnjak, Branko pa je ostal na nastrelu. Psica, ki je že ves čas vedela, kakšna je njena naloga, je takoj, ko ji je vodnik to dopustil, z nizkim nosom povlekla v smeri, kamor je prejšnji dan bežal srnjak. Po strmem hribu navkreber je Atja vlekla do mesta, kjer se teren zravna, tam pa se je ustavila in začela oklevati. Na tistem mestu je bila podrast poležena, na mladju pa smo našli še nekaj kapljic krvi. Očitno je srnjak tam ležal dlje časa. Čez nekaj trenutkov je hanovrčanka vlekla naprej, vendar ni bilo zanesljivo, da je na pravem sledu. Peljala nas je skozi gozd na jaso, kjer pa je ponovno začela oklevati in slednjič izgubila pravi sled. Z vodnikom sta se morala vrniti na izhodišče in ponoviti celotno pot. Psica je šla po isti poti kot prvič in se spet zmedla na istem mestu. Tudi tokrat Brane ni bil več prepričan v psico, zato sta se ponovno vrnila. Drugi lovci smo nestrpnost čakali na razplet dogodka. Treba je tudi omeniti, da smo na našo nesrečo morali iskanje opravljati v enem izmed najbolj vročih dni minulega poletja. Pozneje smo namreč izvedeli, da se je sredi dneva temperatura povzpela do peklenskih 33 °C. Pri takšni temperaturi, ki jo spremlja zelo suh zrak, je sledenje ranjene divjadi precej težavno, saj le-ta pušča šibek sled. Pri tretjem poskusu iskanja je bilo sonce že visoko, ozračje je postalo neznosno. Lovci, ki smo samo čakali na mestu, smo to krepko občutili in le slutili smo lahko, kako se pri takšni temperaturi počuti težak pes, kakršen je hanovrčan, ki je bil vse dopoldne neprestano v gibanju. Ob tem je razumljivo, da je psica postala tudi vidno utrujena in da je začela izgubljati zanimanje za sled. Zato smo morali iskanje prekiniti. Zaradi neznosne vročine smo se umaknili v hlad vrta bližnje gostilne, kjer smo imeli »krizni« posvet. Nismo vedeli, kaj naj še storimo; skratka, bili smo že precej obupani. Le Brane je vztrajal, da je treba z iskanjem

nadaljevati in samo on si je obupno prizadeval najti rešitev iz nastalega položaja. Mrkega obraza je napeto razmišljal, kateri njegov kolega – vodnik psa bi bil sredi delovnega dne že v skoraj neznojni vročini pripravljen še priskočiti na pomoč. Lice se mu je razjasnilo, ko se je spomnil na **Draga Leljaka** iz Gradišča pri Vojniku, člana LD Grmada - Celje. Razložil nam je, da ima njegov prijatelj Drago mladega psa pasme slovaški gonič (slovaški kopov), ki ga je on že videl pri delu po krvnem sledu. Menda je bil z njim zelo uspešen. Poklical je Draga, ga seznanil s situacijo in nam optimistično sporočil, da je Drago praktično že pripravljen za prihod. Brane je celo predlagal, da se bo odpeljal po Draga, saj ima tudi najprimernejši avto za prevoz psa. Nemudoma je krenil in se že čez približno uro in pol vrnil iz 50 km oddaljenega Vojnika z Dragom in njegovo dveletno psico **Žužo**.

Omamljeni od vročine, a navdani z novim optimizmom smo se vrnili na nastrel in storili enako kot jutraj. Najbolj neučakana in zagnana je bila seveda Žuža. Enako kot pred njo Atja je povlekla v gozd in prišla do mesta, kjer si je ponoči srnjak z mirovanjem želel omiliti bolečino. Nekoliko manj zanesljivo, vendar izredno energično, kot je to značilno za mladega in temperamentnega psa, je Žuža nadaljevala iskanje. Spet neuspešno. Kazalo je, da je srnjak pametnejši tudi od Žuže, a Drago, ki ni podvomil v svojega psa, je vztrajal, da sta se vrnila na začetek in poskusila v drugo. Tokrat si je Atja že toliko opomogla, da je Brane lahko z njo sledil Dragu. Smer je bila ponovno ista vse do mesta, kjer se je psica zopet ustavila. Drago jo je mirno vzpodbujal in Žuža je končno povlekla, vendar pravokotno na prejšnjo smer. Tokrat se je zdelo, da ve, kaj dela. Ni trajalo dolgo in že smo zaslišali divjo mešanico pasjega lajanja in cviljenja. Bilo je očitno, da sta psici gnali srnjaka. Pradavni nagon plenilca ujeti plen je poganjal psa za srnjakom, ki si je enako besno prizadeval za svoje življenje. Atja je kmalu omagala, Žuža pa je tako tesno sledila srnjaku, da Brane, mimo katerega je naenkrat švignila divja hajka, ni mogel streljati na srnjaka. Drago, ki ni bil nič manj energičen kot njegova varovanka, se je kljub zrelem letom kot mladenič pognal za drvečo dvojico. Dobro, da smo se s sosednjo

Glavni junaki iskanja: Drago Leljak z Žužo in Branko Plesnik z Atjo ob najdenem srnjaku

LD že prej zmenili, da po potrebi lahko iskanje nadaljujemo tudi v njihovem lovišču. Srnjak in psica, ki je bila že vzporedno s srnjakom, sta namreč drvela prek meje naše LD, Drago pa za njima. Srnjak po treh nogah (eno

je imel skoraj odstreljeno), psica po štirih in Drago po dveh so zbežali tako hitro, da smo za njimi izgubili vsako sled.

Čez čas se je Dragu uspelo javiti po telefonu. Pojasnil je, da je psica po približno kilometru

je trmasto in pogumno vztrajal, tudi ko je njegova psica omagala skupaj z nami. Ni mu bilo žal časa, energije, živcev in prevoženih kilometrov. Drugi veliki mož odločitve pa je njegov prijatelj Drago. Če kdo, potem sta Drago in njegova psica svetel primer iz pregovora z realnim jedrom: »Kakršen je gospodar – takšen je njegov pes.« Žilav, čokat in energičen možakar je bil s prav takšnim psom brez pomisleka pripravljen pomagati solovcem v stiski. Brezkompromisno je zaupal svoji psici, ki se je izkazala kot goreča, vztrajna in obetajoča krvosledka. Branko in Drago sta dokaz, da je lov tudi nesebičnost, pomoč solovcem in predvsem srčnost. Brez njiju in njune srčnosti primera ne bi rešili. Taki so ljudje, ki dajejo vsem pravim lovčcem upanje, lovstvu pa tisto pristno žlahtnost, na katero se tako rado pozablja v splošnih lovskih množicah.

Na kocu naj le še zelo na kratko in zelo poljudno predstavim pasmo **slovaški kopov** (Black Forest Hound, Slovakian Hound), saj verjamem, da je večini lovcev pasma manj ali celo neznana.

Matija Stergar

Foto: M. Stergar

Žuža, slovaški kopov, se je pri delu po krvnem sledu izkazala s svojo delavno vztrajnostjo in gorečnostjo.

POPRAVEK

Komisija za lovsko kinologijo pri LZS je po objavi seznama vodnikov, ki so leta 2005 iskali obstreljeno divjad, ugotovila, da je med redakcijo nastala sprememba nekaterih telefonskih števil, ki so bile objavljene v Lovcu 5/06. Spremembe so pri iskalcih pod številkama **81** in **113**. Pravilni naslov in tel. številka sta:

81. Ciril OICLJ, Stari Log 1,
1332 STARA CERKEV,
GSM 041/657-425*

113. Jure ŠKULJ,
Dolenji Lazi 41,
1310 RIBNICA
GSM 040/886-452

*Vodnik Oiclj je zabeležen tudi pri seznamu iskalcev, ki nudijo pomoč pri iskanju obstreljene divjadi (pod št. **35**) in je s svojimi psi tudi usposobljen za iskanje obstreljenega medveda.

Za napako se opravičujemo.

Delovna komisija za spremljanje dela psov in vodnikov v delu po krvnem sledu:
Marko Žigon

gonje dohitela srnjaka in ga tudi usmrtila. Vendar Drago, ki ni poznal našega lovišča, kaj šele sosedovega, ni znal pojasniti, kje sploh je. Po nekaj zapletih smo se naposled le našli. Takrat smo si dvojno oddahnili. Prvič zaradi uspešnega iskanja srnjaka in drugič, ker nam je uspelo najti Draga in Žužo. Izmučeni od vročine, a presrečni zaradi uspešnega zasledovanja smo več kot delovni dan sklenili skupaj še z nekaterimi drugimi lovci v našem lovskem domu. Nemudoma smo o uspehu poročali tudi dotlej izjemno nesrečnemu in skrušenemu avstrijskemu gostu in mu s tem »odvalili skalo«, ki mu je težila pošteno lovsko srce.

Dogodek, ki ga je bolj kot vse drugo zaznamovala požrtvovalnost in nesebičnost dveh dobrih lovskih tovarišev, še vedno odmeva v naših vrstah. To sta Branko Plesnik in Drago Leljak. Prvemu velja odkrita zahvala, ker

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 5/I, m: 5/I, 20.4.,
Ladislav Čarman,
Zloganje 31, 8275 Škocjan.
O: 4/I, m: 5/I, 5. 6.,
Venčeslav Mohorko,
Gaj nad Mariborom 5,
2354 Brestnica.
O: 5/I KS-81, m: 5/I, 9.5.,
Ivan Fišer,
Slape 29/a, 2323 Ptujška Gora.
O: 5/I KS-81, m: 5/I, 28. 5.,
Ljubomir Bohak,
Hotinjska c. 107,
2312 Orehova vas.
O: 4/I, 5/I, 12. 6.,
Tone Kos,
Pod Gonjami 129, 2391 Prevalje.
O: 5/I, m: 5/I, 8. 6.,
Slavko Hozjan,
Predoslje 133/b, 4000 Kranj.
O: 5/I, m: 5/II, 30. 5.,
Avgust Gabrič,
Gornji Leskovec 17,
8283 Blanca.
O: 5/I, m: 4/I, 12. 5.,
Mirko Krajnc,
Sp. Kapla, 2362 Kapla.

Resasti jazbečarji (SLRJr):

O: 5/I -VUP, m: 4/I, 21. 6.,
Branko Tucovič,
Kregarjeva 1, 8250 Brežice.

Brandel braki (SLRBrB):

O: 5/II, m: 5/I, 14. 6.,
Damjan Andrejčič,
Grahovo 52, 1384 Grahovo.

O: 5/I, m: 5/II, 4. 6.,
Stanko Zima, Nas. Pod hribom 27,
4282 Gozd Martuljek.
O: 5/I, m: 5/III, 22. 5.,
Janko Strniša,
Čelovnik 9,
1434 Loka pri Zidanem Mostu.
O: tuj plemenjak, m: 5/I, 5. 5.,
Marko Prestor,
Kovorska c. 68, 4290 Tržič.

Beagli (SLRBig):

O: 5/I, m: 5/I, 20. 6.,
Aleksander Napotnik,
Šmartno ob Paki 40,
3327 Šmartno ob Paki.
O: 5/I, m: 5/II, 4. 5.,
Alojz Kumprej,
Ter 38, 3333 Ljubno ob Savinji.
O: 5/I, m: 5/I, 1. 5.,
Psarna Brakada; družina Omejec,
Selca 6, 4227 Selca.

Istr. kdl. gonič (SLRGlk):

O: 5/I, m: 5/I, 15. 5.,
Damjan Petermel,
Kambreško 3, 5215 Ročinj.
O: 5/I, m: 5/II, 1. 5.,
Metod Strojinc,
Besnica 1, 1261 Dobrunje.

Res. istr. goniči (SLRGlr):

O: 5/I, m: 4/II, 1. 6.,
Sašo Petermelj,
Davča 40, 4228 Železniki.
O: 4/III, m: 4/I, 9. 6.,
Ivan Tomšič,
Trnje 7, 6257 Pivka.

Mali oglasi

O: 5/I, m: 5/I, 15. 5.,
Stojan Plešingar,
Hotiča 1/a, 6242 Materija.

Posavski gonichi (SLRGp):
O: 5/I, m: 4/I, 7. 5.,
Sandi Hernaus,
Krtince 17, 3241 Podplat.

Planinski gonichi (SLRGpl):
o: 5/I, m: 5/I, 9. 5.,
Peter Kogelnik,
Ničina 23, 2391 Prevalje.

Bavarski barvarji (SLRBB):
O: 4/IB, m: 4/B, 4. 6.,
Janko Ravnjak,
Partizanska 31,
2360 Radlje ob Dravi.

Brak-jazbečarji (SLRBj):
O: tuj plemenjak, m: 5/II, 15. 5.,
Franci Zupančič,
Ul. Ivana Roba 40,
8000 Novo mesto.
O: 4/II, m: 5/I, 13. 5.,
Boris Dolenc,
Petelinje 89, 6257 Pivka.

Slovaški gonich (SLRSK):
O: 4/I, m: 4/I, 7. 4.,
Janko Logar, Pod bregom 2,
2380 Slov. Gradec.

Nemški žimavci (SLRNŽ):
O: 5/JZP-197 t,
m: 4/JZP-116, 10. 6.,
Anton Gabor,
Mostje 93, 9220 Lendava.
O: 5/PZP-77 t, JZP-159 t,
m: 4/PZP-53+20 t, ŠPP-197; 4. 6.,
Ivan Šepec,
Kapele 24/a, 8258 Kapele.

Bretonski ptičarji (SLREB):
O: 5/PZR-42, JZP-161,
m: 5/PZP-49, 7. 6.,
Boris Čepar,
Cebejeva 2, 5270 Ajdovščina.

Nem. kdl. ptičarji (SLRNkp):
O: 4/PZP-50, JZP-180, FW-309,
ŠPP II/a, VUP I,
m: 4/PZP-44, JZP-172, 10. 6.,
Ludvik Gregorinčič in Miran Ficko,
Zg. Kamenščak 6,
9240 Ljutomer.
O: 5/PZP - 48+24, JZP-186,
ŠPP-SM - 212, VD-84,
m: 5/PZP 50+20, JZP-189,
ŠPP- 203, VD-84, 24. 5.,
Janez Horvat,
Cirkovce 40, 2326 Cirkovce.

Gladkodlaki prinašalci (SLR-FCR):
O: tuj plemenjak, m: I/TPR, 15. 5.,
Jasna Jeraj,
Podpeč 29/a, 1352 Preserje.

Angleški špringer španjeli (SLRšš):
O: 5/I, m: 5/I, leglo 10. 6.,
Alojz Šoln,
V Loku 10, Dragomer,
1351 Brezovica.

Nemški prepeličarji (SLRPr):
Serci:
O: 5/I, m: 4/I, 21. 5.,
Iztok Pušavec,
Tenetiše 16, 5204 Golnik.

Lovsko orožje in optika

Prodaj kombinirano puško
Brno, kal. 12/30 - 06, s str. daljnogledom Kassner 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 041/685-664.

Prodaj karabinko Sava - Kranj, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Zeiss 4 x 32, **karabinko**, kal. .223, s str. daljnogledom Tasco 6 x 42, **šibrenico** Beretta 12/12. Tel.: 031/788-628, popoldne.

Prodaj naslednje puške: karabinko CZ, M-70, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom; **bock šibrenico** CZ Mod. 3, kal. 12/12; **kombinirko**, CZ - ZH, kal. 12/7 x 57 R, str. daljnogled Zeiss 4 x 32. Tel.: 031/417-419.

Prodaj risanico Bajkal, kal. .308 Win., s str. daljnogledom 8 x 56, komplet z montažo in tokom za puško. Cena 50.000 sit. Tel.: 051/361-279.

Prodaj starejšo karabinko, kal. .308 Win., z debelejšo cevjo in montažo za strelni daljnogled. Puška je avstralske izdelave, cena 55.000 sit. Tel.: 041/315-720.

Prodaj Suhlovo tricevko, kal. 12 - 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Meopta 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 031/684-692.

Prodaj odlično ohranjeno repetirno puško Steyr M. 1893 (romunsko Mannlicherico), kal. .303 British (7,7 mm). Cena 140.000 sit. Tel.: 040/320-017.

Prodaj karabinko CZ, kal. .30 - 06, s str. daljnogledom 6 x 40 (Suhlova montaža) in **rusko šibrenico** - brezpetelinko, kal. 12 - 12. Cena ugodna, po dogovoru. Tel.: 040/439-930.

Prodaj revolver Ruger GP 100, kal. .357 mag.- inox R4, kot nov. Tel.: 051/387-686.

Prodaj zelo dobro ohranjeno karabinko, kal. 8 x 57 IS, brez daljnogleda, in enocevno **prelamačo** Baikal, kal. .308 Win., z montiranim str. daljnogledom 6 x 42. Tel.: 040/354-590.

Prodaj skoraj novo kombinirano puško Blaser BBF 97, kal. 7 x 65 R / 20 Mag., s str. daljnogledom Kahles 6 x 42 in z vložno cevjo .22 Mag. ter nekaj streliva. Je kot nova. Cena 680.000 sit. Tel.: 031/800-905.

Prodaj obnovljeno risanico, kal. 8 x 57 JS, s str. daljnogledom in **starinski revolver**, belgijski Gaser. Tel.: (04) 531-86-64.

Prodaj revolver SW, kal. .357, cev 4 cole, inox ter tok in 100 nabojev ter **pištolo** Walther P 99, črna, s tokom in 100 nabojih. Oboje je neuporabljano, novo. Tel.: 031/515-194.

Prodaj tekmovalno risanico Sako, kal. 6 mm PPC (.262), z originlno montažo za str. daljnogled z merilom 25,4 mm in dvema kopitoma. Tel.: 031/347-759.

Kupim trap cevi za češko bokarico (stari tip) ZH 301 (ali 302, 303). Tel.: 051/641-760.

Kupim vložno cev, kal. .22 Mag., za šibreno cev, kal. 12. Tel.: 051/641-760.

Prodaj menjalne cevi ZH Brno, mod. 344, kal. 7 x 57 R / 7 x 57 R. Tel.: 040/836-462.

Prodaj risanico Mauser, kal. 7, 55 mm, s str. daljnogledom Zeiss 6 x . Cena 100.000 sit. Tel.: (01) 534-39-46.

Prodaj bokarico Brno ZH 304, kal. 7 x 57 R/12, z menjalnimi cevmi, 16/16. Cena 90.000 sit. Tel.: 040/370-327.

Ugodno prodaj naslednje puške Blaser: Mod. K 95 Luks, kal. .308 Win.; mod. BBF 97 Luks, kal. .308 Win./20 Mag. in mod. R 93 Luks, kal. 7 x 64 (daljša cev). Vse puške imajo originalne Blaserjeve montažne dele in str. daljnogled zadnje generacije Zeiss in Swarovski; opremljene so s kopiti iz izbranega lesa. Vredno ogleda in nakupa! Tel.: 031/307-595.

Prodaj boroveljsko polrisanico (»biksarico«), kal. 8 x 57 R - 360 - 16, z menjalnimi cevmi 16 - 16; **karabinko** Mannlicher, kal. 6,5 x 54 Msch., s strelni daljnogledom Tasco 4 - 12 x 56; **dvogled** Zenit 16 x 50 in **karabinko** CZ, kal. 7 x 57. Tel.: 031/380-448.

Prodaj risanico ČZ, obnovljeno, kal. 7 x 64, in veliko lovskih trofej. Tel.: 040/744-520.

Prodaj risanico M 98, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom in rusko bock **šibrenico**, kal. 16/16. Obe puški imata orehovi kopiti; risanica ima skrajšano cev in več drugih izboljšav. Ogled mogoč v Orbisu v Velenju. Tel.: 041/699-421.

Prodaj dve stari (okrog 100 let) in zelo lepo ohranjeni puški: boroveljsko **kombinirko** - »biksarico«, kal. 9,3 x 72 R/16, in boroveljsko **šibrenico** - peteliniko, kal. 16 - 16. Tel.: 041/230-983.

Prodaj novo lovsko risanico Marlin Barel (ZDA), kal. .444. Tel.: 041/373-064.

Prodaj dvogled Sanju 7 x 42 WP in **nočni daljnogled** Yukon 4 x 50. Daljnogleda sta kot nova, brezhibna. Cena po dogovoru. Tel.: 040/462-569.

Prodaj aimpoint 500 XD, 2x povečave (rdeča pika za hitro streljanje). Cena ugodna. Tel.: 041/651-591.

Lovski psi

Prodaj (oziroma sprejemam rezervacije) **mladiče pasme slovaški kopov** (najostrejši med gonichi), leglo 6. 4. 2006, ter **nemškega gonicha** (leglo 15. 4. 2006). Tel.: (02) 88-44-633 ali 031/613-302.

Kupim izšolanega psa za lov na divje prašiče in psa, izšolanega za delo po krvnem sledu. Tel.: 031/419-687.

Prodaj mladiče pasme resasti istrski gonich, odličnih, delovnih staršev za gonjo zajca, lisice in divjega prašiča (leglo 25. 4. 2006); tel.: 041/856-387 ali (05) 37-75-168.

Prodaj dva nemška ptičarja - žimavca, leglo 6. 2. 2005, z opravljeno telesno oceno in PZP. Tel.: 041/717-464.

Prodaj vrhunsko leglo (12. 4. 2006) **planinskih gonicev**, odličnih, delovnih staršev. Mati 5/I, prvakinja Gorenjske v lepoti in R CAC v Ljubljani; v delu CACT SLO in evropska prvakinja v delu gonicev 2005. Oče: 5/I. Tel.: 041/654-765, Miran.

Prodaj nemške prepeličarje - rjavce, odličnih staršev. Leglo 19. 4. 2006. Tel.: 041/411-460.

Prodaj posavske gonice (leglo 5. 5. 2006) odličnih staršev. Tel.: 041/411-460.

Prodaj leglo istrskih kdl. gonicev, odličnih staršev. Tel.: 031/396-552.

Prodaj leglo (30. 3. 2006) **nemških lovskih terierjev**, odličnih staršev. Tel.: (01) 510-10-41; 031/511-918.

Prodaj mladiče pasem slovaški kopov ter nemški gonich. Mladiči so stari 2 mesece, cepljeni in odlično negovani. Starši so preizkušeni prašičarji, uporabni tudi za lov na drugo veliko divjad in malo divjad ter za delo po KS. Tel.: (02) 884-46-33 ali 031/613-302.

Prodaj leglo posavskih gonicev, odličnih staršev, poleženih 1. 4. 2006. Tel.: (03) 546-14-07, 031/874-722.

Sprejemam rezervacije za mladiče špringer španjelov. Oddaja mladičev bo mogoča po 1. 9. 2006. Poznik, 041/534-274.

Prodaj leglo lovskih terierjev (19. 4. 2006), odličnih, delovnih staršev; oba imata vzrejno oceno 5/I. Psi bodo za oddajo 1. 6. 2006. Tel.: 040/354-590.

Prodaj leglo nemških terierjev, izjemno delavnih staršev. Oče 5/I, VUP - 265,5 t, KS - 79 t; mati: 5/I, VUP - 266 t, KS - 148 t. Dušan Štucin. Tel.: 041/318-899.

Prodaj leglo nemških lovskih terierjev. Tel.: (02) 876-06-94 ali 041/346-914.

Prodaj leglo brandel brakov (7. 5. 2006) odličnih staršev. Tel.: 041/525-314.

Prodaj 3 mesece stare posavske gonice. Starši imajo ocene: oče 5/I šampion Hrvaške; mati 4/I. Tel.: 041/230-983.

Prodaj brak-jazbečarko, staro dve leti, z opravljenim telesno oceno in PNZ. Je odlična za lov na divje prašiče. Mogoče jo je preskusiti. Tel.: 031/890-173.

Prodaj posavske gonice, polezene 23. 4. 2006. Tel.: (05) 374-52-08 ali 051/410-302.

Prodaj gordon setra (škotski seter) z rodovnikom, starega 10 tednov, odličnih, delovnih staršev. Tel.: 041/328-151 ali 041/775-287.

Prodaj mladiče vajmarskih ptičarjev (mišje sivi), drugo leglo v Sloveniji. Oba starša izhajata iz vrhunskih vzrejnih linij in sta delovno preizkušena ter lovsko uporabna (po poreklu izhajata iz Nemčije). Tel.: (03) 710-35-10.

Drugo

Prodaj nov lovski krog, št. 48. Cena 15.000 sit. Tel.: (01) 232-82-29, zvečer.

LOVSKE ŠALE

*Kateri je prvi pogoj za lovca?
Da nima domotožja.*

*Kdaj je lovec pijan?
Ko ima psa na rami, puško
pa vleče za sabo.*

*Na lovskem izpitu:
»Kako ločimo lisico od lisjaka?«*

*»Lisica ima rep eno luknjo
višje!«*

in še 445 drugih lovskih
šal, zbranih v knjigi
za samo 2.900 sit + poština.
Tel.: 040/791-732

**Prodaj napravo za nočno
osvetlitev** Night Power, Tracer
Atom, 12V, Euro 220 V. Tel.:
041/689-981, po 20. uri.

**Izdelam vam umetne valil-
nice in krmilnice za ptice
(več vrst), montiram lovške
trofeje** (rogovja in roglje, če-
kane itn.) na naravne podložne
deščice. Tel.: (01) 895-15-96.

Izdelujem gamsove čope
(tudi iz dlake divjega prašiča,
jelena in jazbeca). Tel.: (04) 51-
41-181 ali 041/819-231, Basaj.

**Prodaj slavnostno lovsko
obleko.** Tel.: 041/760-179.

**Obnovim vam dermoplastič-
ni preprat** (nagačene živali),
preproge ipd. Tel.: 031/509-939,
(02) 605-31-41.

**Prodaj valilna jajca faza-
nov, jerebic in rac.** Tel.: 041/
717-464.

**Oddam letnike glasila Lo-
vec** od vključno 1963 do 2005.
Dr. B. Tekavčič, Ljubljana, Če-
povanska 7; tel.: (01) 283-25-74.

Prodaj Jeep Willis, letnik 39,
s certifikatom. Motor Mercedes
dizel, generalno obnovljen. Vo-
zilo je izrecno namenjeno za lov-
ske potrebe. Cena po dogovoru.
Tel.: 041/568-504.

**V vašo srajco, kapo, krava-
to, jakno, na nahrbtnik, vam
izvezem logo vaše LD ali
kaj drugega.** Tel.: 041/637-190

**Izdelam vam 3 vrste pasti
(»škrinice« ali »šklope«) za
lov na polhe.** Pasti imajo ne-
rjaven sprožilni mehanizem. Tel.:
(01) 895-15-96.

**Prodaj terensko vozilo Kia
Sportage 2,0 TD, 2000, 118.000
km, klimatska naprava, kovin-
sko modra s srebrnimi obroba-
mi, el. pomik stekel, odlično
ohranjena.** Cena 1.950.000 sit.
Tel. 041/827-202

**Prodaj terensko vozilo
Jeep Cherokee 2,5 LTD (diesel),
1995, kovinsko zelene barve, s
klimatsko napravo, nezaleten, z
veliko dodatne opreme. Avto je
v zelo dobrem stanju.** Tel.: 041/
746-456.

**Prodaj novo avtomatsko
krmilnico;** tel.: 041/785-656.

**Prodaj lovski kroj, št. 56, z
dodatnimi hlačami in letno
lovsko srajco ter nove visoke
zimске čevlje, št. 43.** Tel.: (05)
652-75-90.

JUNIJ

Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)	
		vzide	zaide	začet.	konec
1. Če	9:52	0:48	5:14	20:45	3:48 22:13
2. Pe	11:00	1:12	5:14	20:46	3:47 22:14
3. So	12:07	1:30	5:13	20:47	3:46 22:15
4. Ne	13:11	1:47	5:13	20:48	3:45 22:16 ☽
5. Po	14:16	2:02	5:12	20:49	3:44 22:17
6. To	15:21	2:16	5:12	20:49	3:44 22:18
7. Sr	16:28	2:32	5:12	20:50	3:43 22:19
8. Če	17:38	2:49	5:11	20:51	3:42 22:20
9. Pe	18:52	3:10	5:11	20:51	3:42 22:21
10. So	20:07	3:38	5:11	20:52	3:41 22:22
11. Ne	21:18	4:15	5:11	20:53	3:41 22:23 ☽
12. Po	22:21	5:04	5:10	20:53	3:40 22:23
13. To	23:11	6:09	5:10	20:54	3:40 22:24
14. Sr	23:49	7:24	5:10	20:54	3:40 22:25
15. Če	-----	8:47	5:10	20:55	3:40 22:25
16. Pe	0:18	10:09	5:10	20:55	3:40 22:26
17. So	0:41	11:30	5:10	20:55	3:39 22:26
18. Ne	1:00	12:49	5:10	20:56	3:39 22:27 ☽
19. Po	1:18	14:06	5:10	20:56	3:39 22:27
20. To	1:37	15:24	5:10	20:56	3:40 22:27
21. Sr	1:57	16:43	5:11	20:57	3:40 22:28
22. Če	2:21	18:03	5:11	20:57	3:40 22:28
23. Pe	2:51	19:19	5:11	20:57	3:40 22:28
24. So	3:29	20:29	5:11	20:57	3:41 22:28
25. Ne	4:18	21:27	5:12	20:57	3:41 22:28 ☽
26. Po	5:18	22:13	5:12	20:57	3:41 22:28
27. To	6:26	22:48	5:12	20:57	3:42 22:28
28. Sr	7:36	23:14	5:13	20:57	3:43 22:28
29. Če	8:46	23:34	5:13	20:57	3:43 22:27
30. Pe	9:53	23:51	5:14	20:57	3:44 22:27

LD Braslovče

LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE

Nedelja, 25. 6. 2006, ob 9. uri
Strelišče Boštunovec pri Žovneku
(15 x glinasti golobi, 10 x MK,
5 x bežeči merjasec)

Bogate nagrade!

Dodatne informacije:
041/634-258 ali 041/370-990

Lovaška zveza Slovenije

DRŽAVNA STRELSKA PRVENSTVA LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE V LETU 2006

18. junij, LD Gornji Grad
lovska kombinacija

3. september, LD Slovenj Gradec
prvenstvo veteranov

17. september, LD Slovenj Gradec
premična tarča divjadi – odprto prvenstvo

Strokovna služba LZS

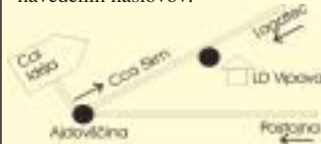
DRUŠTVO LJUBITELJEV GONILCEV SLOVENIJE
Pot v županje št. 5370 Ajdovičina
Dov. št. 57536619 VR: Abonir. 05/00-831 21 48272 info.gonici@gmail.com

VABILO

Vabimo vas na **1. redni občni zbor Društva ljubiteljev gonilcev Slovenije (DLGS)**, ki bo **10. 6. 2006 ob 10. uri** v prostorih lovskega doma LD Vipava.

Na občnem zboru bodo tudi volitve društva, ki bo predstavilo svoj namen in cilje.

Če bi se želeli včlaniti v DLGS, nas lahko poiščete na enem od spodaj navedenih naslovov.

Informacije: 041/713-317
(Tomaž Jamšek) ali:
gonici@gmail.com.

Vabljeni!

LOVSKA DRUŽINA GROSUPLJE

PIREJA

SREČANJE STRELCEV

– tekmovanje za pokal Ilova gora 2006.

Tekmovanje bo v **nedeljo, 25. 6. 2006**, z začetkom ob 8. uri.

V **soboto, 24. 6. 2006**, bo organiziran **trening**
od 14. ure naprej.

Strelci bodo streljali na **25 golobov** (lovski položaj) in
z **MK puško** v štirih položajih (nova tarča).

Najboljšim strelcem bomo razdelili bogate nagrade.

V LJUDNO VABLJENI!

LD Gozdnik - Griže

vabi na

TRADICIONALNO MEDDRUŽINSKO STRELSKO TEKMOVANJE – ZA POKAL KS GRIŽE,

ki bo v **nedeljo, 23. 7. 2006, z začetkom ob 9. uri**
na streliščih ob lovskem domu na Gozdniku.

Tekmovale bodo tričlanske ekipe iz iste LD
ter posamezniki v trojni kombinaciji:

- 15 glinastih golobov,
- 10 strelav na tarčo srnjaka,
- 5 strelav na tarčo bežečega merjasca.

Najboljše ekipe v kombinaciji in strelci bodo prejeli
pokale; za posamezne discipline bodo najboljšim izročene
medalje, najuspešnejših 15 pa bo prejelo praktične
nagrade.

Tekmovanje bo potekalo na pokritih streliščih.

Prijave sprejemamo do 12. ure.

Odločite se za cesto iz Žalca proti Zabukovici;
od podjetja Minerva bo ustrezno označena do strelišč.

Dodatne informacije dobite po tel.: 041/497-071 (Bogdan
Verdev), na dan tekmovanja (03) 57-16-510.

Tako kot vedno bomo poskrbeli za prijetno vzdušje in
zabavo!

VABLJENI!

LD DOLIČ

vabi na

LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE Z RISANICO (na 100 m, v tarčo srnjak)

Tekmovanje bo organizirano v počastitev 60-letnice delovanja LD Dolič

in bo potekalo v soboto, 17. 6. 2006, z začetkom ob 8. uri na strelišču v Gornjem Doliču

(tik ob glavni cesti Velenje–Slovenj Gradec).

Pravila tekmovanja bodo objavljena na strelišču na dan tekmovanja.

Najboljše ekipe in posameznike čakajo pokali in nagrade.

Informacije po tel.: 041/604 670, Travner.

*Tajnik LD Dolič
Štefan Oštir*

LD JEZERSKO
v sodelovanju z LOVSKO ZVEZO
SLOVENIJE
IN OBČINO JEZERSKO

prireja

v soboto, 24. junija 2006, s startom
ob 10. uri na ledeniku pod Skuto

TRADICIONALNI, XIII. MEDNARODNI LOVSKI VELESLALOM za pokal kristalnega gamsa.

Tekmovalci bodo tekmovali v šestih starostnih skupinah, članice pa posebej; priporočljiv je lovski kroj. Ekipo bosta lahko sestavljala po dva najbolje uvrščena lovca iz vsake kategorije in ena lovka.

Pisne prijave sprejemamo na naslov: LD JEZERSKO, Zg. Jezersko 50/A, 4206 Zg. Jezersko (e-mail jure.markic@s5.net; faks: (04) 25-45-041.

Prijava naj vsebuje ime in priimek, letnico rojstva ter ime lovske družine. Zaradi logistike navedite tudi telefonsko številko vodje ekipe.

Startnina znaša 3.000,00 sit, ki jo je treba predhodno plačati na TRR LD Jezersko št.: 07000-0000530971, vključuje pa tudi prevoz opreme, lovski golaž, pijačo in plaketo o udeležbi na veleslalomu.

Razglasitev rezultatov s podelitvijo tradicionalnih pokalov kristalni gams bo predvidoma ob 15. uri pred lovskim domom Pod Turni na Zg. Jezerskem.

Dodatne informacije: Jure Markič, tel. 041/731-021, in Franci Ekar, tel. 041/611-412.

Vsi udeleženci bodo prišli in tekmovali na lastno odgovornost.

Do tovarne žičnice se je mogoče pripeljati z avtomobili, vendar v skladu z veljavnimi pravili o gibanju vozil v naravnem okolju.

VABLJENI!

Hubertus
club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

KAZAHSTAN

All inclusive program potovanja in lova
Ljubljana–Ljubljana:
letalo, vodnik-prevajalec, prevozi
v Kazahstanu, organizacija lova z vodenjem
1 : 1, terenska priprava trofej, dokumenti
za izvoz/uvoz trofej

12-dnevno potovanje s 7 dnevi lova in odstrelom
sibirskega kozoroga za 4.440 €
(avgust–november)

12-dnevno potovanje s 7 dnevi lova in odstrelom
sibirskega srnjaka za 3.945 €
(avgust–oktober)

15-dnevno potovanje z 11 dnevi lova in
odstrelom kapitalnega marala za 7.485 €
(september–november)

18-dnevno potovanje s 14 dnevi lova in
odstrelom marala in sibirskega kozoroga
za 10.440 €
(september–oktober)

14-dnevno potovanje z 10 dnevi lova in
odstrelom argali ovce
od 24.000 do 36.000 € (odvisno od podvrste)
(avgust–november)

Zaradi dolgotrajnih formalnosti prijave
sprejemamo že od zdaj naprej.

**ZAHTEVAJTE
NAŠE PODROBNE PROGRAME!**

molex
LOVSKA OBLAČILA

INDUSTRIJSKA CONA TRZIN
Dobrava 1
Telefon: 00 385 (01) 562 13 10

ČAKALNE VREČE IZ LODNA
3/4 JAKNE IZ LODNA
PUMPARICE IN DOLGE HLAČE IZ LODNA
ČEPICE IZ LODNA
JAKNE IZ TERMOVELURJA
DELOVNE SRAJCE
DELOVNE VODOODPORNJE PODOBNE
IN NEPODOBNE BOMBAŽNE HLAČE
JAKNE IZ VODOODPORNEGA BOMBAŽA
MAJICE IZ BOMBAŽA

SPREJEMAMO TUDI NAROČILA PO POŠTI

PONUDBA MESECA!

VOLK v MONGOLIJI: 9-dnevni aranžma s 5 dnevi lova
(od 20. do 29. oktobra) za 3.490 €. Vključeni so vsi prevozi,
tudi letalski, iz Ljubljane ter odstrel 1 volka in 5 gazel. Daleč
najuspešnejši lov na volka! Naši gostje so lani uplenili vsak
po 2 do 3 volkove!

KOZOROG v MONGOLIJI: 11-dnevni aranžma za 3.200 €. Vključen je letalski prevoz iz Ljubljane, notranji let in 5 dni lova. Odstrel kozoroga 1.350 €. Termin skupine v spremstvu PASAT-a: 23. 8.–2. 9.

LOS (Nova Funlandija, Britanska Kolumbija) v roku: 6 dni lova
od 3.400 € naprej.

Povežite dopust v Dalmaciji z lovom na muflona!

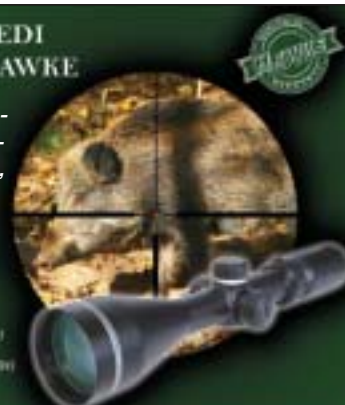
2 dni lova in odstrel muflona do medalje (184,9 CIC) – dolžina
polžev okrog 70 cm – za vsaga 990 €.

Pasat, d.o.o.

><http://www.pasat.si> > info@pasat.si > tel.: 01/428 37 40 > faks: 01/428 37 44

**STRELNI DALJNOGLEDI
ANGLEŠKE FIRME HAWKE**

Velika izbira strelnih daljnogledov z osvetlitvijo ali brez. Daljnogledi so polnjeni z dušikom, so odporni proti odsunu in imajo 5-letno garancijo.

NE 8x44 IR 39.500 SIT (184,80W)
NE 1,3–8x44 IR 45.200 SIT (184,80W)
NE 3,5–10x40 IR 53.700 SIT (224,80W)

Informacije in naročila: BELUGA, d.o.o., Ljubljana; Tel. 01 25 10 860 ali 041 72 60 11

TEHNOOPTIKA
SMOLNIKAR, d.o.o.

1000 Ljubljana, Novi trg 2
tel. +faks: 01 426 32 72
e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

SERVIS

DALJNOGLEDI - SPEKTIVI

NIKON - SWAROVSKI
MEADE - BRESSER - ZEISS

Strelnski center Gaj
Travniška ulica 25, 2331 Pragersko

Boris Cafuta s.p. PE EUROSPORT
Travniška ulica 25, 2331 Pragersko

generalni zastopnik za trap naboje
BASCHIERI&PELLAGRI in BORNAGHI

Najcenejši glinasti golobi lastne proizvodnje
TOP TARGET in ugodni količinski popusti!

Za informacije, smo vam na voljo po gsm: 041 247 645

KROJASTVO ROŽMAN

Slavnostne
lovske kroje,
srajce, telovnike,
hubertus plašče
in pelerine
izdelujemo
po meri.

Branko Rožman, s.p.

Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo-rozman@siol.net

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- vrhunska kakovost slike
- izvrstna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastavitljivost
- 10-letna garancija
- cena: **49.800,00 SIT**

DELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

ČAROBNA LAPONSKA

MOŽNOST
LOVA NA
ŠVEDSKI
LAPONSKI

(divji petelin, belka,
ruševac, evropski los)

Predstavitvene strani:
www.magiclapland.se
e-mail:
magiclapland@telia.com
Tel.: + 46-941-10450

PUSKARSTVO STEH BOUTIQUE HUBERTUS

Kamnik pod Krimom 120, 1352 PRESERJE

ODPRTO: ponedeljek, torek, četrtek in petek
od 9. do 17. ure.
Sreda, sobota ZAPRTO!
Tel./faks: 00 386 (01) 363-32-44
GSM : 041/690-559
e-mail : puskarstvo.steh@siol.net
spletna stran: www.puskarstvo-steh.com

NOVO:
risanice oz. karabinke
sistema Hubertus z enojnim,
nastavljivim sprožilcem,
vratno varovalko in
snemljivim kovinskim
okvirjem za tri naboje.

Na zalogi imamo:

- lovske karabinke vseh kalibrov, tudi v izvedbi za levičarje
- krogelne prelamače
- luksuzne karabinke
- kratke karabinke, t.i. »štuc« izvedbe
- na zalogi imamo tudi vse vrste montaž firm ERA Recknagel in EAW, ter cevi Lothar Walther

Opravljam:

- vsa puškarska dela
- pristrelitve orožja
- cenitve orožja
- restavriranje starega in starinskega orožja

izdelki za LOV & RIBOLOV

LED LENSER - FROGMAN

POWER CHIP tehnologija

- * vodotesno ohišje do 60m
- * delovanje do 50 ur
- * napajanje 4x AA baterije
- * priložen pes
- * svetilnost LED 100.000 ur

13.290,00 SIT

LED LENSER - POWER CHIP

POWER CHIP tehnologija

- * najsvetlejša LED naplavna svetilka!
- * 1x LED POWER CHIP - super močna LED
- * nastavljiv kot do 85 stopinj
- * sveži do 120 ur z enim kompletom baterij
- * odporna proti praskam, udarcem in pljuskom vode
- * priložen etui
- * svetilnost LED 100.000 ur

13.890,00 SIT

Prodaja: **E-Batt** Battery shop
Lj - Brnčičeva 13
BTC - sala A
CE - Menkur Hudinja
T: (01) 58-38-866
WWW.EBATT.SI

UGODNO JUNIJA 2006

Uvoznik: **rttri**
Planina 3
4000 KRANJ
T: 04 23-53-710
E: info@rt-tri.si
WWW.RT-TRI.SI